

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1973

1119731270,4

COBISS o

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO IX.
AVGUST 1973

ŠTEV. 4

Naše poslovanje v I. polletju 1973

Finančni obračun poslovanja naše delovne organizacije v I. polletju 1973, nam s končnim rezultatom pokaže pozitivni uspeh, ki pa je v posameznih dejavnostih oziroma delovnih enotah, zelo različen. Tako so vse dejavnosti zaključile obračunsko razdobje uspešno, razen osnovne dejavnosti, ki izkazuje izgubo. V okviru osnovne dejavnosti pa zopet izkazujejo vse delovne enote uspešne rezultate, z izjemo rudnika Zagorje. Podrobnejši podatki so razvidni iz naslednjega pregleda:

Osnovna dejavnost

Kot že rečeno, izkazujemo v obračunu osnovne dejavnosti v končnem rezultatu izgubo v višini 770.900,00 din. Izgubo lahko pripišemo v prvi vrsti nedoseganju proizvodnje na rudniku Zagorje. Če bi ovrednotili nedoseženo načrtovano proizvodnjo na rudniku Zagorje v višini 30.100 ton, po povprečni doseženi prodajni ceni na tem rudniku 174,06 din/tona, dobimo 5,239.200,00 dinarjev izpada pri izkupičku premoga.

Proslave dneva rudarjev v Hrastniku, dne 2. 7. 1973, se je udeležilo večje število javnih delavcev, med drugimi tudi Lidija Šentjurs, članica sveta Federacije, Marjan Orožen, republiški sekretar za notranje zadeve in drugi (foto J. Gerhard)

AKTUALNOSTI V ZPT

Prvo polletje je minilo in ne moremo se pohvaliti, da smo ga posebno uspešno končali. To velja predvsem za proizvodnjo premoga, ki je zaključila I. polletje z negativno finančno bilanco. Pri tem pa, gledano skozi uspeh vsakega rudnika, lahko ugotovimo, da sta tako rudnik Hrastnik, kakor tudi rudnik Trbovlje, dosegla kljub vsemu pozitiven finančni rezultat, da pa je rudnik Zagorje izkazal visok negativni finančni saldo. Res je sicer, da tudi proizvodni rezultati niso najboljši, pri čemer je finančni rezultat tudi odraz proizvodnje v posameznih rudnikih. Proizvodnja premoga je sicer le za 400 ton manjša kot je bila načrtovana, vendar sortimenti ne ustrezajo predvidenim, ker je več kotlovnega kot komercialnih vrst premoga, kar daje tudi bistveno nižji celotni dohodek, kakor je bil načrtovan. Pri tej primerjavi pa seveda ne smemo vzeti v poštev povečanja cen premoga z zveznim odlokom z dne 26. 3. 1973, ki spreminja predvidevanja. V I. polletju je bil uveden tudi jamski dodatek, ki bistveno spreminja maso osebnih dohodkov, pri tem pa lahko tudi ugotavljamo, da so bili osebni dohodki višji, kot so bili načrtovani.

V zvezi s kriterijem izplačila jamskega dodatka lahko ugotovimo, da je to vprašanje urejeno deloma s povišanjem cen premoga široki potrošnji in industriji za 5 %. Ostali potrebni znesek pa bo krilo elektrogozdarstvo Slovenije z zagotovitvijo republiškega izvršnega

sveta o refundiranju za to potrebnih finančnih sredstev. To daje vsekakor določeno jamstvo, da ne bo potrebno imeti v bodoče posebnih skrbi v zvezi s tem vprašanjem.

Vse ostale dejavnosti so poslovale pozitivno in se gibljejo v okviru predvidenih finančnih rezultatov, ki jih nekoliko bolj presega obrat za specialna rudarska dela. OSRD ima letos pozitivno finančno bilanco tudi na domačih gradbiščih.

Vsekakor je potrebno podčrtati dejstvo, da je v letošnjem poslovanju podjetja, kljub težavam, ki se kažejo v proizvodnji premoga, vendarle položaj okrog likvidnosti bistveno boljše kot v lanskem letu. Če smo morali lani neprestano najemati premostitvene kredite za izplačevanje osebnih dohodkov pri republiških skupnih rezervah, nam tega v letošnjem letu ni potrebno. Bistveno se je izboljšalo plačevanje kupcev, imamo pa tudi sami precej lastnih obratnih sredstev.

Druga polovica leta bo morala potekati v znamenju boljših proizvodnih uspehov. Za to obstajajo nekateri razlogi, in sicer: zadostne proizvodne zmogljivosti, nekoliko bolj stabiliziran stalež delovne sile in učinkini moderne mehanizacije, ki jo na nekaterih odkopih že uporabljajo. Poleg tega pa bodo morale vse enote preverjati izvajanje zastavljenih nalog v okviru uresničevanja svojih programov.

Ena pomembnih nalog, ki bo morala biti pripravljena do konca leta, je uresničitev izvajanja ustavnih dopolnil. Ni na razpolago mnogo časa, v katerem je potrebno sprejeti samoupravni sporazum, statute temeljnih organizacij združenega dela in druge splošne akte. To je delo, ki ga izvajamo ob opravljanju vseh drugih dolžnosti, kajti nimamo kadrov, ki bi bili posebej specializirani in sistemizirani samo za takšno delo. Zato bo potrebna pomoč in

Prodana je bila vsa količina proizvedenega premoga, razen te pa še 3.363 ton iz deponije. V zalogi na separaciji Trbovlje izkazujemo koncem junija 12.016 ton prahu. Skupni izkopiček za premog znaša na vseh treh rudnikih 116,580.800,00 din. Rudnikoma Hrastnik in Trbovlje je zadoščal za kritje lastne cene, rudniku Zagorje pa ne. Po rudnikih je rezultat proizvodnje in prodaje premoga naslednji:

	realizacija din	lastna cena din	razlika din
rudnik Hrastnik	48,716.600,00	46,350.100,00	2,366.500,00
rudnik Trbovlje	34,375.900,00	31,182.100,00	3,193.800,00
rudnik Zagorje	33,488.300,00	39,755.000,00	—6,266.700,00
SKUPAJ	116,580.800,00	117,287,200-00	— 706.400,00

Na druga dela v osnovni dejavnosti odpade 18,379.700,00 din realizacije in 18,444.200,00 din lastne cene. Posamezne delovne enote so desegle naslednje finančne rezultate:

Delovna enota	Celotni dohodek	Ostanek za sklade
rudnik Hrastnik	49,718.900,00	2,051.200,00
rudnik Trbovlje	35,819.700,00	2,824.600,00
rudnik Zagorje	34,341.100,00	—6,123.100,00
separacija Trbovlje	1,819.000,00	137.300,00
separacija Zagorje	269.400,00	36.900,00
upravno-prodajna režija	639.000,00	23.300,00
skupne službe	12,353.400,00	278.900,00
S k u p a j	134,960.500,00	— 770.900,00

Iz tega pregleda je razvidno, da pozitivni rezultat pri premogu na rudnikih Hrastnik in Trbovlje, znižujejo negativni izidi pri obratnih delavnicah, kotlarni, samskih domovih in zemljiški posesti. Na rudniku Zagorje pa izkazujejo prej naštete dejavnosti uspešne rezultate in je zaradi tega izguba pri premogu za malenkost manjša. Obe separaciji sta dosegli višek dohodkov pri transportu premoga za elektrarno in cementarno, pri prevozih po normalnotirni železnici, delavnici in raznih storitvah. Pozitivni ostanek pri upravno-prodajni režiji se nanaša na dela projektivnega oddelka za tuje stranke. Pri skupnih službah izkazuje laboratorij dobiček, dočim imata obe žagi izgubo, v Trbovljah za 3.100,00 din in v Zagorju za 22.500,00 din.

Menim, da je potrebno omeniti, zakaj izkazujejo skupne službe tako visoko realizacijo. V tem obračunu izkazujemo tudi prodajo materiala iz skladišč, ki je dosegla 9,343.800,00 din; nadalje obračun stroškov režije materialnega in lesnega skladišča ter izredne dohodke in izdatke. Izredni dohodki so dosegli višino 562.700,00 din, izdatki pa 277.700,00 din. Dohodki se nanašajo v glavnem na prejete zneske iz skupnih vlaganj (obresti od ustanovitvenih deležev pri banki), na obračun prispevkov od nadurnega dela za december 1972, ki je bilo izplačano v januarju 1973. Od 1. 1. 1973 so premogovniki oproščeni plačevanja posebnega republiškega davka od nadurnega dela, kolikor se nanaša na proizvodno delo. Pri izrednih izdatkih se pa nanaša največja postavka na odpis oziroma znižanje dohodka za terjatve, starejše od 90 dni. Zakonski predpis je bil nekoliko ublažen. Prej je bilo določeno, da se vsako trimesečje zniža dohodek za 25 % neplačanih računov, starejših od 90 dni. Sedaj pa je bila ta postavka znižana na 12 %.

Koncem marca smo morali znižati dohodek za 313.000,00 din, koncem polletja pa le za 122.500,00 din. Naslednjo največjo postavko pa predstavlja plačana rudarska škoda 58.300,00 din. Dru-

gi izredni dohodki in izdatki se nanašajo na manjše zneske, ki jih ne moremo direktno zajeti v realizaciji in stroških proizvodnje.

Kot že omenjeno, je izguba v osnovni dejavnosti nastala prvenstveno zaradi nedoseženega načrta proizvodnje na rudniku Zagorje, delno pa tudi zaradi uvedenega plačevanja jamskega dodatka. Za ta izplačila nam je narasla lastna cena v osnovni dejavnosti za 3,932.400,00 din. Podrobnejši pregled izplačil po delovnih enotah objavljamo na drugem mestu.

Druge proizvodne dejavnosti

Te so poslovale uspešno, saj izkazujemo v polletnih obračunih pri vseh pozitivni ostanek dohodka. Globalni prikaz doseženega finančnega rezultata je naslednji:

	Celotni dohodek din	Ostanek za sklade din
OSRD	26,155.700,00	4,477.700,00
Avtopark	4,086.100,00	208.000,00
GRAMAT	4,877.300,00	420.400,00
ESO	8,113.700,00	29.800,00
Toplarna	886.500,00	3.200,00

OSRD je imel lansko leto v istem obračunskem razdobju na domačih gradbiščih izgubo, letos pa izkazuje pozitivni ostanek dohodka. Lanskoletna polletna izguba je znašala 947.500,00 din, letošnji dobiček pa 2,447.500,00 din. Izguba je bila pokrita z dinarsko protivednostjo deviznega priliva od del na inozemskih gradbiščih. Letošnji devizni priliv pa je polovico nižji kot je bil lani in to ne zaradi morebitnega skrčenja del, temveč zaradi zelo počasnega obračunavanja deviznega priliva z Narodno banko.

Avtopark je povečal realizacijo v primerjavi s I. polletjem 1972, za dobrih 25 %, na drugi strani pa so se materialni stroški, predvsem pa še pogodbene in zakonske obveznosti toliko dvignili, da je ostanek dohodka le za 10,8% višji od lanskoletnega.

Uspeh izkazujejo enote GRAMATA, saj so na vseh treh območjih zaključile I. polletje 1973 uspešno, dočim je bil koncem I. polletja 1972 ugoden finančni rezultat le v Trbovljah.

Elektrostrojni obrat in toplarna sta zaključila obračunsko razdobje pozitivno, vendar je ostanek dohodka za sklade občutno nižji, kot je bil lani v isti dobi. Elektrostrojni obrat izkazuje indeks skladov 13,8, toplarna Trbovlje pa 8,4.

Vse proizvodne dejavnosti: osnovna, OSRD, avtopark, GRAMAT, elektrostrojni obrat in toplarna, so dosegle naslednjo delitev dohodka:

		% napram I. poll. 1972
celotni dohodek	179,079.800,00	115,5
materialni stroški	74,837.400,00	115,6
dohodek	104,242.400,00	115,4
pogodbene in zakonske obveznosti	13,501.700,00	127,2
dohodek za razdelitev	90,740.700,00	113,8
bruto osebni dohodki	86,372.500,00	116,4
bruto skladi	4,368.200,00	78,5
delitev v %:		
bruto osebni dohodki	95,2	93,0
bruto skladi	4,8	7,0

sodelovanje vseh konstruktivnih sil, ki naj omogočijo pospešeno uresničitev novih družbeno-ekonomskih odnosov v smislu ustavnih dopolnil.

Nadaljnja naloga v tem polletju izhaja iz sklepa osrednjega delavskega sveta o sprejetju določenih sprememb v pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov. Tu se pojavljajo razna vprašanja kot na primer — ali je sedanji sistem faktorskih udeležb primeren tudi za nadaljnje obdobje, ali je število skupin primerno, kako vključiti v sistemizacijo delovna mesta, kakšno naj bo razmerje med najnižjo in najvišjo skupino, itd. Ves ta kompleks vprašanj, predlogi in rešitve naj bi bili izdelani in sprejeti do konca letošnjega leta.

Eno najtežjih vprašanj, ki ga moramo rešiti v letošnjem letu, je stalni problem rudnika Zagorje, ki zaradi pogojev dela in splošne problematike zaostaja za razvojem ostalih dveh rudnikov. To je seveda ovira hitrejšemu napredku nasploh in vzbuja poleg tega stalna sumničenja in določene napetosti v kolektivu. To ni lahko vprašanje in bo terjalo od vseh članov kolektiva, predvsem pa od najodgovornejših tovarišev, dobro mero razumevanja, strpnosti in želje po najustrežnejši rešitvi, ki bi bila v korist vseh in vsakega zaposlenega v Zavsavskih premogovnikih.

To so le nekatera najpomembnejša vprašanja, na katerih reševanje bo potrebno usmeriti precejšen del svojih sil. Poleg teh je seveda še vrsta drugih, ki pa po svojem pomenu in bistvu zaostajajo za temi, o katerih je tekla beseda.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

DOPISUJTE
V SREČNO

OB USTAVNIH SPREMEMBAH

Že nekaj tednov sta v javni razpravi osnutka zvezne in republiške ustave. Te bodo trajale predvidoma do oktobra tl. Javne razprave o osnutkih, oziroma predlogih obeh ustav bodo organizirane tako v delovnih organizacijah, kakor tudi na terenu. Tolmačili jih bodo določeni družbeno-politični delavci, po programu, ki so ga izdelale občinske konference SZDL na vseh treh področjih, tj. v Hrastniku, Trbovljah in v Zagorju.

Vse člane naše delovne skupnosti vabimo, da se v čimvečjem številu udeležujejo razprav o predlogih obeh novih ustav!

Ob tej priliki moramo poudariti, da je v obeh ustavah določeno, da je delavec najpristojnejši in najodločilnejši dejavnik vseh družbenih procesov v našem družbenem razvoju. Vsekakor je najpomembnejše dejstvo, da je celoten proces in cikel družbene reprodukcije organiziran v novi ustavi tako, da bosta delavec in njegovo delo v temeljni organizaciji združena dela najpristojnejša dejavnika tega procesa. Nova ustava daje načelno podlago za tak sistem. S tem prevzemajo delovni ljudje v roke učinkovito sredstvo, s katerim bodo lahko nadzorovali ne-le, kaj se dogaja z njihovim presežnim delom in dohodkom, temveč tudi z njihovim minulim delom. Prek dohodka temeljne organizacije združenega dela pa bodo tudi v resnici razpolagali s temi sredstvi. Tako bo po eni strani postavljena trdnejša zapora pred dosedanjimi tehnokratsko-monopoliističnimi centri, ki skušajo razpolagati z družbenimi sredstvi akumulacije, po drugi strani pa bo zagotovljeno, da bodo delavci postali odločilen dejavnik pri razpolaganju s celotnim dohodkom združenega dela. Po novi ustavi bo torej odtujevanje dohodka od delavcev in stekanje tega dohodka v

Povečanje materialnih stroškov je naraslo vzporedno z zvišanjem celotnega dohodka. Zelo so narasle pogodbene in zakonske obveznosti, zaradi dodatnih prispevkov za socialno zavarovanje od višje osnove bruto osebnih dohodkov, največ pa zaradi povečane stopnje stanovanjskega prispevka od 4 na 6 % od bruto osebnih dohodkov. To je poleg višjih bruto osebnih dohodkov povzročilo, da je ostanek dohodka za sklade nižji.

Neproizvodne dejavnosti

so pokrile z izkupički vse stroške. Končni rezultati so:

	Celotni dohodek din	Ostanek za sklade din
RŠC	4,005.600,00	355.400,00
menze	2,521.600,00	35.000,00
počitniški domovi	482.100,00	1.700,00
S k u p a j	7,009.300,00	392.100,00

Zelo ugoden rezultat izkazuje RŠC, predvsem zaradi povečane proizvodnje premoga. Menzi v Hrastniku in Zagorju sta pozitivni, dočim izkazuje v Trbovljah 29.200,00 din izgube. Za počitniške domove je obračun začasen, ker se prava sezona še ni pričela.

Zaključek

Iz obračuna za I. polletje 1973 sledi, da so vse delovne enote ZPT poslovale uspešno, razen rudnika Zagorje. Zaradi izgube na tem rudniku, izkazuje osnovna dejavnost negativni finančni rezultat, vendar pa druge dejavnosti s svojim presežkom dohodka to izgubo v celoti krijejo in še ustvarjajo 4,760.300,00 din skladov oziroma nerazporejenega ostanka dohodka.

V celoti je doseglo in razdelilo podjetje dosežen celotni dohodek v I. polletju 1973 v primerjavi s I. polletjem 1972 takole:

	I. polletje 1973 din	I. polletje 1972 din	%
celotni dohodek	186,089.100,00	160,672.200,00	115,8
materialni stroški	78,725.500,00	68,193.200,00	115,4
dohodek	107,363.600,00	92,479.000,00	116,1
pogodbene in zakonske obveznosti	13,704.200,00	10,786.400,00	127,1
dohodek za razdelitev	93,659.400,00	81,692.600,00	114,6
bruto osebni dohodki	88,899.100,00	76,089.600,00	116,8
bruto skladi	4,760.300,00	5,603.000,00	85,0
delitev dohodka v %:			
bruto osebni dohodki	94,9	93,1	
bruto skladi	5,1	6,9	

Plačane pogodbene in zakonske obveznosti, jamski dodatek in zvišanje osebnih dohodkov, imajo za posledico nižjo izločitev dohodka za sklade, kot je bilo v preteklem letu.

Roman Turnšek

Varčujmo na vseh ravneh, pri vsakem delu in na vsakem delovnem mestu — od stojke v jami do svinčnika v pisarni!

IZVAJANJE PROIZVODNEGA NAČRTA

Že z analizo doseženih rezultatov v I. trimesečju letos smo ugotovili, da se sklep osrednjega delavskega sveta, v primerih izpada proizvodnje v eni enoti, ta nadomesti s povečanjem proizvodnje premoga v drugih enotah. Izvajanje tega sklepa je bilo še nujnejše v II. trimesečju, ko je bil izpad proizvodnje na obeh obratih rudnika Zagorje, še večji.

Nujno je, da ob koncu letošnjega I. polletja analiziramo izvajanje proizvodnega načrta z vsemi njegovimi osnovnimi elementi, saj bomo le tako lahko ugotovili uspeh oziroma neuspeh organizacije proizvodnega procesa in posredno s tem tudi doseganje finančnega načrta.

Iz naslednje tabele o doseganju proizvodnje v primerjavi z načrtovano, je razvidno, kakšni so bili količinski proizvodni rezultati v posameznih proizvodnih enotah in skupno v naši delovni organizaciji, pri proizvodnji premoga:

Enota	načrtovano	doseženo	razlika ton	
	ton	ton	+	—
rudnik Hrastnik	325.500	331.130	5.630	—
— obrat Hrastnik	155.100	155.740	640	—
— obrat Ojstro	127.800	133.150	5.350	—
— obrat Dol	42.600	42.240	—	360
rudnik Trbovlje	319.000	340.520	21.520	—
rudnik Zagorje	222.500	192.400	—	30.100
— obrat Kisovec	114.300	95.360	—	18.940
— obrat Kotredež	108.200	97.040	—	11.160
Rudarski šolski center — jama Trbovlje	13.000	15.550	2.550	—
SKUPAJ ZPT	888.000	879.600	—	400

Proizvodnja po posameznih vrstah premoga je bila naslednja:

Vrsta premoga	načrtovano	doseženo	razlika ton	
	ton	ton	+	—
komercialni	553.502	535.880	—	17.622
kotlovni	269.000	295.757	26.757	—
medprodukti	57.498	47.963	—	9.535
SKUPAJ	880.000	879.600	—	400

Primerjava procentne udeležbe posameznih asortimentov z načrtovano, pokaže naslednja odstopanja:

Asortiment premoga	separacija Trbovlje		separacija Zagorje	
	načrtovano	doseženo	načrtovano	doseženo
	%	%	%	%
kosovec	9,2	8,7	15,1	16,0
kockovec	12,1	10,0	16,2	16,3
orehovec	8,6	11,1	16,8	16,2
grahovec	8,6	8,1	8,8	8,7
zdrob	20,2	22,1	21,4	21,8
prah	26,5	27,8	21,7	21,0
medprodukti	14,8	12,2	—	—

Rudnik Hrastnik je svoj proizvodni uspeh močno izboljšal. V I. trimesečju je izkazoval primanjkljaj 150 ton, v I. polletju pa že prekoračenje za 5.630 ton. Ta proizvodni uspeh je še toliko

razne centre načelno prepovedano, v praksi pa dokaj oteženo, tako da se bodo taki pojavi, če bo sploh prišlo do njih, pojavljali kot razna izrazita popačenja, ne pa kot družbeno priznano dejstvo. Nedvomno bo to omogočilo bolj trdno graditev našega gospodarskega sistema, zlasti pa še sistema gospodarskega načrtovanja kot njegovega sestavnega dela. Ta sprememba, ki je vnešena v novo ustavo, pomeni pomemben korak naprej pri ustvarjanju pogojev za hitrejšo demokrasko-samoupravno integracijo združenega dela in za ustvarjanje tiste svobode delavcev pri delu in gospodarjenju, zaradi katere niso le subjekt tega gospodarjenja, temveč tudi samostojni načrtovalci svoje prihodnosti, ne le pri delu, temveč tudi pri življenjskih razmerah.

NADALJUJMO S TOZDI

V prejšnji številki našega glasila je bilo objavljeno, da se je v našem podjetju ustanovilo 8 temeljnih organizacij združenega dela (TOZD). Na zborih kolektivov teh TOZD, pa so bili sprejeti in potrjeni z večino glasov, ustanovitveni akti, v katerih je bilo napisano:

— do 15. septembra 1973, mora biti sprejet statut TOZD;

— do 30. septembra 1973, se izvedejo volitve v samoupravne organe TOZD;

— do 30. septembra 1973, pripravi komisija samoupravni sporazum;

— 15 dni po izvolitvi samoupravnih organov, se razpišejo delovna mesta vodij TOZD.

Na zborih delovnih ljudi posamezne TOZD, so bili imenovani vršilci dolžnosti vodij TOZD, člani komisije za pripravo samoupravnega sporazuma, člani komisije za razdelitev premoženja in morda še kaj.

V razgovoru z nekaterimi člani kolektiva, kako sodelujejo v pripravah za razvoj svoje

TOZD, nisem zvedel nič novega. Nekateri ničesar ne vedo, nekateri niso odgovorni za to delo, pri nekaterih so odgovorni na dopustu, nekateri pa čakajo »navodil z vrha«, itd. Komisije v delovnih enotah, ki so pripravljale teze o ustanovitvi TOZD, so svoje delo zaključile. Z bojaznijo, da je zaključila svoje delo tudi centralna komisija, sem se pogovarjal z njenim predsednikom. Ta pa ni bil takega mnenja. Po krajšem razgovoru z njim sem dobil občutek, da bo vsaka zakasnitev sprejetih obveznosti pri razvoju TOZD do določenega časa, imela lahko posledice. Nakopičilo se bo toliko dela, da letoga ne bo moč v kratkem roku izvesti, ali pa bo delo opravljeno površno in šablonsko.

Obstoječi samoupravni organi enot, predvsem pa družbenopolitične organizacije, bi že morale imeti evidentirane možne kandidate za bodoče člane samoupravnih organov tako za posamezne TOZD, kakor tudi za samoupravne organe združenega podjetja. Z evidentiranimi možnimi kandidati se morajo predlagatelji pogovoriti, če so sploh pripravljeni sprejeti kandidature.

V razgovoru je predsednik centralne komisije posebej poudaril mnenje, da so člani kolektiva še vedno premalo seznanjeni z ustavnimi dopolnili, ki govore o dolžnostih delovnih organizacij in se nanašajo na organizacijo, upravljanje in samoupravljanje. Ker ustavna dopolnila ne dajejo nobenih praktičnih rešitev in napotkov pri oblikovanju pravic, si mora delovna organizacija sama najti pot, ki bo v različnih oblikah omogočila delovnemu človeku, da se uveljavi kot samoupravljalec. Ta pot se začne že pri osnovni samoupravni enoti, t.j. delovni skupini. Delovna skupina, ki se mora uveljaviti kot osnovna celica samoupravnega sistema v TOZD, mora dati prva spodbudo in tudi prva signalizirati iniciativo pri razvoju TOZD. Delovne skupine morajo dati največ kandidatov za bodoče samoupravne organe, tako

večji, ker so v jami Ojstro, v Zapadnem polju, preko vsega polletja sanacijsko odkopavali ostanke premoškega sloja, ki je ostal neodkopan ob katastrofalnih vodnih vdorih, poleg tega pa so redni proizvodni proces v tem polju motili še občasni manjši vdori, ki so terjali izvajanje dodatnih varnostnih ukrepov. Zato so bile dosežene manjše storitve in pridobljenega je bilo manj premoga iz nadkopnega dela.

V jami Hrastnik je proizvodnjo oviral dotok vode v količini nad 4.000 l/min. na širokočelnem odkopu v Talnem skladu. Ta ovira je trajala preko mesec dni.

Obrat Dol, ki je v I. trimesečju proizvodnjo prekoračil za 230 ton, izkazuje v I. polletju manjšo 360 ton in to iz razloga, ker je z lastno delovno silo izvajal odpiralna dela na medobzorju pod koto Zveznega obzorja in delno večjega obsega vzdrževalnih del na izstopnih zračnih poteh.

Rudnik Trbovlje je svoj proizvodni načrt prekoračil kar za 21.520 ton in s tem dosegel skoraj dvojno prekoračitev iz I. trimesečja, največ pa pri kotlovnem premogu, to je za 14.074 ton. Visoka prekoračitev je posledica delno dobre organizacije proizvodnega procesa, delno pa izredno uspelega poizkusa uporabe samohodnega podporja Hydro Marrel, v času od marca do konca junija letos. Čeprav ta poizkus ni potekal v ugodnih odkopnih pogojih, so bili doseženi zelo dobri odkopni učinki. Prav rudnik Trbovlje je z visoko prekoračitvijo proizvodnega načrta, več kot 2/3 nadomestil manjšo proizvodnjo na rudniku Zagorje.

Rudnik Zagorje je povišal primanjkljaj proizvodnje v I. trimesečju od 12.300 ton na 30.100 ton v I. polletju in to obrat Kisovec od 5.440 ton na 18.940 ton, obrat Kotredež pa od 6.860 ton na 11.160 ton. Ker je bilo v I. trimesečju 74, v II. trimesečju pa le 68 delovnih dni, navajam za obe trimesečji tudi doseganje povprečne dnevne proizvodnje. Obrat Kisovec je znižal dnevno proizvodnjo od 737 ton/dan na le 600 ton/dan, obrat Kotredež pa le malenkostno povečal od 696 ton/dan na 704 ton/dan, rudnik Zagorje pa jo je znižal od 1.433 ton/dan na 1.304 ton/dan. Povprečna dnevna proizvodnja je bila dosežena v I. polletju na obratu Kisovec v višini 672 ton, na obratu Kotredež 683 ton in na rudniku Zagorje 1.355 ton, namesto načrtovanih 1.567 ton oziroma nižja za 212 ton na dan.

Obrat Kisovec izkazuje znižanje dnevne proizvodnje še za 137 ton na dan v II. trimesečju, ker so bile odkopne prilike še slabše. Zmanjšanje obsega etaž je povzročilo tudi zmanjšanje števila odkopov, ob istočasnem večjem obsegu pripravljanih del. Sistem dvoetažne odkopne metode je skoro povsem prenehal in je potrebno skoraj vso proizvodnjo pridobiti v enoetažno odkopno metodo in polnim splavnim zasipom zaradi varovanja površinskih objektov. Ker so odkopna delovišča ležala pod in med zasipnimi gramozmi, je bilo nujno dela izvajati z največjo previdnostjo zaradi nevarnosti zruškov. Ostanke premoga med gramozmi so bili izpostavljeni procesu avtooksidacije, zato so se ogrevali in so bila potrebna sanacijska dela.

Na obratu Kotredež, so se težke klimatske prilike, ki so se pojavile zaradi ogrevanja že v mesecu marcu, nadaljevale tudi v aprilu in maju. Znatno povečanje temperature, zlasti pri pridobivanju premoga iz nadkopnega dela, je močno oteževalo delovne pogoje. Z uvedbo poskusa uporabe samohodnega podporja Salzgitter, so se ti pogoji zaradi hitrejšega napredka odkopne fronte vsaj delno izboljšali. Tudi tu je uvedba te vrste podporja, kljub začetnim težavam, dobro uspela.

Doseganje boljših proizvodnih uspehov so še vedno ovirale pogoste okvare na transportnih sredstvih in močno angažiranje pri vzdrževanju transportnih poti.

Rudarski šolski center, ki je v I. trimesečju izkazoval primanjkljaj v proizvodnji v višini 630 ton, izkazuje koncem I. polletja presežek kar za 2.550 ton. Tako ugoden rezultat je dosegel zaradi izboljšanih odkopnih prilik v zadnjih mesecih in višjega izplena. Proizvedel je kar 5.246 ton kotlovnega premoga izven programa.

ZPT izkazujejo primanjkljaj 400 ton do 100-% izvršitve proizvodnega načrta, kar je manj kot pol promile, zato lahko rečemo, da je bil proizvodni načrt za I. polletje v celoti realiziran.

Doseganje posameznih vrst premoga precej odstopa od načrtovanih količin. Močno znižanje količin komercialnega premoga, ob istočasnem še močnejšem povečanju količin kotlovnega premoga, izvira predvsem iz povečanih potreb termoelektrarne in občasnega pomanjkanja železniških vagonov in nekaj težjih okvar v procesu težkotekočinskega separiranja premoga. Pri dobavah premoga za potrebe TET, se je zaradi okvare TE Šoštanj III, spremenila tako količinska kot terminska dinamika dobav. Spremenjena količinska struktura pa nam je dala trenutno tudi slabši finančni učinek, zaradi še ne dokončno reguliranih cen premoga za potrebe elektrogospodarstva.

Količina medproduktov je bila nižja od načrtovane zaradi manjših količin komercialnega premoga in ker so v težkotekočinski separaciji separirali le kvalitetnejši premog.

Udeležba posameznih asortimentov separiranega premoga nas ponovno opozarja, da se procent debelih vrst premoga na področju rudnikov Trbovlje in Hrastnik še nadalje znižuje, dočim se na področju rudnika Zagorje zvišuje in je precej nad načrtovanim. Nasprotno se povišuje na rudnikih Hrastnik in Trbovlje procent prahu, na rudniku Zagorje pa se znižuje. To negativno odstopanje na rudnikih Hrastnik in Trbovlje nam povzroča znatno nižji finančni učinek in s tem slabše izpolnjevanje finančnega načrta, povzroča pa tudi velike težave pri prodaji oziroma zadostitvi količinskih potreb naših kupcev.

Gibanje storitev:

Storitve	rudniki							
	Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		ZPT	
	načrt.	dos.	načrt.	dos.	načrt.	dos.	načrt.	dos.
jamska	3,80	3,85	5,00	5,62	2,60	2,21	3,68	3,70
obratna	3,42	3,42	4,35	4,67	2,09	1,76	3,15	3,09
rudniška	2,64	2,76	3,70	4,21	1,90	1,62	2,65	2,70

Poraba glavnih vrst materiala:

les								
m ³ /1000 t	9	9	7	6	14	18	9,6	10
razstrelivo								
gr/ton	110	173	100	88	310	304	156	169

Ker je bil predvideni količinski načrt proizvodnje dosežen v okviru ZPT, sta tako jamska in rudniška storitev preseženi, dočim je obratna pod načrtovano, zaradi močnega nedoseganja storitev na rudniku Zagorje. Zaradi močnega povečanja proizvodnje na rudnikih Hrastnik in Trbovlje, so načrtovane storitve ne le dosežene, temveč, posebno na rudniku Trbovlje, močno presežene.

Poraba lesa je kljub povečani porabi na rudniku Zagorje in pospešeni uporabi TH podporja, ostala skoraj na načrtovani, zaradi večje porabe pri postavljanju zagatnih sten za preprečevanje nanosov v primeru vodnih vdorov. Uvedba poizkusov uporabe samohodnega podporja in opažnih mrež pa kaže, da bo poraba še manjša, predvsem pa bodo spremenjeni asortimenti lesa tako po debelini in dolžini, kot tudi po vrsti lesa.

za svojo TOZD, kakor tudi za samoupravne organe podjetja. To nalogo pa bodo delovne skupine opravile le s temeljitim spoznavanjem ustavnih dopolnil.

Družbeno-politične organizacije, predvsem pa sindikati so odgovorni, da to nalogo posredujejo in jo pomagajo izpeljati.

V nadaljevanju razgovora je predsednik centralne komisije povedal, da je tekstualni del samoupravnega sporazuma domala pripravljen, prav tako tudi statut. Nekoliko se je zataknilo pri tistem delu, ki govori o osnovah ekonomskih odnosov med posameznimi TOZD. Potrebno bi bilo izdelati nekatere ekonomske analize, toda zavoljo pomanjkanja primerne kadra, bo to nekoliko težje. Kakorkoli že, pravi predsednik komisije, osnutek statuta, kot tudi osnutek samoupravnega sporazuma sta pripravljena le tekstualni del, vsebinsko pa bo sta oblikovana po temeljiti razpravi v posameznih TOZD. Od slehernega člana kolektiva je odvisno, kako bo sodeloval pri razpravah teh najpomembnejših dokumentih in če ne bodo družbeno-politične organizacije in obstoječi samoupravni organi temeljito sodelovali, potem ne moremo pričakovati zaželenega uspeha.

Ne samo to. Pred nami so osnutki nove ustave SRS in SFRJ, pred nami sta kongresa slovenskih in jugoslovanskih komunistov, kongres sindikatov, itd. Razprav, posvetovanj in sestankov bo precej! Ali bomo še čakali?

Janez Oberžan

RŠC — NOVA TOZD

Sredi julija 1973, se je sestel kolektiv rudarskega šolskega centra ZPT in razpravljal o možnosti za ustanovitev svoje lastne temeljne organizacije združenega dela, v sklopu ZPT.

Po precej obširni razpravi je bil sprejet sklep, da imajo člani tega kolektiva vse pogoje za ustanovitev TOZD, zato so jo tudi ustanovili.

Za predsednika zbora kolektiva RŠC je bil zivoljen rudarski nadzornik Franc Kravogel, za njegovega namestnika pa Jože Omahne, upravnik doma učencev. V komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma so imenovali Janeza Oberžana, v komisijo za razdelitev premoženja Danico Štrovs, vodja tehnično-organizacijskih poslov TOZD pa bo do izvolitve novega, Viktor Ramšak, el. inž.

Na zboru tega kolektiva je bilo prisotnih 49 članov. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. Odsotnih je bilo 13 članov kolektiva.

J. O.

NOVE CENE PREMOGA

Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o spremembi sedanjih cen premoga. Te so stopile v veljavo 30. julija 1973. Cene premoga so se povečale za 5 %, z izjemo tistih količin premoga, ki jih dobavljamo termoelektrarnam in toplarnam, za katere pa veljajo druge cene, ki se oblikujejo na temelju drsne skale.

Pregled cen posameznim vrstam premoga je naslednji:

a) v prodaji na veliko:

vrsta	din/ton	
	cena do	cena od
	29. 7.	30. 7. 73
kosovec	244,50	265,70
kockovec	235,00	246,75
orehovec	207,50	217,90
grahovec	192,00	201,60
zdrob	180,00	189,00
prah	150,00	157,50

b) v prodaji na malo:

kosovec	264,00	280,00
kockovec	252,00	266,00
orehovec	223,00	236,00

Navedene cene veljajo za dobave premoga industriji in trgovini, z izjemo termoelektrarn in toplarn.

Vsi kupci premoga so bili s spremembo cen premoga pravočasno seznanjeni.

Poraba razstreliva je višja zaradi večje porabe na rudniku Hrastnik. Sanirali so sistem odkopavanja v področjih vodnih vdorov, kjer je potrebno poleg rušilnega, doseči tudi seizmični učinek. Poizkus uporabe samohodnega podporja kaže, da se bo pri tem sistemu pridobivanja znižala tudi poraba razstreliva. Še bolj se bo znižala, ko bodo uvedeni, za odkopavanje premoga v podkopnem delu, odkopni stroji.

S tem sestavkom sem podal le grobo analizo doseganja oziroma izpolnjevanja proizvodnega načrta v I. polletju letošnjega leta. Naloga strokovnih služb pa je, da še s podrobnejšo analizo ugotovijo, kateri ukrepi in posegi so potrebni, da bodo tako proizvodni kot tudi ekonomski rezultati še boljši.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

IZPOLNJEVANJE PROIZVODNEGA NAČRTA

1) Proizvodnja premoga (ton):

delovna enota	načrtovano	doseženo	doseženo + —	%
rudnik Hrastnik	400.390	410.214	+ 9.824	102,4
rudnik Trbovlje	389.700	416.376	+ 26.676	106,8
rudnik Zagorje	272.970	234.070	— 38.900	85,7
SKUPAJ	1.063.060	1.060.660	— 2.400	99,8
RŠC Trbovlje	15.320	19.520	+ 4.200	127,4
ZPT	1.078.380	1.080.180	+ 1.800	100,2

2) Proizvodnja gradbenega materiala:

delovna enota		letni načrt	proizvodnja	izpolnj. načrta v %
— betonarna H	kos	98.000	47.041	48,0
— kamnolom	m ³	9.000	7.884,5	87,6
— opekarna T	enot	8.500.000	5.288.438	62,2
— kamnolom T	m ³	35.000	20.791,5	59,4
— kamnolom Z	m ³	146.000	94.019	64,4

3) Storitve, ostala proizvodnja

OSRD	din	48.700.000	28.098.348,85	57,7
avtopark	t/km	—	3.286.817	—
ESO	ure	388.856	204.568	52,6

Nevenka Plevnik

PROIZVODNJA IN PORABA PREMOGA V EVROPI

Po ocenah ekonomske komisije OZN za Evropo, znašajo rezerve premoga v Zahodni Evropi koncem polletja, okrog 79 milijonov ton, kar je za okrog 20 % več kot v enakem razdobju

ju prejšnjega leta. Predvidoma se bo proizvodnja premoga zmanjšala za okrog 2 %, medtem, ko se bo uvoz povečal za 5 %. Največje zmanjšanje se predvideva za industrijo in gospodinjstva, dočim se bodo potrebe koksarn in termoelektrarn deloma povečale.

Pomembnejša investicijska dela v letu 1973

Že ob pripravi investicijskega programa za pridobitev kredita, so bile na podlagi srednje-ročnega načrta proizvodnje, analizirane obstoječe zaloge premoga v posameznih poljih, tako po količini kot po kvaliteti in na podlagi te analize izdelane posamezne verifikacije obstoječih odkopnih in transportnih zmogljivosti.

Tudi strokovnjaki OZN (organizacija združenih narodov) so v letu 1972 izdelali študijo energetske baze v Zasavju, v kateri so podrobno analizirali sedanjo in perspektivno situacijo v Zasavskih premogovnikih z ozirom na potrebe po premogu in možnostih proizvodnje.

Obe študiji oziroma analizi sta pokazali, da je možno doseči perspektivno povišanje proizvodnje na 2.050.000 ton, le s postopno uvedbo kompleksne mehanizacije na širokočelnih odkopih, ob istočasnih delih za povečanje transportnih zmogljivostih.

V letu 1973 so v teku poizkusi uporabe samohodnega podporja sistema Salzgitter in Hydro Marrel, ki so že pokazali željene rezultate. V začetku leta 1974 pa bomo pričeli s poizkusi za uporabo odkopnega dobivalnega stroja francoskega izvora na 60-metrski odkopni fronti, ob uporabi ustreznega transporterja, ki služi kot vodilo temu stroju. Pogodbe za izvajanje poizkusa so bile podpisane v mesecu juniju.

Uvedba kompleksne mehanizacije bo omogočila večjo koncentracijo odkopnih delovišč, saj bo treba nujno doseči dnevni napredek odkopne fronte 2 metra na dan, sicer ne bi bila ekonomsko opravičljiva tako visoka vlaganja v to opremo. Hkrati bo omogočena tudi enakomernejša proizvodnja v posameznih tretjinah.

Koncentracija proizvodnje in hkrati njeno močno povečanje, terja vgraditev močnejših transportnih zmogljivosti.

1. zbiralnih in etažnih transporterjev;

2. povečanje presipnih jaškov-bunkerjev na količine od 100—200 m³;

3. povečanje transportnih zmogljivosti na posameznih obzorjih in pri vertikalnem transportu (jaški);

4. povečanje transportnih zmogljivosti na posameznih relacijah zveznega (Savskega) obzorja;

5. povečanje zmogljivosti iztresališč pred separacijo;

6. možnost vskladiščenja večjih količin rovnega premoga v bunkerjih.

V obseg letošnjih investicijskih vlaganj so zajeta naslednja dela oziroma objekti in naprave, ki naj omogočijo povečanje transportnih zmogljivosti in s tem odpraviti dosedanja ozka grla.

Rudnik Hrastnik

Na VII. obzorju jame Hrastnik je v teku izkop in permanizacija raziskovalno odpiralne proge proti vzhodu in nato njene prečne povezave do odkopnih polj v osrednjem delu slojišča in do vzhodja bodočega transportnega odkopa, ki bo povezoval VII. obzorje z zveznim obzorjem na odseku dolske proge. Tu bo centralno polnišče za celotno proizvodnjo jame Hrastnik. Ta rešitev je nujna, ker so prevozne zmogljivosti jaška Hrastnik že v celoti izkoriščene in ne dopuščajo povečevanja proizvodnje. Za izgradnjo tega polnišča je že v izdelavi oblomna proga, na podlagi raziskovalnega vrtanja, ki je v končni fazi, pa bo določena mikrolokacija za transportni vpadnik oz. nadkop in njegov priključek na zbiralno-presipni jašek-bunker za rovni premog.

Z dograditvijo teh objektov in naprav bo celotna proizvodnja te jame imela nakladališče na zveznem obzorju. Pri tem

bo odpadel zamudni prevoz vozičkov po glavnem jašku in VII. obzorju, kar se bo odražalo tudi v hitrejši cirkulaciji in dostavi vozičkov ter možnosti uporabe glavnega jaška za odvoz jalovine na jalovišče v Hrastniku in dostave paletiziranega lesa in ostalega reprodukcijskega materiala v jamo. Sproščen bo tudi del mlajših delovnih moči za delo na odkopih.

Za povezavo V. obzorja jame Ojstro z nakladališčem na Savskem obzorju v Terezija polju, je v gradnji vpadnik. Po stanju 15. 8. 1973 ga je potrebno narediti še 32 metrov. Ko bo njegovo podnožje s prečno progno v dolžini okrog 180 m povezano z že obstoječim delom obzorne proge, sledi montaža transportne mehanizacije. Ta dela, ki jih ovirajo močni dotoki vode in v prihodnje pri izkopu prečne proge omejene zmogljivosti jaška Ojstro za prevoz jalovine, morajo biti končana do 30. III. 1974.

S preusmeritvijo prevoza premoga iz jame Ojstro na nakladališče v Terezija polju, bodo na relaciji A jašek—glavni jašek Hrastnik, sedanje prevozne zmogljivosti za obe jami na razpoalgo le za potrebe jame Hrastnik in Dol.

Rudnik Trbovlje

Ker bo v Terezija polju nakladališče za to polje in za jamo Ojstro, bodo tudi tu znatno povečane zmogljivosti presipnega jaška-bunkerja. Poleg teh del je potrebno razširiti na dvotir tudi nakladališče, ob upoštevanju tudi kasnejših nakladališč za potrebe AB in Paseti polja. Tudi ta dela morajo biti končana do 30. III. 1973. Dela na ponovnem odpiranju Karolina polja so že končana, v teku so le še odpiralna dela po premogu.

Rudnik Zagorje

V jami Kisovec so sicer v teku razna jalovinska dela za odpiranje polj 51 in 63, ki nimajo

pravi značaj investicijskih del. Njihova izvedba nam bo omogočila le obdržanje sedanjih obsegov zmogljivosti.

V jami Kotredež je končano novo skladišče razstreliva. Sedaj so v teku investicijska odpiralna dela v severnem krilu premoškega sloja. Ta bodo omogočila v prvi fazi odkopavanje premoškega sloja do višine 6. obzorja, v drugi fazi pa odkopavanje tudi pod tem obzorjem.

Po končani recenziji (pregledu. oceni) dopolnilnega rudarskega projekta, odpiranje te jame pod 6. obzorjem, bo dokončno znana tudi odločitev za pričetek odpiralnih del v južnem krilu premoškega slojišča.

Separacija in skupni prevoz

Letos v septembru bomo pričeli s pripravljalnimi deli za zgraditev novega bunkerja za rovni premog z zmogljivostjo okrog 700 m³. Ta bunker bo omogočil enakomernejše separiranje na novi težkotekočinski separaciji, kar je nujno, saj bo pri povečani proizvodnji morala dnevno učinkovito obratovati najmanj 18 ur. Hkrati bo ta bunker omogočal lažje premagovati konice v proizvodnji ter eventualne zastoje na separaciji in pri dostavi železniških vagonov. Omogočil nam bo tudi lažje izvajanje vzdrževalnih del, saj bomo imeli na voljo dva bunkerja.

Pred separacijo sedaj obratujeta dve iztresališči, in sicer iztresališče A za komercialni premog in iztresališče C, ki služi prvenstveno za kotlovni premog, je pa s pomočjo dozatorja prirejeno tako, da je možno zvrčati tudi komercialni premog.

V Savskem rovu je bilo že v prvotnem projektu predvideno iztresališče B in zanj že tudi nabavljena oprema. Ostalo je le pri projektu, oprema pa je bila uporabljena deloma na drugih objektih (spodnja veriga in dvizna miza na V. obzorju pri jaški Ojstro), deloma pa služi

kot rezerva za obe aktivni zvrčališči. Jamska gradbena dela niso bita niti pričeta.

Po projektu za aktiviranje 3 m³ vozičkov, bo potrebno na tej lokaciji pripraviti ustrezno zvrčališče. Poleg ureditve navozišča (posnetek tal za ca. 60 centimetrov, delna razširitev profila proge), bo potrebno zgraditi presipno odprtino do spodnjega transportnega hodnika, temelje za zvrčalec, spodnjo verigo, avtomatske spenjalne in razpenjalne naprave in ostale naprave.

Pričetek rudarskih gradbenih del bo v oktobru letos, končana pa morajo biti, skupno z novim bunkerjem za rovni premog, do 30. III. 1974.

Tudi na površini s projektom III. faze izgradnje nove separacije nadaljujemo. Montirana bo nova vagonška tehtnica za 40-tonske železniške vagone, v izdelavi je bunker za lokalno oddajo premoga, v končni fazi je izdelava projekta nove obratne zgradbe, ki bo pripravljena tako, da bo možno že v prvi etapi zgraditi novo moštveno kopalnico. Rekonstrukcionirane bodo transportne poti in naprave, ki smo jih prevzeli od TET, montiran je novi transportni trak v poševnem koridorju in v izdelavi je projekt za novo prenosnico za 40-tonske vagone. Tudi z geološkimi raziskovalnimi deli za bodoče temelje mostu pri cementarni bodo kmalu pričeli.

V območju skupnega prevoza je v pripravi študija izdelave novih kretnic težje izvedbe, ki jih zahtevajo nove Siemens lokomotive in novi 3 m³ vozički ter obnova tirov na relaciji separacije—Zg. VII. polje in Sava polje, ker bodo na tej relaciji obratovali ti vozički. Potrebno bo pripraviti solidnejši tir z močnejšimi 12-cm tračnicami.

Nova postaja za čiščenje sedanjih jamskih vozičkov, zgrajena pri jaški Sava, opremljena s hidromonitorjem, bo pričela obratovati koncem avgusta. S tem bo odpadlo sedanje mehansko čiščenje, ki s svoji-

mi vibracijami povzroča dodatne okvare na vozičkih.

Ostala dejavnost

Poleg navedenih investicijskih vlaganj, ki služijo direktno proizvodnji premoga, pa bomo istočasno vsaj delno modernizirali tehnologijo ali pa razširili obseg tudi v ostalih dejavnostih ZPT.

Na rudniku Hrastnik je v pripravi modernizacija kamnoloma Boben, z zgraditvijo nove drobilnice in sejalnice dolomitnega agregata in preureditev stare RTP ob ustju Podkopnega rova v gasilski dom, ker je bil stari prepuščen komunalnemu podjetju Hrastnik. Objekti in naprave za lokalno oddajo deputatnega premoga so že končani. Se pred nastopom zime morajo biti končana tudi obsežna dela na rekonstrukciji magistralnega toplovoda in njegova razširitev do novih stanovanjskih in šolskih objektov.

Na rudniku Trbovlje so v teku obnovitvena dela na zgradbah obratnih delavnic, pripravljajo pa se na rekonstrukcijo opreme ventilatorske in kompresorske postaje na Neži.

Na rudniku Zagorje je v programu nabava novega sistema hladilnih naprav za kompresorsko postajo Ruardi.

Za potrebe elektrostrojnega obrata bodo nabavljeni najnovejši orodni in obdelovalni stroji ter nekaj prepotrebne sodobnega orodja in merilnih instrumentov. Izvedene bodo tudi nekatere manjše sanacije delavniških prostorov in zgrajena nova sušilnica za elektromotorje. Elektro delavnica bo priključena na toplovodno omrežje.

Tudi na centralnem lesnem skladišču je bilo uvedeno strojno razkladanje, nakladanje in čiščenje lesa. V pripravi pa je zgraditev lope kjer bo montirana posebna žaga za vzdolžni razrez lesa. Z uvedbo samohodnega podporja bodo potrebe po tem asortimentu lesa vedno večje.

V letošnjem letu je bilo prvič dodeljenih za potrebe OSRD

nekaj več sredstev, s katerimi bo nabavljena le najnovejša strojna oprema, ki jo terjajo sodobne tehnološke metode za izgradnjo jamskih objektov. Če ne bomo v naslednjih letih dali potrebam po novi opremi še večji poudarek, ta obrat ne bo mogel biti več konkurenčen v izvajanju rudarskih-gradbenih del. Posebno nujna bo nabava opreme za izgradnjo tunelov.

Avtopark je v zadnjih treh letih povsem obnovil svoj vozni park in prešel na uporabo težjih kamionov. Vozila so bila tipizirana. V letošnjem letu je podjetje nabavilo 7 kamionov, zato pa potrebujemo tudi dodatno garažo, ki bo zgrajena še pred zimo.

Modernizacija kamnoloma Vode v Trbovljah z zgraditvijo

nove drobilnice, sejalnice in bunkerje za posamezne frakcije, je bila dokončana že leta 1972, letos pa je bilo aktivirano še novo skladišče razstreli-va.

Z rekonstrukcijo in modernizacijo opekarne, ki se je pričela pred leti z zgraditvijo umetnih sušilnic, smo letos nadaljevali, vendar le z nabavo novih transportnih vozil. Vložen je zahtevek za kredit, ki naj omogoči zgraditev tudi novih peči in povečanje sušilnic ter s tem uvedbo strojnega vlaganja in izlaganja opeke iz peči, to je odpravo najtežjega ročnega dela.

Z nabavo raznih merilnih instrumentov je bila končana II. faza izgradnje toplarne. V pripravi je izdelava projekta

za podaljšanje magistralnega toplovoda na desno stran Trbovelj, ki bo omogočil toplifikacijo področja od Rudisa do Splošne bolnišnice.

To je le bežen pregled glavnih investicijskih vlaganj v nabavo kompleksne mehanizacije za jamska dela, ki predstavlja tudi najvišje angažiranje sredstev.

V mesecu juniju je osrednji delavski svet sprejel I. rebalans programa uporabe investicijskih sredstev za letošnje leto iz katerega je razvidno tudi podrobno koriščenje sredstev. V tem sestavku pa sem hotel v glavnem podatki namen njegovega koriščenja.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

MOŽNOST PREHODA NA 500-VOLTNO OPREMO

Električne napetosti in razvoj elektriških omrežij

Prvo javno oskrbovanje porabnikov z električno energijo, je bilo izvedeno že s sistemom na enosmerni tok. Ker je bila napetost generatorjev za enosmerni tok tega povezana z uporabo napetostjo porabnikov, predvsem električnih žarnic in iz telesno varnostnih razlogov, pa tudi zaradi možnosti izdelovanja žarnic, te napetosti ni bilo mogoče dvigniti čez določeno mejo, so napetostni padci v vodih sprva ozko omejevali obseg oskrbovalnih območij javne elektrifikacije.

Toda kmalu je začel izmenični tok izpodrivati enosmernega, predvsem zaradi lahke možnosti primerne dviganja in nihanja obratovalne napetosti, ter s tem možnosti uspešnega paraliziranja padcev napetosti v vodih s pomočjo neprostih transformatorjev. Zvezo med elektrarnami in porabniki vzdržujejo električni vodi, ki so bili že z enosmernim tokom razpreženi v cela omrežja. Seveda so bila ta za današnje pojme skromna prostovodna in delo-

ma kabelska omrežja namenjena sprva le za nizko napetost, ki so jo potrebovali porabniki. Z uvedbo višjih napetosti in z vmesnimi transformatorskimi členi, ki so omogočili transport električne energije na nekoliko večje razdalje, so se pojavili nadzemni vodi visoke napetosti, imenovani tudi daljnovodi, z druge strani pa tudi visokonapetostni podzemni vodi ali kablovodi. Danes razumemo pod električnimi omrežji ne le tiste napetosti, temveč tudi one v srednjih, visokih in najvišjih napetostih. Seveda ni mogoče vsa omrežja študirati pod enakimi vidiki in z enakimi računskimi pripomočki. Zato se zdi umestno, da vsa omrežja v splošnem delimo na kategorije: nizke (do 1 kV), srednje (pri nas do 35 kV), in visoke (od 110 do 380 kV pri nas).

Taka kategorizacija je do neke meje svojevoljna. Na tem mestu se bomo omejili le na prvo kategorijo električnih omrežij in še to na nivojih do 500 V.

Spočetka so uporabljali enofazni, potem dvofazni in nazad-

nje trofazni sistem transporta električne energije. Za hitri vzpon elektrifikacije se ima človeštvo zahvaliti genialnim idejam našega rojaka Nikole Tesle, pionirja dobe elektrike. Danes je za javno elektrifikacijo skoraj izključno v rabi »Teslov« trifazni sistem prenosa in razdeljevanja električne energije in to v Evropi najpogosteje s štirimi vodniki na strani nizke in s tremi na strani visoke napetosti. Najvažnejši zvezni členi med omrežji visoke in nizke napetosti so transformatorji, katerim je nestor slovenskih elektrotehnikov, pokojni profesor Milan Vidmar, posvetil največji del svojega življenja. Naš standard JUS N.AZ.001/1957, ni upošteval doslej pri nas zgrajena omrežja in naše možnosti za proizvodnjo ustreznega materiala. Za javno elektrifikacijo dopušča poleg nizkih nazivnih napetosti 110 V, 220 V in 440 V za enosmerna in 127 V ter 220 V za enofazna omrežja ter za trofazno mrežo s štirimi vodniki napetost 220/127 in 380/220 in za trofazno mrežo s tremi vodniki 220,

380, 500 in 900 V. Nadzemni vodi nazivne napetosti 900 V sodijo po naših predpisih za gradnjo vodov, še med nizkonapetostne vode (do 1 kV), čeprav so včasih pod nizkonapetostnimi omrežji razumeli tista omrežja, katerih dozemna napetost ne more prekoračiti 250 V.

Napajanje porabnikov pri ZPT

ZPT imajo jamske in zunanje delovne enote. Zunanje porabnike napajajo iz zunanjih transformatorskih postaj, ki so povezane v rudniški mreži. Pri teh porabnikih ni problemov pri lociranju in dimenzioniranju TP, daljnovodov ter nizkonapetostnih odcepov, ker z visoko napetostjo 3 kV pridemo do vsake RTP.

Drugače pa je v jami. Tu imamo kabselske vode od glavnih transformatorskih postaj (TP) preko posameznih manjših do zadnjih TP, ki so čim bližje čelu. Do tu ima omrežje napetost 3 kV. Transformatorji so večinoma še oljni od 50 do 315 kVA in transformirajo napetost iz 3 kV na 380 V. Napetost 380 V je potrebna za motorje, ki poganjajo transportne naprave za premog. V zadnjih letih se je mehanizacija precej uveljavila tudi v rudarstvu, s tem pa se je povečala potreba po električni moči, ker je skoraj vsa mehanizacija vezana na električno energijo. Komprimiran zrak je kot pogonsko sredstvo namreč zelo drag. Transportne trakove na čelu oziroma odkopni fronti poganjajo elektromotorji. Transport premoga do vsipnega jaška (tu blizu so po navadi tudi TP) je precej dolg, in ga predstavljajo eno in dvoverižni transporterji. Zaradi večanja proizvodnje in jamske storilnosti je posledica, da se je obremenitev koncentrirala na odkopni fronti, to se pravi, precej stran od vira (TP) električne energije. Tako se je približala napetost elektromotorjev že do kritične točke, tako da je že precej % pod nazivno vrednostjo. Problemi so torej padci napetosti. Oddaljenosti porabnikov od vira so od 300 m naprej in ta oddaljenost

že povzroča probleme. Zmanjšanje padca napetosti z večanjem prereza kablov, je lečasna rešitev in ne trajna oziroma dolgoročna rešitev. Z visoko napetostjo (3 kV) pa spet ne moremo v trafo postaje, ki so zgrajene običajno v premogovnem sloju.

Problem prenizke napetosti

V ZDA je že pred skoraj dvema desetletjema zbruhnila nekakšna premogovna kriza, ker se je proizvodnja nafte in mazuta hitro dvignila in je bila sorazmerno poceni. Poleg tega ima nafta še druge prednosti glede transporta in kalorične vrednosti. Če so hoteli s premogom konkurirati, so morali izkop mehanizirati oziroma povečati storilnost. Tako so z uvajanjem nove rudarske mehanizacije in z novimi metodami odkopavanja dosegli nekajkrat večjo storilnost kot v zahodni Evropi. Zgodilo se je celo, da je bil ameriški premog, pripeljan v Hamburg, cenejši kot pa nemški brez prevoza.

Enak problem se je čez nekaj let pojavil v Nemčiji, kjer so začeli zapirati nerentabilne rudnike, delovno silo so zaposlili v večjih perspektivnih območjih, mnogo rudarjev pa so prekvalificirali.

V drugih večjih rudnikih so povečali mehanizacijo in s tem ob večji in boljši organizaciji dela dosegli večjo storilnost. Pri večjem številu odkopnih front in rudarjev, ki so direktno na odkopu, ter povečanem obratovanju, se je pojavil problem velike koncentrirane oblozbe na koncu nizkonapetostnega voda.

Pri nas so ti problemi manjšega značaja. Zaprli smo nekaj neperspektivnih rudnikov in prekvalificirali del rudarske delovne sile drugam. Problem premajhne napetosti pa se je pojavil pri Zasavskih premogovnikih najprej v rudniku Hrastnik. Ker smo glede mehanizacije vezani še najbolj na zahodno Evropo (Salzgitter, Hydro Marell), se pač moramo ravnati po njih. Tako je v Nem-

čiji že nekaj let v rabi jamska električna oprema za 500 V. Pri nas smo se prvič srečali s 500 V pri stroju za odkopavanje proge Alpine F6-A, tu potrebujemo transformator 380/500. Ker je uvožena oprema tipska za 500 V, bi se cena za 380 V za izvenserijsko opremo povečala.

Zakaj napetost 500 V?

Tako smo prišli na višjo napetost iz dveh razlogov: zaradi padcev napetosti in zaradi uvoza iz Zahoda. Dosedanji nivoji napetosti so bili 127 V, 220 V in 380 V. Če jih natančneje pogledamo, vidmo, da je vsaka napetost večja za faktor $\sqrt{3}$. Vprašamo se zakaj ni sedaj $380 \cdot \sqrt{3} = 660$ V?

Najbolj verjeten in utemeljen je razlog, da so skoraj vse nizkonapetostne naprave narejene in izolacijsko preizkušene ter dimenzionirane na 500 V (stikala, varovalke itd.). Če bi imeli napetost 660, pa bi morali biti vsi elementi atestirani za 1000 V (sedaj za 500 V). S tem pa bi delno porušili tudi koordinacijo izolacije, vendar pa napetost 660 V predstavlja 73-% povečanje, napetost 500 V pa le 13,1-% povečanje. Torej bi pridobili skoraj 60 % več napetosti s 660 V. Prav tako bi lahko uporabili iste motorje zvezdatrikot (660/380).

Za ilustracijo naj povem, da Nemcem 500-V napetost ne zadošča več in na velikih odkopih že imajo 1000-voltno napetost. V Rusiji so uvedli novo napetost 660 V.

Zamenjava opreme 380 V

Ker je problem padcev napetosti največji v Hrastniku bi z zamenjavo opreme začeli prav tam. Ker se vsako leto nabavlja za potrebe jamske mehanizacije večje število motorjev, naj bi odslej nabavljali 500-V motorje in bi eno polje opremili s 500-V opremo. Dosedanje 380-V motorje, ki še niso primerni za odpis, bi predstavili na druga odkopna polja. Tako bi vsako leto ali vsako drugo leto na novo opremili eno polje, najprej

v Hrastniku, nato pa v jamah trboveljskega rudnika. Zagorski rudnik trenutno ne bi prišel v poštev, zaradi manjše proizvodnje in prehod po ekonomski strani ne bi bil utemeljiv. Velika je namreč investicija za transformatorje.

Rudarski zakon zahteva nove, suhe transformatorje, ki pa so zelo dragi.

Velik strošek bo zaviral potek zamenjave na posameznih poljih. V jami uporabljamo zaščitno ozemljitev izoliranega sistema. Izolacijski upor kontroliramo z mrežnimi kontrolniki, ki se lahko uporabljajo za napetosti 220 V, 380 V in 500 V. Ker se dajo prevezati iz 380 na 500 V, ostanejo kontrolniki še naprej. Prilagoditi pa bo treba transformatorje za razsvetljavo iz prejšnjih 380/220 na 500/220.

Preurediti bo treba stikala. Novejša so atestirana za 500 V. Ker bo napetost višja, bo za isto moč tekkel manjši tok. Varovalke bodo lahko ostale le nekatere, drugim pa bo treba zamenjati vložke za eno stopnjo navzdol. Prav tako bimetalne releje. Za daljinske vklope bo treba vgraditi še manjši transformator 500/42, ker mora biti krmiljenje zaradi kapacitivnosti izvedeno z malo napetostjo.

Ekonomičnost uvajanja 500 V

Višja napetost ima v primerjavi z nižjo napetostjo naslednje prednosti:

- tanjši kabli — nižja cena,
- moč se lahko prenaša na večjo razdaljo,
- oprema je lahko manjša,
- zaradi tanjših in manjšega števila kablov je lažje delo,
- izgube v vodnikih so manjše.

Pomanjkljivosti višje napetosti pa so:

- zaenkrat dva sistema nizke napetosti na rudniku,
- potrebno je nekaj rezervnih motorjev višje napetosti (500 V),
- izolacija omrežja se mora povečati glede na višino napetosti,
- možne so motnje in težave v začetku obratovanja 500 V.

Za opremo novega polja je polna obremenitev širokočelnega odkopa ca. 470 kW.

Za lažjo primerjavo vzemimo, da opremljamo novo polje: enkrat s 380 V, drugič s 500 V opremo.

Upoštevajmo, da vsako leto nabavijo ZPT določeno število elektromotorjev in da morajo biti novi transformatorji, ki se vgrajujejo, suhi. Nabavljamo tudi kable. Pri primerjavi ostanejo stara le stikala, kontrolni-

ki, transformator za razsvetljavo in črpalke ter ventilatorji.

Iz seštevka nabavnih stroškov ugotovimo, da je razlika pri opremljanju nekega polja s 380 V oziroma 500 V minimalna = 14.270,00 din.

Če bi v primerjavi upoštevali še nabavo novih stikal, se stvar ne bi spremenila, ker je cena stikal za 380 V ali 500 V enaka. Prav tako stvari ne bi spremenilo, če bi predvideli nove ventilatorje in črpalke.

Zaključek

Vse v tem prispevku opisano velja le pod pogojem, da bomo prehajali na 500 V kontinuirano, vsako leto ali vsakih nekaj let, po posameznih poljih. Da se bo to zgodilo bi morala imeti pregled nad tem elektrostrojna služba vseh rudnikov in o nabavi motorjev tudi odločati. Kaj rado se v praksi zgodi drugače. Če bi želeli preiti na 500 V z res minimalnimi stroški, bo treba več konstruktivnega dogovarjanja, strpnosti, zdravega tehniškega razuma in manj nezdravih teženj. Pri vsem tem moramo gledati naprej. Kajti poraba se veča, koncentracija pojema, se povečuje, vse to pa vodi do zviševanja najvišjih, kot tudi najnižjih napetosti.

Marjan Brinar, dipl. inž. el.

IZ SLUŽBE VARSTVA PRI DELU

Počasno, toda vztrajno uvajanje sodobne mehanizacije v naše jame in hkrati tudi uporaba modernih odkopnih metod, kjer se s povečanimi učinki spreminja tudi sam karakter dela, ustvarja ugodne pogoje za zmanjševanje nezdol pri delu in njihovih posledic.

Kljub temu pa se v vsakdanji praksi še vedno pojavljajo primeri poškodb, ki so delno nujno spremljevalci novih delovnih sredstev in novih načinov dela, v večini primerov pa dediščina neodgovornih odnosov do varstva pri delu. Taki odno-

si nam v dobi mehanizacije ne le povečujejo število nezdol, temveč nam po njih povzročene poškodbe skoraj vedno predstavljajo najtežje primere telesnih poškodb.

Navedli bomo nekaj primerov brez komentarja z namenom, da bi dejanja v bodoče prešla v premislek.

1. motorist skupnega prevoza Š. M., je 7. avgusta na popoldanski izmeni, vlekel kompozicijo jalovine proti jašku III. V vlakcu je bilo spetih več vozičkov kot normalno, tako da je bila za vleko odredjena še ena

lokomotiva. Obe lokomotivi sta bili pripeti pred vlakom. Na uvozu v trotir navozišča jaška III., je motorist Š. M., ki je upravljaval prvo lokomotivo opazil, da kretnica ni pravilno nastavljena. Da bi jo pravilno obrnil je skočil z lokomotive in pohitel proti kretnici. Na tej poti ga je lokomotiva ujela in mu pri padcu ob bok proge, zlomila ključnico in stegenico. S kompliciranim zlomom noge se bo zdravil leto dni;

2. v Talnem skladu jame Hrastnik, se je 8. junija letos, pripetila lažja nesreča, ki pa ima

po svojem načinu težek značaj. Ob transporterju na čelu, kjer se je odvažal premog, je bil zaposlen kopač P. A. Po transporterju je neopazno s premogom prišel tudi del lesene stojke, ki je v bližini kopača P. A. na transporterju zadel v nosilno železno stojko. Položaj lesene stojke na transporterju je bil tak, da jo je na zadnji strani zagrabila prečka strgalne verige in jo tako z močno silo porinila v jekleno stojko, ki se je pritisku vdala in padla na zraven stoječega kopača.

Če upoštevamo, da je jeklena stojka težka 100 kg in da mu je

pri nenadnem padcu zadala le nekaj odrgnin po prsnem košu, potem lahko posledice te nezgode pripisujemo le srečnemu naključju;

3. v noči med 1. in 2. julijem, sta električarja L. N. in J. M. v jami Loke, krajšala kable pri transporterjih na 13. etaži polja 50. V ta namen sta na etaži izključila glavno stikalo in ga blokirala z vijakom. Na tej etaži pa je imela svoje delovišče tudi delovna številka 101. Ko je kopač tega delovišča P. F. hotel pognati transporter, je odšel h glavnemu stikalu in ugotovil, da je to izključeno. Previl je

vijak za deblokiranje in vključil stikalo. Posebnemu položaju električarja, ki je imel prav takrat popravilo s kabli, je pripisati srečen slučaj, da električarja tok ni poškodoval.

Vse tri opisane poškodbe so posledica popustljivosti napram popolnoma jasnim in dogovorjenim varnostnim ukrepom. Tako popustljivost si pri obstoječem sistemu nagrajevanja ne moremo razlagati, saj posledice takega ravnanja občutneje prizadenejo proizvodnjo kot pa izvajanje varnostnih ukrepov.

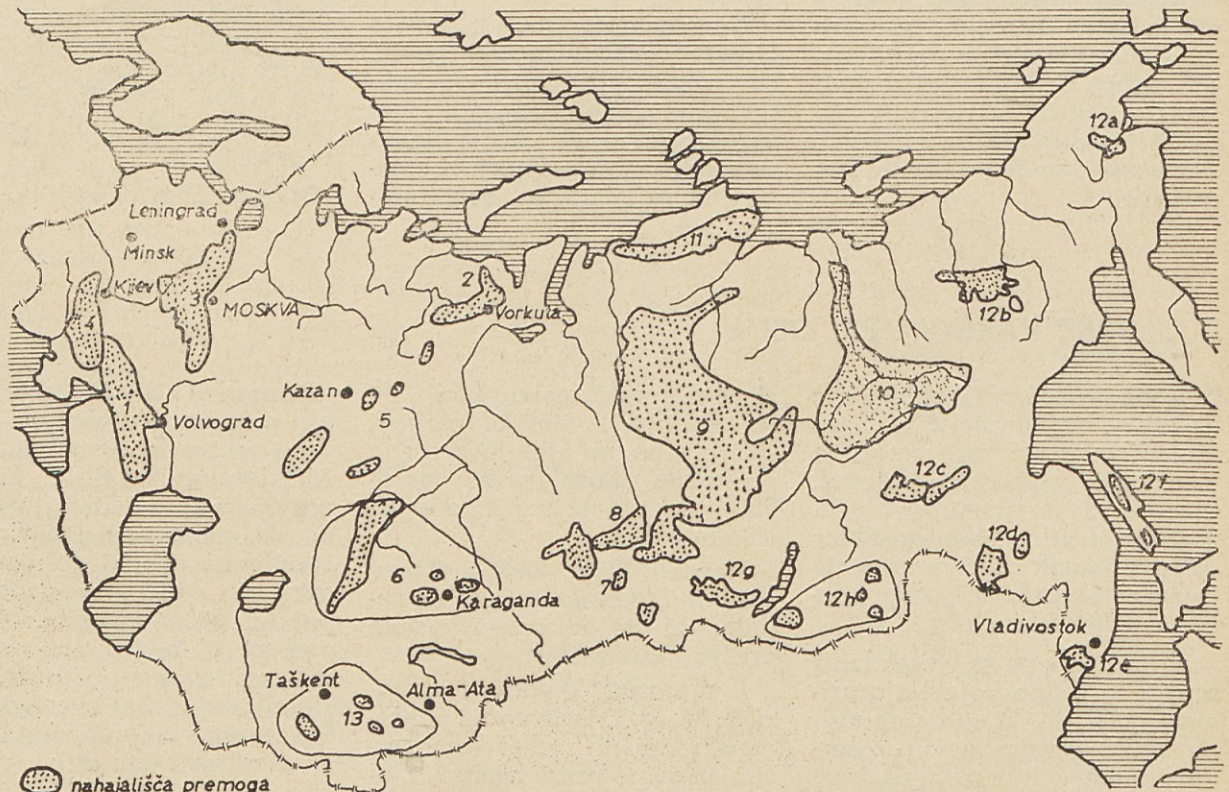
Emil Kohne, dipl. inž. rud.

PREMOGOVNIŠTVO V SOVJETSKI ZVEZI

Med mojim, razmeroma kratkim bivanjem v Sovjetski zvezi, namenjen je bil sicer spoznavanju rudarske opreme sovjetske izdelave, primerne za naše pogoje eksploatacije ter na osnovi dostopne strokovne literatu-

re, sem si ustvaril neko, sicer nepopolno sliko in vtis o razmerah v premogovni industriji Sovjetske zveze. Seznanil sem se z montan-geološkimi in drugimi razmerami premogovnih nahajališč, s proizvodnjo, do-

kaj skromno z organizacijo in sistemom nagrajevanja ter po obisku v jamah enega največjih bazenov, dobil vpogled v tehnično opremljenost njihovih jam. Razumljivo je, da je ta površen vtis nemogoče posplošiti

1. Donecki bazen 2. Pečonski bazen 3. Podmoskovski bazen 4. Dnjeperski bazen 5. Uralsko premog. področje (Sverdlovski Južno uralski bazen) 6. Kazahstansko področje (Karaganda) 7. Zahodno-sibirsko področje (Kuznjecki bazen) 8. Kansko-Ačinski bazen 9. Tunguski bazen 10. Lěnski bazen 11. Tajmirski bazen 12. a. Anajanski b. Zjirjanski c. Južno Jakutski d. Burjatsko območje e. Habarovsko prem. obm. f. Sahalin g. Irkutsko prem. obm. h. Bajkalsko prem. obm. 13. Srednje Azijsko prem. nahajališče

le na osnovi obiska v dveh jamah in na osnovi kratkih razgovorov, čeprav s prominentnimi rudarskimi strokovnjaki SZ.

Zaradi tega nameravam opisati v tem sestavku le nekatere značilnosti, predvsem montan-geološke, nahajališča premoga, prikazati potencialne in eksploataibilne zaloge, nekoliko pogoje eksploatacije ter proizvodnjo. Podatki, ki jih bom navedel so iz različnih virov, ki se včasih med seboj razlikujejo in zato verjetno niso eksaktni, če je pri takih geografskih razsežnostih z mnogo še neraziskanimi področji, zadovoljiva eksaktnost (natančnost) sploh dosegljiva. V prihodnjem prispevku pa bom skušal navesti nekaj podatkov o opremljenosti njihovih jam ter o možnostih nabave njihove opreme za naše pogoje eksploatacije.

Preden govorimo o zalogah (rezervah) premoga v SZ, moramo vsaj na kratko omeniti njihov sistem klasifikacije rezerv. V bistvu delijo rezervne premoške substance na kategorije po kriterijih slično našim, to je A, B, C₁ in C₂ s tem, da se zaloge A delijo še v A₁ in v A₂, to je tiste, ki se že izkoriščajo in tiste, ki so že raziskane in pripravljene za eksploatacijo. Poleg tega pa imajo še kategorijo rezerv D, to je tiste, ki so verjetne, vendar še z nobenimi podatki dokazane. Vse zaloge od A do D imenujejo potencialne zaloge, tiste od A do C₁ pa zanesljive ali eksploataibilne. Glede na omenjeno klasifikacijo cenijo potencialne zaloge črnega premoga na okrog 7.000 milijard ton, od katerih pa je eksploataibilnih ca. 6.000 milijard ton. Ocene o zalogah rjavega premoga se sučejo med 2.000 in 3.000 milijardami ton. Premogovne zaloge (rezerve) SZ predstavljajo tako preko 2/3 vseh svetovnih zalog premoga in blizu 60 % svetovnih zalog primarne energije. Navedene številke, posebno, če jim dodamo še zaloge zemeljskega plina in nafte, dokazujejo, da je SZ že sedaj, še bolj pa v bodočnosti svetovni dobavitelj energije. Pri tem pa je treba do-

dati, da so prej navedene rezerve, tako imenovane potencialne rezerve, ki z geološkimi raziskavami še niso zanesljivo potrjene. Medtem, ko je v državah manjših geografskih razsežnosti razlika med potencialnimi in geološko ugotovljenimi zalogami praviloma majhna, pa je ta razlika, iz razumljivih razlogov, pri geografsko tako obsežnih nahajališčih, lahko znatna. Poleg tega je potrebno poudariti, da je kvaliteta premoga, predvsem črnega premoga, pod svetovnim povprečjem, in sicer s kalorično močjo med 4600 in 6500 kcal/kg.

Rezerve koksne premoga znašajo le okrog 30 % potencialnih rezerv (ZDA imajo preko 60 % in Poljska blizu 50 % koksne premoga v bilančnih rezervah). Ne nazadnje moram omeniti še geografsko lego nahajališč premoga. Omenim naj, da leži v evropskem, v industrijsko najbolj razvitem delu države, le 11 % potencialnih in 22 % odprtih (eksploataibilnih) rezerv. V azijskem delu, to je predvsem v Sibiriji, pa je 89 % potencialnih in 75 % odprtih rezerv, od tega pa 64 % odprtih (19 % potencialnih) rezerv v industrijsko razvitih bazenih, Kuznjecka in v Kazahstanu (Karaganda). V predelih brez vsake infrastrukture (Lena, Tajmur), pa je 65 % potencialnih in le 2 % odprtih rezerv premoga.

Po podatkih, ki so mi bili dostopni je znašala proizvodnja črnega premoga v letu 1970, 470 milijonov ton in rjavega premoga okrog 50 milijonov ton, z jasno tendenco naraščanja proizvodnje v naslednjih letih.

Na kratko bom skušal opisati osnovne karakteristike najvažnejših premogovnih bazenov, in sicer po vrstnem redu, ki so označene v priloženi risbi.

Donecki bazen (1): leži v področju Donske, Dnjepropetrovske in Luganske oblasti v Ukrajini sovjetske republike. Glede na zaloge (okrog 50 milijard ton) spada ta bazen med najbolj raziskane, po kvaliteti pa med boljše (ca. 60 % koksne

premoga). V nahajališču je okrog 100 različno debelih premogovnih slojev (0,45 do 2,5 m). Večina slojev ima debelino med 0,5 in 0,8, s srednjo debelino 0,7 m. Kot mejo eksploatacije smatrajo globino med 1200 in 1300 m. Do globine 600 m je ca. 30 % rezerv, med 600 in 1200 m pa vseh rezerv, ostale rezerve pa leže do globine 1800 m. Povprečna globina eksploatacije znaša trenutno okrog 400 m. Najkvalitetnejši premog kopljejo v Makajevskem, Centralnem in Almazno-Merejevskem delu bazena.

Pečorski bazen (2) obsega več rudnikov v Virkutskem in Intinskem rajonu. Okrog 2/5 vseh zalog bazena (ca. 15 milijard) leži do globine 600 m. Povprečna globina odkopavanja je trenutno pri 380 m. Po kvaliteti spada nahajališče med tiste z najboljšim koksni premogom (0,6 % S in do 0,02 % P). V bazenu eksploatirajo 16 slojev debeline 0,7 do 4,8 m. Iz slojev debeline preko 1,8 m dobijo ca. 50 % in iz slojev debeline preko 1,2 m ca. 80 % vse proizvodnje bazenov.

Podmoskovski bazen (3) z ležišči rjavega premoga v geografsko ugodni legi, z razmehoma ugodnimi geološkimi pogoji, se razteza v širokem pasu jugozahodno od Moskve (ca. 60 km), s središčem v Tuli. Za eksploatacijo sta primerna mesta dva, trije premogovni sloji, razviti včasih tudi v obliki leč in v globini do 100 m. Premog z 2 % do 6 % žvepla, 30—35 % vlage in kalorične moči do 2700 kcal/kg. Uporabljajo v glavnem za energetske namene. Premog slabše kvalitete odkopavajo z dnevnimi kopi v Dnjeprovskem bazenu (4). Premogovni sloji tega bazena se nahajajo v zelo vodonosni hribini na globini do 120 m.

Na Uralskem premogovnem območju (5) odkopavajo rjavi premog v več bazenih. Tako v Česljabinskem bazenu (1 milijardo ton rezerv) odkopavajo do 6 m debel sloj premoga, v globinah 140 do 200 m, na nekaterih delih nahajališč pa tudi

z dnevnim kopom. V tem območju je zanimiv še Južno-Uralski bazen, ki se razprostira v Baškinsko avtonomno republiko in v Orenburško oblast, z zalogami ca. 1,3 milijard ton. Lignitni premog (2000 kcal/kg) z 50—60 % vlage je za daljše Transporte neprimeren in je zaradi tega v glavnem namenjen za kurjenje v električnih centralah, del pa ga tudi briketirajo. Ostala nahajališča tega območja (Severno-Sosjansk in in Sverdlovski bazen) niso po zalogah, niti po proizvodnji pomembni.

V Kazahstanski republiki je glavni premogovni bazen Karaganda (6) s štirimi glavnimi tipi premoga. V Karagandskem območju nastopa premog v 18 slojih do globine 1800 m. Od skupnih rezerv ca. 15 milijard ton, je do globine 600 m 6 milijard ton rezerv dobrega koksne premoga. Prav v tem bazenu so v teku intenzivna dela za odpiranje novih predelov premogišča.

Največji premogovni bazen SZ pa predstavlja prav gotovo Kuznjecki bazen (Kamerovska oblast) s potencialnimi rezervami 140 milijard ton in eksploatacijskimi rezervami 60 milijard ton premoga. Na površini, ki je enaka približno polovici

površine Jugoslavije, so ugotovljene 900 m debele premogovne plasti, v katerih leži preko 100 premogovnih slojev skupne debeline ca. 250 m. Srednja debelina slojev, ki jih eksploatirajo, je 2,2 m. Iz slojev, debeljših od 3,5 m, dobijo 40 % proizvodnje. Enak odstotek proizvodnje dobijo v blago naklonjenih slojih. V Kuznjeckem bazenu najdemo vse tipe črnih premogov, od koksnihi do antracitov s posebno značilnostjo, da ima premog relativno visok odstotek fosforja (0,1 % P). Značilnost tega bazena je tudi, enako kot Donbas, da pridobijo 2/3 proizvodnje in globine preko 600 m, pri srednji globini eksploatacije 200 m.

Glede na debelino plasti, montangeološke razmere ter velikost in razsežnost rezerv premoga, predstavlja Kuznjecki bazen edinstveno premogišče v svetu. Ekonomsko vrednost mu povečuje še možnost eksploatacije z dnevnimi kopi. Po nekaterih študijah je ca. 3,5 milijard ton rezerv, primernih za odkopavanje z dnevnimi kopi. Računajo, da bi v naslednjih letih z dnevnimi kopi lahko pridobili okrog 80 milijonov ton letno, od tega 30 % koksne premoga. Sedanja letna proizvodnja bazena znaša okrog 130 milijonov ton.

Med ostalimi bazeni naj omejnimi še Kansko-Ačinski bazen s ca. 70 milijardami ton rezervami rjavega premoga. Premoški sloj s kalorično vrednostjo do 3500 kcal/kg, debeline do 70 m, leži plitko (okrog 50 m pod površino). Računajo, da bodo odprli dnevne kope z letno proizvodnjo do 300 milijonov ton, ki bodo namenjeni v glavnem za energetske namene oziroma potrebe.

Ostalih premogovnih bazenov ne bom opisoval, ker so delno še neraziskani, odnosno nimajo v sedanjem razvoju večjega ekonomskega pomena.

Upam, da sem v tem kratkem sestavku uspel prikazati le površno sliko o razsežnostih in delno tudi o montan-geoloških prilikah premogovnih nahajališč SZ. Omenim naj še, da se v vseh premogovnih bazenih razvija spremljajoča industrija — porabnik premoga, predvsem črna in barvna metalurgija, ki sicer počasi, vendar vztrajno spreminja nekoč nenaseljene ali delno naseljene pokrajine v nove močne industrijske baze ne z razvito infrastrukturo ter sekundarno in terciarno dejavnost.

Rudi Šikovec, dipl. inž. rud.

MED RUDARJI KOMBINATA KOLUBARA

Po sklepu osrednjega delavskega sveta Zasavskih premogovnikov, se je udeležila proslave rudarskega praznika Srbije v rudarsko-energetsko industrijskem kombinatu Kolubara, v dneih od 4. do 6. avgusta 1973, delegacija našega podjetja v sestavu: Anton Pikš, predsednik osrednjega delavskega sveta, Rado Kantužar, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev-ROS in Jože Zorčič, namestnik glavnega direktorja.

Pobudo za sodelovanje med našo delovno skupnostjo in delovno skupnostjo kombinata Kolubara, je dala delegacija ob-

čine Lazarevac, ob priliki obiska našega podjetja na dan občinskega praznika občine Trbovlje. Med obema občinama obstajajo namreč prijateljski stiki.

Na osnovi te pobude je delegacija kombinata Kolubara obiskala naše podjetje ob praznovanju rudarskega praznika 3. julija. Takrat smo v razgovorih s predstavniki delegacije sklenili sporazum o sodelovanju na strokovnem, samoupravnem in družbeno-političnem področju.

Osrednji delavski svet je ta

sporazum potrdil z namenom, da se koristijo obojestranske izkušnje na različnih področjih delovanja in utrjevanja medsebojnih stikov ter praktičnega manifestiranja bratstva in enotnosti naših narodov.

Delovna skupnost kombinata Kolubara je ob praznovanju dneva rudarjev Srbije, priredila vrsto prireditev pod geslom »srečanje prijateljstva«. Program prireditev je zajemal športna tekmovanja v malem nogometu, šahu, odbojki, namiznem tenisu, streljanju z vojaško in malokalibrsko puško, vlečenju vrvi in športnem ribo-

lovou. Vse prireditve so potekale v rudarskem naselju Rudovci. Tekmovalne ekipe so sestavljale ekipe kombinata Kolubara, tovarne strojev Ivo Lola Ribar iz Železnikov in GOSA industrija železniških vozil, opreme in železnih konstrukcij iz Smederevske Palanke. Tekmovanja so se razvrstila preko celega dne (5. 8. 1973), zvečer pa so bile na skupni slavnostni podeljene nagrade, pokali in priznanja.

To je bilo res pravo srečanje prijateljstva, ki se je izražalo na vsakem koraku, tako med športniki, kot tudi med predstavniki podjetij, pri čemer moram posebno poudariti, da je bila naši delegaciji posvečena posebna pozornost.

Na sam praznik rudarjev Srbije, 6. avgusta, je bilo slavnostno zasedanje delavskega sveta kombinata. Po slavnostnem govoru predsednika delavskega sveta, je naša delegacija čestitala vsem navzočim ob njihovem rudarskem prazniku in v znak srečanja podelila delo

Jerneja Krežeta »Rudarji na odkopu« (lignit, tolčen baker) in oba dela knjige Rdeči revirji. Proslavo je popestrila ekipa kulturnikov kulturnega društva Rudar.

V dneh našega bivanja med rudarji kombinata Kolubara, nam je bilo omogočeno, da smo vsaj v grobem spoznali velikost tega kombinata, videli nekaj objektov in delo v njih.

Rudarsko energetski-industrijski kombinat Kolubara, se razprostira na območju 500 km² jugovzhodno od Beograda. Sedež kombinata je v kraju Vreoci, 50 km od Beograda, ob progi Beograd—Bar.

Kombinat je nastal leta 1968 s spojitvijo rudarskega bazena Kolubara in termoelektrarne Kolubara. Osnovna dejavnost kombinata je proizvodnja premoga in električne energije.

Letna proizvodnja znaša ca. 7 milijonov ton premoga. Z jamskim odkopavanjem ga pridobijo ca. 300.000 ton v jami Junkovac in na površinskih odkopih polja B in D ca. 6,5 mili-

jonov ton. V naslednjih letih, ko bo razvit površinski kop polja D, bo znašala letna proizvodnja 13 milijonov ton.

Kombinat Kolubara sestavljajo torej: jamski kop, dva površinska kopa, suha separacija z zmogljivostjo 7 milijonov ton, mokra separacija, kapacitete 800.000 ton, toplarna s sušilnico lignita, termoelektrarna moči 160 MW, remontne delavnice in skupne službe z računskim centrom ter zunanji transport.

85 % proizvedenega premoga porabijo za proizvodnjo električne energije, in sicer v lastni elektrarni in toplarni ter v termoelektrarni Obrenovac.

Iz teh podakov je razvidno, da je to velik kombinat z visoko proizvodnjo, ki ga uvrščamo med največje proizvajalce premoga v Evropi.

V teh nekaj vrsticah sem skušal opisati kombinat Kolubara, s katerim smo navezali prijateljske stike in bomo sodelovali z njim v bodoče.

Jože Zorčič, inž.

SPORAZUM Z RUDARJI IZ KOLUBARE

Na občinski praznik občine Trbovlje, 1. junija 1973, je obiskala našo organizacijo združene dela, delegacija občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij mesta Lazarevac iz Srbije. Člani te delegacije so v razgovoru z našimi predstavniki predlagali, da bi kolektiv Zasavskih premogovnikov, navezal tesnejše stike s premogovnim bazenom Kolubara-Vreoci.

Na temelju tega predloga, je naše podjetje povabilo predstavnike rudarsko-energetsko industrijskega kombinata Kolubara-Vreoci na proslavo dneva rudarjev, ki je bila 2. julija 1973 v Hrastniku. Našemu vabilu so se odzvali predsednik osrednjega delavskega sveta Svetolik Janjić, predsednik bazenskega odbora sindikata Milojko Filipović in generalni di-

rektor kolubarskega bazena Milan Miletić. V času njihovega bivanja pri nas, so si ogledali enote našega podjetja, se udeležili osrednje proslave dneva rudarjev v Hrastniku, naslednji dan, tj. 3. julija pa so potekali razgovori o pripravi sporazuma o sodelovanju med rudarsko-energetsko industrijskim kombinatom Kolubara-Vreoci in Zasavskimi premogovniki. Ob tej priliki so sporazum tudi pripravili za razpravo in potrditev na sejah organov upravljanja obeh podpisnic.

Osrednji delavski svet ZPT je po obširni obrazložitvi glavnega direktorja inž. Alberta Ivančiča, na svojem 18. zasedanju, dne 24. 7. 1973, o predlaganem sporazumu razpravljal in ga tudi soglasno potrdil. S tem je bilo tesnejše sodelovanje med rudarji iz Kolubare in

Zasavja, potrjeno. Z naše strani so ga podpisali predsednik osrednjega delavskega sveta Anton Pikš, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev Rado Kantužar in glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Članom delovne skupnosti posredujemo celotno besedilo sprejetega sporazuma:

SPORAZUM

o sodelovanju med rudarsko-energetsko industrijskim kombinatom Kolubara-Vreoci in Zasavskimi premogovniki Trbovlje.

Z namenom, da se koristijo obojestranske izkušnje na različnih področjih delovanja in jačanja medsebojnih stikov ter praktičnega manifestiranja

bratstva in enotnosti, sta se delegaciji obeh podjetij sporazumeli o sledečem:

1. izmenjava obiskov delegacij obeh podjetij ob praznovanju rudarskega praznika, tako v Srbiji kot Sloveniji, naj postane tradicionalna;

2. strokovne službe obeh podjetij naj proučijo možnost za izmenjavo izkušenj na tehnološkem področju ter medsebojno pomoč, ki jo lahko nudijo strokovne službe obeh podjetij;

3. na področju samoupravljanja je potrebno doseči tesnejše sodelovanje predstavnikov samoupravnih organov, kakor tudi snovalcev razvoja samoupravnih odnosov;

4. na področju dela družbeno-političnih organizacij naj se predstavniki dogovarjajo za obseg in način medsebojnega sodelovanja ter naj pri tem daje-

jo pobudo za uresničevanje in poglobljanje medsebojnih odnosov obeh podjetij;

5. obe podjetji bosta v bodoče izmenjavali informacijska sredstva, ki so uvedena v obeh kolektivih. Družbeno-politične organizacije naj vplivajo na medsebojno izmenjavo prispevkov v ta informacijska sredstva;

6. sindikalna organizacija obeh podjetij naj prouči možnost za sodelovanje pri organizaciji prireditve v okviru praznovanja rudarskega praznika pa tudi sicer in naj prouči možnosti v zvezi z menjavo koriščenja uslug za rekreacijo in oddih.

Sporazum postane veljaven, ko ga potrđita centralna delavska sveta obeh podjetij.

Trbovlje, dne 3. julija 1973.

Za Zasavske premogovnike
Trbovlje
Predsednik
osrednjega delavskega sveta
Pikš Anton, s. r.

Predsednik
rudniškega odbora sindikata
Kantužar Rado, s. r.

Glavni direktor
Ivančič Albert,
dipl. inž. rud., s. r.

Za rudarsko energetsko
industrijski kombinat Vreoci
Predsednik
osrednjega delavskega sveta
Janjič Svetolik, s. r.

Predsednik
bazenskega odbora sindikata
Filipović Milojko, s. r.

Generalni direktor
Miletić Milan, s. r.

rova Motto di Dentro, kjer je ekipa 14 delavcev prevzela specialno vrtnanje z najeto oziroma posojeno mehanizacijo. Iznad pričakovanja je ekipa opravljala zelo zahtevno delo tako, da švicarska podjetja resno računajo z nadaljnjim sodelovanjem na sličnih delih.

V letu 1973 smo pridobili še dvoje naročil od katerih eno, tj. jašek Andermatt, je prevzel OSRD in ga uspešno izvaja s 24 delavci, drugo naročilo pa je prevzela ekipa Geološkega zavoda Ljubljana, ki ga izvaja s 15 delavci. Vsa ta dela se izvajajo na kompleksu cestnega tunela St. Gothard ali njihovih spremnih objektih. V prerezu so prikazani vsi objekti na cestnem tunelu, razen pomožnih objektov, ki so pa predvsem vojaški objekti.

Iz dosedanjih razgovorov z vodilnima podjetjema na izgradnji cestnega tunela, ki sta formiraličasne delovne skupnosti, in sicer Walo Bertschinger (Arge Jug) in Conrad Zschoke (Arge Nord) lahko pričakujemo, da bomo sklenili še 3—4 pogodbe, po katerih bi naj angažirali okoli 120 strokovnih delavcev na kompleksu cestni tunel St. Gothard.

Pri vseh večjih delih, ki pa jih Švicarji ne tretirajo za rudarska, temveč za specialna gradbena dela, pa nastopajo v takozvanih časasnih delovnih skupnostih, katerih osnovna naloga je za investitorja dograditi po pogodbi določen in časovno limitiran investicijski objekt. V pretežno vseh zahodnoevropskih deželah, se je kot model izgradnje večjih investicijskih objektov uveljavil sistem časane delovne skupnosti, ki zagotavlja investitorju hitrejšo izgradnjo investicijskega objekta z manjšim rizikom. Tudi nam ob vsaki priliki nudijo, da vstopimo v časane delovne skupnosti, tj. v kooperantski odnos. Kljub tovrstnemu sodelovanju na domačem tržišču, pa sedanji jugoslovanski predpisi ne omogočajo jugoslovanskim podjetjem podobnega nastopanja v tujini. Kljub dosedanjim ugo-

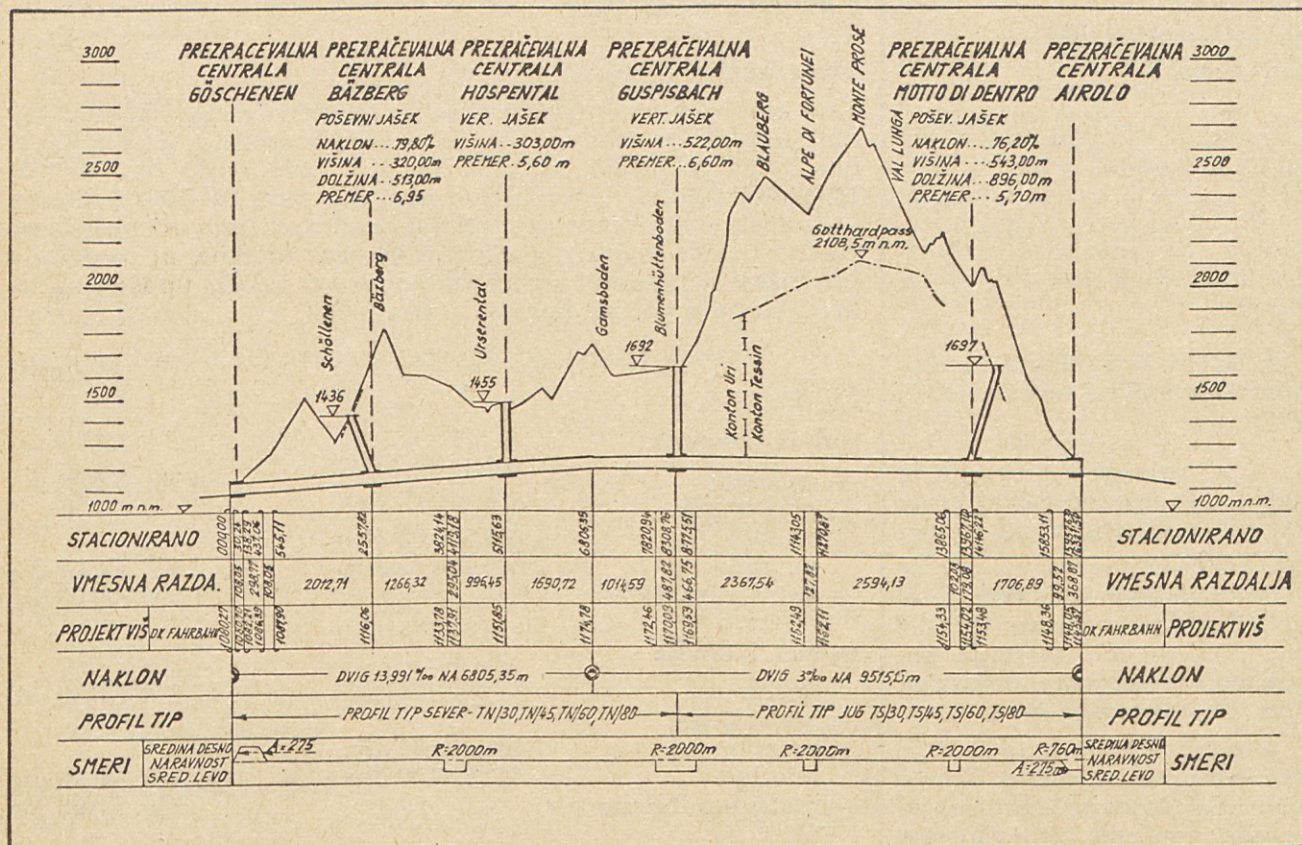
NASTOPANJE RUDISOVIH ČLANOV V ŠVICI

Pri izvajanju investicijskih del v tujini, zavzema Švica vse bolj interesantno mesto. Kljub temu, da Švica ni »rudarska« država, izvaja moga podzemlj-ska dela, ki so sorodna rudarskim delom oziroma se naši rudarji hitro prilagodijo tamkajšnjim pogojem.

Prva dela smo pričeli izvajati v letu 1971 na izgradnji zračilnega jaška v Guspisbachu, to je na severnem pobočju St. Gotharda, približno 6 km od zimskega letovišča Andermatt. Od

prvih 12 rudarjev, je ekipa stalno naraščala in šteje danes 24 specialistov s tehničnim vodstvenim personalom. Po 3 letih dela, ki bo predvidoma trajalo še 1 leto, tj. v letu 1974, trdimo, da bi lahko samostojno prevzeli izgradnjo še tako zahtevnih objektov. Faktorji, ki nas limitirajo, so predvsem osnovna sredstva in obratni kapital, katerega nima nobeden od članov OPZ Rudis v zadostnem obsegu.

V letu 1973 smo prevzeli dela na južnem vhodu poševnega

tovtvam pa smo prepričani, da so jugoslovanski predpisi, posebno predpisi o poslovno tehničnem sodelovanju, toliko adaptirani švicarski zakonodaji, da bo tovrstno sodelovanje mogoče. S tem ciljem je Rudis podvzel korake pri zvezni gospodarski zbornici in drugih pristojnih zveznih organih. Da bodo naši napori v tej smeri obrodili pozitivne rezultate

smo prepričani tudi zavoljo tega, ker takšno sodelovanje postavlja jugoslovanska podjetja v enakopravnejši položaj s švicarskimi partnerji, omogoča pa tudi čvrstejše poslovno in celovitejše nastopanje.

Po tem sorazmerno kratkem času nastopanja v Švici, lahko dosedanje delo in sodelovanje zelo pozitivno ocenimo. Naše perspektive so dobre, sodelova-

nje je lahko dolgoročno in v letu 1974 že lahko dosežemo moč našega nastopanja z 200—250 strokovnimi delavci ter nadzornim in tehničnim personalom. Situacija kakršna je in kakršno ocenjujemo za srednjeročno razdobje kaže, da je Švica za nas zelo interesantno in dobro tržišče za izvajanje podzemeljskih del.

Vinko Grabnar

PRIZNANJE ZA 20-LETNO DELO

Obrat za specialna rudarska dela pri ZPT, je v letošnjem letu skromno proslavil svoj 20-letni obstoj. Znano je, da je kolektiv te naše delovne enote v 20 letih svojega obstoja opravil izredno pomembno delo pri odpiranju in saniranju rudnikov kovin in nekovin, ne le v Sloveniji, pač pa tudi v vseh ostalih jugoslovanskih republikah in v inozemstvu — v Egiptu, Alžiriji, ZR Nemčiji in v Švici.

Nekateri tovariši so zaposleni v tej enoti že odkar obstaja. Zato jim je delovna skupnost izrekla vse priznanje za njihovo delo v tej enoti in jim izročila priznanja v obliki rudarskih grafik ak. slikarja Franca Kopicarja.

Priznanje za 20-letno delo pri obratu za specialna rudarska dela ZPT so prejeli: Vekoslav Godec, Avgust Jordan, Karel Holešek, Ivo Zupan, Jože Zupančič, Stane Markovič, La-

do Forte, Franc Juvan, Mirko Bivic, Stane Vodiškar, Jože Pigac in Slavko Zmrzlak.

Priznanja in zahvale kolektiva je posredoval naštetim sodelavcem obrata za specialna rudarska dela, direktor obrata Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud., in sicer po končani proslavi ob dnevu rudarjev, dne 2. 7. 1973 v delavskem domu v Hrastniku. Izrečenim čestitkam in zahvali za vloženi trud, se pridružuje tudi naše glasilo!

DEJAVNOST SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori ZPT, so imeli v času od 15. 6. pa do 15. 8. 1973 več sej in zasedanj, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1. Na 14. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, 18. 6. 1973:

— pri reševanju vlog, jih je nekaj rešil ugodno, nekaj jih je zavrnil, nekatere pa je sprejel na znanje;

— 18 članom kolektiva, je odobril službeno potovanje v ZR Nemčijo, zaradi izvajanja pogodbenih del s strani obrata za specialna rudarska dela;

— odobril je prodajo 9000 m² zemljišča na Napisih v Trbovljah SGP Zasavju Trbovlje, za zgraditev raznih poslovnih objektov;

— odobril je odpis stanovanjske zgradbe poleg avtoparka ZPT v Trbovljah, zaradi predvidene razširitve objektov za potrebe avtoparka;

— imenoval je 8-člansko strokovno komisijo, ki bo imela na skrbi izvedbo programa modernizacije podjetja. Komisijo vodi tehniški direktor Adolf Jermol. dipl. inž. rud.;

— potrdil je poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih, proizvodnih problemih in drugem, za razdobje januar—maj 1973;

— soglašal je s tem, da obrat za specialna rudarska dela prevzame celotno izvajanje del na hitri cesti Hoče—Levec, v primeru, če bi italijanski partner odstopil od nadaljnjega sodelovanja, vendar z opremo, ki je potrebna v ta namen;

— sprejel je predlog za dopolnitev obstoječega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov;

— na znanje je sprejel poročilo glavnega direktorja o razgovorih z Ljubljansko banko,

GIBANJE SKLADOV

Amortizacija

Skupno smo v tem polletju obračunali amortizacije 15,861.500,00 din, porabili pa smo za nabavo osnovnih sredstev 11,876.300,00 din in za odplačilo zapadlih posojil 3.143,700,00 din, skupaj 15,020.000,00 din. Neoporabljen je ostalo torej 841.500,00 din. Ta prihranek je navidezen, ker v porabljenih sredstvih ni upoštevano plačilo raznih avansov, predvsem za uvoz opreme, ki pa je bilo precejšnje. V uporabi amortizacije bodo ti izdatki upoštevani takrat, ko bo naročena oprema dobavljena.

Po delovnih enotah je doseganje in poraba amortizacije naslednja:

rudnik Hrastnik

— doseženo		4,224.900,00 din
— porabljeno:		
nabava	1,883.500,00 din	
anuitete	645.200,00 din	2,528.700,00 din
— manj porabljeno		1,696.200,00 din

rudnik Trbovlje

— doseženo		2,924.000,00 din
— porabljeno:		
nabava	1,971.400,00 din	
anuitete	422.500,00 din	2,393.900,00 din
— manj porabljeno		530.100,00 din

rudnik Zagorje

— doseženo		3,683.300,00 din
— porabljeno:		
nabava	1,547.200,00 din	
anuitete	689.500,00 din	2,236.700,00 din
— manj porabljeno		1,446.600,00 din

Separacija

— doseženo		2,765.700,00 din
— porabljeno:		
nabava	1,138.800,00 din	
anuitete	679.200,00 din	1,818.000,00 din
— manj porabljeno		947.700,00 din

Ostale enote

— doseženo:		
žaga	22.700,00 din	
laboratorij	7.500,00 din	
uprava	181.000,00 din	
zakupnine	50.100,00 din	261.300,00 din
— porabljeno:		
žaga	3.300,00 din	
uprava	117.100,00 din	120.400,00 din
— manj porabljeno		140.900,00 din

Poleg tega smo porabili za nabavo opreme, ki služi vsem enotam in ki jo moremo zaračunati neposredno določeni enoti, še 1,149.700,00 din. Skupaj je bilo gibanje amortizacijskih sredstev v osnovni dejavnosti naslednje:

doseženo		13,859.200,00 din
porabljeno:		
— nabava	7,811.000,00 din	

— anuitete	2,436.400,00 din	10,247.400,00 din
manj porabljeno		3,611.800,00 din

Stranske dejavnosti so porabile več amortizacije, kot so jo dosegle, kar se vidi iz naslednjega prikaza:

OSRD

doseženo porabljeno:		989.000,00 din
— nabave	2,810.600,00 din	
— anuitete	88.200,00 din	2,898.800,00 din
več porabljeno		1,909.800,00 din

GRAMAT

doseženo porabljeno:		343.400,00 din
— nabave	264.900,00 din	
— anuitete	227.200,00 din	492.100,00 din
več porabljeno		148.700,00 din

Toplarna

doseženo porabljeno:		114.000,00 din
— nabave	65.700,00 din	
— anuitete	391.900,00 din	457.600,00 din
več porabljeno		343.600,00 din

ESO (elektrostrojni obrat)

doseženo porabljeno za nabave		146.700,00 din
manj porabljeno		113.000,00 din
		33.700,00 din

Avtopark

doseženo porabljeno za nabave		409.200,00 din
več porabljeno		811.100,00 din
		401.900,00 din

Če si pa ogledamo promet na finančnem računu amortizacijskih sredstev, kjer beležimo vse dohodke in izdatke, neglede na časovno razdobje na katero se nanašajo in neglede na to, ali je bilo osnovno sredstvo prevzeto od delovne enote, dobimo pa naslednjo sliko:

Prenešeno iz leta 1972

— prosta sredstva na žiro računu	4,129.400,00 din
— vezana sredstva na raznih izločitvah, depozitih, garancijskih zneskih, posojilih itd.	5,033.800,00 din
	<hr/>
	9,163.200,00 din

Povečanje v I. polletju:

— za vkalkulirano amortizacijo	15,861.400,00 din
— za prodana osnovna sredstva	270.600,00 din

Skupaj	<hr/>	25,295.200,00 din
--------	-------	-------------------

Porabljeno:

— za plačilo investicij	15,425.100,00 din
— za plačilo anuitet	3,143.700,00 din
	<hr/>
	18,568.800,00 din

Stanje 30. 6. 1973

od tega: prosto na žiro računu	6,726.400,00 din
vezano	983.000,00 din
	<hr/>
	5,743.400,00 din

za najetje kredita za izvedbo investicijskega programa za modernizacijo podjetja; rešeno je tudi vprašanje 20-% lastne udeležbe pri najetju kredita oziroma pri izvajanju modernizacije, in sicer na račun vrednosti že izvedenih del v okviru investicijskega programa;

— na znanje je sprejel poročilo o poteku razgovorov na izvršnem svetu SRS, za kritje izplačevanja jamskega dodatka;

— strinjal se je s popravkom programa amortizacijskih sredstev za leto 1973;

— na znanje je sprejel poročilo o vzrokih za pomanjkanje delovnih oblek. Podjetja so zakasnila z dobavami zato, ker niso imela na razpolago ustreznega blaga.

2. Na 7. seji odbora za izume in razionalizacije, 19. 6. 1973:

— obravnaval je predloge članov delovne skupnosti za razne tehnične izboljšave. Na temelju predloženih podatkov oziroma strokovnih mnenj je sklenil, da se nagradi 16 predlagateljev za 14 osvojenih tehničnih izboljšav, s skupno din 7.900,00 s tem, da se priznanja in nagrade izročijo na proslavi dneva rudarjev;

— 6 nadaljnjih predlaganih izboljšav je sicer obravnaval, vendar jih ni mogel sprejeti zaradi pomanjkljive dokumentacije oziroma prepozne predložitve.

3. Na 17. zasedanju osrednjega delavskega sveta, 20. 6. 1973:

— potrdil je sklepe prejšnjega zasedanja, s posebnim ozirom na spremenjeni sklep o možnostih letovanja članov delovne skupnosti v planinskih postojankah v Zasavju;

— sprejel je popravek-rebalans programa uporabe investicijskih sredstev za leto 1973. Nekaj postavk v tem programu je bilo prečrtanih, nekaj pa na novo odprtih zaradi spremenjenih potreb;

— sprejel je dodatno določilo k merilom za izplačevanje jamskega dodatka, ki se nanaša na tiste tovariše, ki se udeležu-

jejo sej samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij;

— pooblastil je vodstvo podjetja, da imenuje komisijo za pripravo predloga novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, s tem, da jo sestavljajo predstavniki devetih temeljnih organizacij združenega dela ter predstavniki sindikalne organizacije; sprejel je tudi temeljne smernice za delo te komisije;

— sprejel je nov pravilnik o kreditiranju individualne stanovanjske izgradnje, vključno z nekaterimi dopolnjenimi oziroma spreminjevalnimi predlogi;

— sprejel je nov pravilnik o oblikovanju, razdeljevanju in koriščenju denarnih sredstev sklada skupne porabe za leto 1973, vključno z nekaterimi dopolnitvami in spremembami;

— za direktorja-tehniškega vodjo separacij je menoval Leopolda Grahka, dipl. inž. rud., dosedanjega glavnega inženirja na rudniku Zagorje. Na to delovno mesto je bil imenovan za dobo 4 let;

— odobril je uvedbo novega delovnega mesta: pomočnik direktorja sektorja za tehnično pripravo;

— sprejel je dopolnitev pravilnika o pripravnikih. Z veljavnostjo od 1. 6. 1973 dalje imajo pripravniki z visokošolsko izobrazbo mesečne dohodke v višini 2.000,00 din, pripravniki z višješolsko izobrazbo 1.600,00 dinarjev in pripravniki s srednješolsko izobrazbo 1.300,00 dinarjev;

— sprejel je s takojšnjo veljavnostjo spremembo člena 73 statuta podjetja, ki se nanaša na letni dopust zaposlenih; odslej znaša najmanjše število dni letnega dopusta 18 in najvišje število 30 delovnih dni v letu;

— sprejel je spremembe pravilnika o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na letni dopust;

— z veljavnostjo od 1. 5. 1973 dalje je sprejel spremembo pravilnika o nagrajevanju učencev, ki so v učnem razmerju pri

Sklad skupne porabe

Prenos iz leta 1972

— prosto na izločenem računu pri SDK	109.800,00 din	
— na žiro računu posojilo za obratna sredstva	800.000,00 din	
— angažirano	1.000.300,00 din	1.910.100,00 din

Povečanje:

— iz delitve dohodka po zaključnem računu 1972	4.526.700,00 din	
— odplačilo posojil delavcev za stanovanja	299.100,00 din	
— prodana sredstva skupne porabe	22.100,00 din	
— amortizacija stanovanjskega podjetja Zagorje	34.400,00 din	4.812.300,00 din
	Skupaj	6.722.400,00 din

Porabljeno:

— prometni davek od obresti	3.000,00 din
— novoletna obdaritev otrok	107.500,00 din
— črpanje posojil za stanov. izgradnjo	196.800,00 din
— za popravila stanovanj	61.400,00 din
— za investicije v počitniškem domu	
— Partizanski vrh	50.000,00 din
— počitniška skupnost Hrastnik (za počit. dom v Novigradu)	303.900,00 din
— preventivno zdravljenje	105.100,00 din
— kolektivno zavar.	85.800,00 din
— nadomestilo za K-15	637.700,00 din
— rudarski praznik	11.900,00 din
— za upokojence	42.400,00 din
— osmrtnice	2.000,00 din
— članarine	2.000,00 din
— solidarnostni sklad	360.000,00 din
— 8-% republiški prispevek od izplačil	64.600,00 din
	2.070.100,00 din

Odobrene dotacije

s strani ODS	35.000,00 din	
s strani OETZ	13.500,00 din	
DS rudnika Trb.	94.900,00 din	
DS rudnika Hrast.	30.600,00 din	2.244.100,00 din
Stanje 30. 6. 1973 od tega:		4.478.300,00 din
— prosto na izločenem računu pri SDK		747.800,00 din

— na žiro računu kot posojilo za obratna sredstva		3.000.000,00 din
— angažirano		730.500,00 din
Sklad solidarnosti		
Prenos iz leta 1972		3.400,00 din
povečanje za dotacijo iz sklada skupne porabe		360.000,00 din
na razpolago		363.400,00 din
Porabljeno:		
— vzdrževanje skup. grobov smrtno ponesrečenih	1.900,00 din	
— nakazila za hranilne vloge otrok smrtno ponesrečenih delavcev	115.500,00 din	
— izplačila vdovam smrtno ponesrečenih delavcev	154.000,00 din	
— 8-% republiški prispevek od izplačil	21.700,00 din	293.100,00 din
Stanje 30. 6. 1973		70.300,00 din

V naslednji številki glasila Srečno bom prikazal še gibanje sredstev stanovanjskega prispevka za območje vseh treh rudnikov oziroma občin. Stopnja prispevka je bila povečana na 6 % od bruto osebnih dohodkov, tudi razdelitev je druga, vsi obračuni za I. polletje so še v izdelavi. Da bo prikaz gibanja stanovanjskega prispevka čimbolj točen, je bolje, da počakamo na dokončni obračun.

Roman Turnšek

Pred proslavo ob dnevu rudarjev dne 2. 7. 1973, se je naploščadi pred delavskim domom v Hrastniku, zbralo veliko število občanov, članov kolektiva ZPT in gostov. Rudarska godba Hrastnik je ob tej priložnosti pripravila krajši promenade koncert pod vodstvom Jožeta Rusa. (foto J. Gerhard)

ZPT; vrednost točke se je spremenila od sedanjih 0.30 na novih 0.60;

— sprejel je zahtevo v skladu z določili zakona o javnem obveščanju, za objavo odgovora na članek novinarja Jožeta Olaja, ki je bil objavljen v časopisu Delo, 19. 6. 1973, pod naslovom: Zaupanje (šeše) na sodišču; pri tem pa je treba poudariti, da ima vodstvo podjetja v celoti pravilen odnos do samoupravljanja in njegovega razvoja. Odgovor so pripravili osrednji delavski svet, rudniška konferenca ZK in rudniški odbor sindikata rudarjev ZPT;

— pooblastil je vodstvo podjetja, da v sporu z združenim železniškim transportnim podjetjem, uveljavi predlagano pompromisno rešitev, ki se nanaša na zvišanje cen premoga.

4. Na 15. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, 29. 6. 1973:

— soglašal je s tem, da podjetje naveže tesnejše stike z rudarsko-energetsko industrijskim kombinatom Kolubara. Spričo tega povabi podjetje na proslavo dneva rudarjev njihove predstavnike, z namenom, da se sklene sporazum o medsebojnem sodelovanju na samoupravnem strokovnem in družbeno-političnem področju;

— potrdil je načelno brezplačen prenos lastninske pravice za 5 stanovanjskih hiš na Industrijo gradbenega materiala Zagorje, v skupni sedanji vrednosti preko 432.000,00 din; ob tej priložnosti je odbor obravnaval odklonilno stališče delavskega sveta rudnika Zagorje pa tudi ekonomske razloge, ki so narekovali prenos lastninske pravice na IGM;

— odobril je prenos pravice uporabe zemljišča v izmeri 426 kvadratnih metrov na IGM Zagorje, po veljavnih cenah;

— odobril je odkup gasilskega doma v Kotredežu v Zagorju, po ocenjeni vrednosti 380.500,00 din in 711 m² zemljišča po veljavnih cenah, zaradi škode, ki je nastala po rudarjenju na tem območju; hkrati

je gasilskemu društvu Kotredež odobril brezplačno dodelitev gradbenega materiala, ki ga bodo pridobili s porušitvijo gasilskega doma; sicer pa prevzame gasilsko društvo Kotredež vso odgovornost za škodo, ki bi eventualno nastala pri njihovem nadaljnjem koriščenju doma do njegove porušitve;

— sprejel je osnutek novega pravilnika o nagrajevanju delavcev obrata za specialna rudarska dela, razporejenih na delu v Švici;

— odobril je 8 službenih potovanj v Švico, zaradi izvajanja pogodbenih del s strani obrata za specialna rudarska dela;

— strinjal se je s sklepom Ljubljanske banke, podružnice Trbovlje, da se kratkoročni kredit za blagovni promet, v višini 5.458.180,00 din, spremeni v dolgoročni kredit za trajna obratna sredstva, z odplačilnim rokom 10 let in 9-% letnimi obrestmi;

— sklenil je, da je treba ponovno proučiti način uvoza podporja Hydromarrel iz Francije in se odločiti za varianto, ki je najprimernejša za naše podjetje (najetje posojila pri francoski banki, ali takojšnje plačilo iz odobrenega posojila za modernizacijo);

— soglašal je s finančnim obračunom za razdobje januar—maj 1973 za vse dejavnosti ZPT;

— z avtorizirane kritične situacije na rudniku Zagorje, je odbor zahteval takojšnje akcije in odločno izjavo o dejanskem stanju in stvarnih možnostih za saniranje te enote. Tehniške službe ZPT in vodstvo rudnika Zagorje so dobile posebno nalogo za ugotovitev stvarnih možnosti za nadaljnjo ekonomično proizvodnjo, analitski oddelek pa mora v sodelovanju z rudnikom Zagorje izdelati podrobno analizo proizvodnih in ostalih stroškov;

— sklenil je, da je treba organizirati sestanek vseh vodij delovnih enot zaradi dogovora o znižanju nadurnega, sobotnega in nedeljskega dela;

OSEBNI DOHODKI IN PRISPEVKI

Povprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega so se v primerjavi z letom 1972, na vseh delovnih enotah dvignili in so znašali:

Delovna enota	Leto 1972	I. polletje 1973		indeks	
		brez jam. dodat.	z jam. dodat.	3 : 2	4 : 2
rudnik Hrastnik	2.088,36	2.340,49	2.508,55	112,1	120,1
rudnik Trbovlje	2.087,42	2.378,42	2.550,92	113,9	122,2
rudnik Zagorje	1.979,69	2.127,93	2.289,36	107,5	116,1
skupni prevoz	1.866,57	2.081,30	2.248,89	111,5	120,5
separacija Trbovlje	1.742,21	1.955,14	1.966,56	112,2	114,6
separacija Zagorje	1.597,71	1.725,31	1.725,31	108,0	108,0
nab. odd. (skladišča)	1.720,43	1.904,01	1.904,01	110,7	110,7
uprava ZP	2.196,09	2.467,36	2.479,20	112,4	112,9
ESO-str. delavnica	1.730,27	2.036,80	2.044,61	117,7	118,2
ESO-el. delavnica	1.773,13	2.080,12	2.106,63	117,3	118,8
OSRD	2.459,10	2.759,69	2.852,24	112,2	116,0
GRAMAT	1.693,97	2.023,79	2.023,79	119,5	119,5
avtopark	2.084,15	2.299,07	2.299,07	110,3	110,3
toplarna	2.070,80	2.311,38	2.311,38	111,6	111,6
ZPT	2.028,17	2.270,19	2.394,93	111,9	118,1

Ker je bil jamski dodatek izplačan v I. polletju 1973 za tri mesece, povprečni 6-mesečni zaslužek ne daje prave slike. Zato damo primerjavo povprečnega zaslužka samo za mesec julij 1973. Iz tega pregleda se lepo vidi, v kakšni meri vpliva jamski dodatek v posameznih delovnih enotah, na povprečni mesečni osebni dohodek:

Delovna enota	brez jamskega dodatka	z jamskim dodatkom	+ %
rudnik Hrastnik	2.411,32	2.756,32	14,3
rudnik Trbovlje	2.394,99	2.751,72	14,9
rudnik Zagorje	2.141,53	2.490,67	16,3
skupni prevoz	2.118,07	2.457,32	16,0
separacija Trbovlje	2.036,65	2.126,58	4,4
separacija Zagorje	1.744,09	1.744,09	—
nabavni oddelek	1.958,68	1.958,68	—
uprava ZP	2.517,12	2.547,02	1,2
OSRD	2.835,21	3.139,04	10,7
ESO-str. delavnica	2.076,44	2.096,91	1,0
ESO-el. delavnica	2.026,76	2.083,34	2,8
Avtopark	2.358,42	2.358,42	—
GRAMAT	2.061,03	2.061,03	—
Toplarna	2.302,99	2.302,99	—
ZPT	2.305,75	2.574,85	11,7

V nadaljevanju tega prispevka o osebnih dohodkih, bi rad seznanil bralce, kakšna je pravzaprav višina osebnega dohodka posameznega člana delovne skupnosti in kakšne davke ter prispevke mora plačati iz svojega osebnega dohodka. Višina davkov in prispevkov iz izplačilne dokumentacije ni razvidna, ker po želji delavcev in tudi zaradi lažjega obračuna izkazujemo v izplačilnih listinah čiste osebne dohodke. Davke in prispevke pa obračunavamo in plačujemo skupno za vse delavce. Poudarjam, za delavce, ne za podjetje, kajti praviloma bi morali vsakemu posamezniku obračunati bruto osebne dohodke in od bruto zneska odtegniti predpisane davke ter prispevke. Podjetje pa mora plačati od

skupnih bruto osebnih dohodkov še nekatere druge prispevke. Te v nadaljevanju tudi prikazujemo. Po spremenjenem republiškem zakonu o davkih in prispevkih, morajo vse delovne organizacije od 1. julija 1973, izkazati v mesečnih izplačilnih dokumentih bruto znesek osebnega dohodka, odtegnjene davke in prispevke v skupnem znesku ter čisto izplačilo. Delavci pa morajo dobiti tudi letni obračun osebnega dohodka, v katerem pa morajo biti vsi davki in prispevki razčlenjeni.

Skupni davki in prispevki, ki se plačujejo iz osebnega dohodka, znašajo 31,22 % od bruto oziroma 45,38 % od neto zneska in so nekoliko nižji kot so bili v letu 1972. Republiški davek iz osebnega dohodka, ki je znašal 0,76 % od bruto zneska, je bil v tem letu ukinjen, uveden pa je bil 5-% davek iz dohodka, ki ga plača delovna organizacija in ne bremeni osebne dohodka.

Davki in prispevki, ki predstavljajo poleg izplačila delavcu, bruto osebni dohodek, so naslednji:

	od bruto OD v %	od neto OD v %
— republiški prispevek za izobraževanje	3,44	5,00
— občinski davek za proračun	1,62	2,35
— prispevek za otroško varstvo	0,48	0,70
— občinski prispevek za izobraževanje	2,90	4,22
— osnovni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	12,70	18,46
— prispevek zavarovancev za zdravstveno zavarovanje	7,36	10,70
— prispevek za otroški dodatek	2,07	3,01
— prispevek za dnevno varstvo otrok	0,45	0,65
— prispevek za zaposlovanje	0,20	0,29
S k u p a j	31,22	45,38

Vzemimo za primer, da znaša mesečni neto osebni dohodek nekoga delavca 2.000,00 din. K temu znesku pribijemo 45,38 % za davke in prispevke, tj. 907,60 din in dobimo dejanski zaslužek 2.907,60 din. Od tega pa delavec plača oziroma se mu ob izplačilu odtegne:

Bruto osebni dohodek	2.907,60 din
— 3,44 % republiški prispevek za izobraževanje	100,00
— 1,62 % občinski davek za proračun	47,10
— 0,48 % prispevek za otroško varstvo	13,95
— 2,90 % občinski prispevek za izobraževanje	84,30
— 12,70 % osnovni prispevek za pokojninsko in invalid. zavar.	369,25
— 7,36 % prispevek za zdravstveno zavarovanje	214,00
— 2,07 % prispevek za otroški dodatek	60,20
— 0,45 % prispevek za dnevno varstvo otrok	13,00
— 0,20 % prispevek za zaposlovanje	5,80
Skupaj davki in prispevki	907,60 din
Ostane za neto izplačilo	2.000,00 din

Podjetje pa mora plačati iz dohodka še naslednje obveznosti na temelju izplačanih osebnih dohodkov (bruto):

5. Na 18. zasedanju osrednjega delavskega sveta, 24. 7. 1973:

— potrdil je polletno bilanco ter doseganje in delitev dohodka v I. polletju 1973, za vse dejavnosti podjetja;

— na svojem naslednjem zasedanju, ki bo predvidoma v I. polovici septembra tl., bo osrednji delavski svet razpravljajal predvsem o problematiki in perspektivah rudnika Zagorje, pa tudi poročilo o izvajanju akcijskega programa vseh enot in ZPT;

— potrdil je sporazum o sodelovanju med rudarsko-energetsko industrijskim kombinatom Kolubara-Vreoci in ZPT, na strokovnem, samoupravnem in družbeno-političnem področju, ki je bil sklenjen 3. 7. 1973. Na proslavi srbskih rudarjev 6. 8. 1973 sodeluje tričlanska delegacija ZPT; prav tako sodeluje na proslavi dneva rudarjev Srbije v Resavici, predstavniki obrata za specialna rudarska dela. Ta enota izvaja rudarska dela na gradbišču v Strmostenu;

— odobril je novo ceno za toplotno energijo toplarn Trbovlje in Hrastnik, ki znaša odslej 150,50 din za giga kalorijo;

— na temelju soglasja zavoda SRS za cene in pravilnika o oblikovanju cen in pogojev za prodajo proizvodov in storitev, je odobril z veljavnostjo od 9. 7. 1973 dalje nove cene opečnih izdelkov;

— soglašal je s stališči in ukrepi, ki sta jih sprejela odbor za ekonomsko-tehniške zadeve in ožji strokovni kolegij, v zvezi z izvajanjem določil o nadurnem, sobotnem in nedeljskem delu; strokovne službe pa morajo sproti ukrepati, da bo ostalo nadurno, sobotno in nedeljsko delo v okviru sprejetih mej;

— odobril je uvedbo novih delovnih mest na obratu za specialna rudarska dela: operativni vodja nizkih gradenj, glavni poslovodja in kalkulanti-analitik, ter za potrebe sektorja za tehnično pripravo: ekonomisti-analitik;

— obnovil je sklep o ustanovitvi rudarskega šolskega centra ZPT v Zagorju;

— z veljavnostjo od 30. 6. 1973 je soglašal z brezplačnim prevzemom osnovnih sredstev, ki služijo za transport premoega od separacije ZPT do termoelektrarne Trbovlje, in sicer od TET Trbovlje na ZPT, v skupni sedanji vrednosti 6,843.724,25 dinarjev; prevzem navedenih sredstev s strani ZPT je bil podrobno obrazložen;

— v zvezi s predlogom za prodajo objektov delavnice, zemljišč in gasilskega doma v Hrastniku, komunalno-obrtnemu podjetju Hrastnik, mora podati svoje mnenje še delavski svet rudnika Hrastnik;

— soglašal je z načeli družbeno-političnih organizacij v okviru ZPT, o uvedbi delavske kontrole pri TOZD in ZPT in sklenil, da naj ustrezna strokovna služba pripravi osnutek pravilnika o delavski kontroli;

— izrazil je zaskrbljenost kolektiva, zaradi počasnih priprav pri izgradnji stanovanj za delavce, na področju zasavskih občin ter sklenil, da je treba o tem opozoriti občinske skupščine, da omogočijo pospešitev stanovanjske izgradnje; podatke o stanovanjski izgradnji je treba posredovati kolektivu preko informacijskih sredstev;

— komisija za pripravo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je dobila nalogo, da skupno s strokovnimi službami izdela osnutek pravilnika do decembra t. l., tako da bi stopil v veljavo 1. 1. 1974;

— imenoval je Janka Lapornika, oec., direktorja komercialnega sektorja, za svojega predstavnika v svetu Ljubljanske banke, namesto Mira Goleta, dipl. oec., ki je odšel iz podjetja;

— na znanje je sprejel poročilo Janka Lapornika, oec., o izredno kritični situaciji preskrbe s premogom v industriji in trgovini. ZPT so v zaostanku z dobavami komercialnega premoega mnogim kupcem; delo na vseh treh rudnikih mora biti

	od bruto OD v %	od neto OD v %
— prispevek za stanovanjsko graditev	6,00	8,72
— prispevek za obnovo Bosanske krajine	—	1,00
— dodatni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	0,60	0,88
— prispevek za zdravstveno zavarovanje za nesrečo pri delu in obolenje za poklicno boleznijo	1,21	1,76
— posebni prispevek za zdravstveno zavarovanje	0,17	0,25

Za delavce, ki jim je priznana beneficirana delovna doba, pa morajo plačati še dodaten prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ta prispevek znaša 3,6 oziroma 2,7 %, pri našem podjetju povprečno 3,1 % od bruto osebnih dohodkov ali od neto izplačil 4,51 %. Skupna obremenitev neto osebnih dohodkov znaša torej 62,50 %.

Roman Turnšek

NAJPOMEMBNEJŠE NOVOSTI NOVEGA ZAKONA O MEDSEBOJNIH RAZMERJIH V ZDRUŽENEM DELU

Ustava SFRJ (XXX. ustavno dopolnilo) določa, da ureja federacija temeljne pravice delovnih ljudi v združenem delu, s katerimi je zagotovljen njihov ustavni položaj v samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosih, temeljne pravice organizacij združenega dela, interesnih, družbeno-političnih in drugih skupnosti glede sredstev v družbeni lasti ter temeljne pravice delovnih ljudi in zagotavljanje njihove socialne varnosti in solidarnosti.

Skladno s tem ustavnim določilom in določilom (XXI. ustavnega dopolnila k ustavi SFRJ), da delavci v TOZD neposredno in enakopravno urejajo medsebojna razmerja pri delu, je imel zakonodajalec zahtevno nalogo. Opredeliti je moral razmerja, za katera je za voljo enotnosti družbeno-ekonomskega sistema še vedno potrebna državna regulativa, tista, ki jih lahko ureja republiška zakonodaja in tista, ki jih bodo delavci neposredno urejali s samoupravnimi sporazumi v TOZD.

Najpomembnejše novosti novega zakona so: nastanek in

prenehanje delovnega razmeja, način urejanja medsebojnih razmerij, način odločanja o pravicah in obveznostih delavcev v združenem delu, vloga sindikatov, vodilna delovna mesta in drugo.

Novi zakon uveljavlja nov delovno pravni pojem »lastnost delavca v združenem delu« ter določa pogoje za pridobitev te lastnosti. Zakon določa le dva splošna pogoja (starost in splošni zdravstveni pogoj), medtem ko vse druge pogoje določajo delavci sami v svojem samoupravnem sporazumu. Pristojni organ ali delovna skupnost mora na podlagi razpisa ali oglasa sprejeti sklep, da sprejme delavca v članstvo združenega dela.

Zatem mora delavec podpisati izjavo, da sprejema pravice in dolžnosti, ki jih določa samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih v združenem delu. S podpisom sporazuma dobi delavec lastnost delavca v združenem delu, pravice in dolžnosti v z združenem delu pa šele z dnem, ko začne delati v TOZD. Ta lastnost pa delavcu

preneha, če brez upravičenega razloga ne začne z delom.

Zakon skladno z ustavnimi dopolnili povezuje pravico do dela s proizvodjalnimi sredstvi v družbeni lastnini. Zato ločuje osnove za prenehanje lastnosti delavca v združenem delu (prenehanje delovnega razmerja brez varstva zaposlitve, dohodka in drugih pravic) in osnove za prenehanje dela (z varstvom zaposlitve, dohodka in drugih pravic iz dela).

Delavci po novem zakonu ne urejajo več svojih medsebojrazmerij s pravilniki, temveč s samoupravnim sporazumom. Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih med delavci v TOZD se sprejema v dveh fazah: najprej sprejemanje (določanje) predloga samoupravnega sporazuma, nato faza podpisovanja (dve tretjini celotnega števila delavcev mora dati pismeno izjavo, s katero sprejema samoupravni sporazum). Tudi v tem se kaže nov značaj medsebojnih razmerij med delavci v združenem delu: delovno razmerje naj postane res neposredno, med delavci sporazumno sklenjene pravice in dolžnosti pa imajo poleg kolektivnega tudi poudarjen individualni značaj.

Glede odločanja o pravicah in dolžnostih iz medsebojnih razmerij v združenem delu, je novost zakona v poudarjeni neposrednosti. Odločal naj bi se na zboru vseh delavcev TOZD oziroma preko organa, ki je za ta namen neposredno izvoljen.

Zakon pooblašča sindikate, da dajejo pobude in predloge tako pri sklepanju kot tudi pri spremembah in dopolnitvah samoupravnih sporazumov. Sindikati imajo tudi pravico, da

pri uresničevanju pravic in dolžnosti iz samoupravnega sporazuma skrbijo za njihovo uveljavljanje v praksi.

Novi zakon opredeljuje vodilna delovna mesta kot delovna mesta, na katerih imajo delavci posebne pravice in odgovornosti. Za njihovo zasedanje določa razpis in reelekcijo. Za ta delovna mesta zakon dopušča, da se zanje določijo naloge in cilji, ki jih mora delavec doseči v času do ponovne izbire, kar se vsako leto preverja.

Ugotovimo lahko, da se z novim zakonom bistveno razširjajo pristojnosti organizacij združenega dela. Pri tem ne gre le za vsebino samoupravnih sporazumov v organizaciji združenega dela, temveč za možnost urejanja določenih vprašanj s samoupravnimi sporazumi med organizacijami združenega dela.

Ob zaključku naj navedem še nekaj bistvenih sprememb, ki jih uveljavlja novi zakon in zadevajo osnovne pravice delavcev v združenem delu:

— delavec ima v posameznem koledarskem letu pravico do letnega dopusta, trajajočega najmanj 18 dni (doslej je znašal minimalni dopust 14 dni);

— delavec ima pravico izriniti letni dopust potem, ko mu preteče v TOZD določen čas nepretrganega dela, ki ne sme biti daljši od 6 mesecev (doslej po 11 mesecih);

— delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, če je bil obsojen na zapor, daljši kot 6 mesecev (doslej mu je prenehalo delovno razmerje, če je bil obsojen na zapor, daljši od treh mesecev).

Vladimir Sihur

usmerjeno na povečanje proizvodnje premoga in s tem izpolnitev pogodbenih obveznosti do kupcev.

6. Na 11. seji odbora za družbeni standard, 25. 7. 1973:

— na znanje je sprejel poročilo predsednika odbora, da javna licitacija za prodajo motornega čolna Lahor, ki ga je uporabljal počitniški dom ZPT na Rabu, ni uspela. Izklicna cena je bila 15.000,00 din. Prijavil se je en kupec, ki pa je ponudil manjši znesek;

— sklenil je, da se izvede ponovna javna licitacija zaprodajo predmetnega motornega čolna, z izklicno ceno 10.500,00 dinarjev;

— na znanje je sprejel poročilo predsednika odbora, o poteku letovanja v počitniških domovih ZPT. Letovalci se počutijo dobro in so zadovoljni;

— odobril je nabavo nekaj vrtnih miz in stolov ter ležalnikov za potrebe počitniškega doma ZPT na Partizanskem vrhu nad Trbovljami.

7. Na 16. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, 27. 7. 1973:

— sklenil je, da se izvede pri jašku III v Trbovljah, zamenjava bobnov v dneh od 17. do 19. avgusta t. l., zato se je strinjal s tem, da se spremeni načrt dela prostih sobot za avgust, za področje Hrastnika in Trbovelj;

— pri reševanju vlog, jih je nekaj rešil ugodno, nekaj pa sprejel na znanje;

— glede zvišanja honorarjev za delo gasilcev, reševalcev in sanitejcev pri ZPT je sklenil, da je treba predlog znova proučiti, skupno z zainteresiranimi in strokovno službo;

— odobril je 5-dnevno službeno potovanje dvema sodelavcema obrata za specialna rudarska dela v Švico, zaradi sklenitve pogodb za nova dela;

— odobril je odpis nekaterih osnovnih sredstev na rudniku Trbovlje in v Zagorju;

— na znanje je sprejel poro-

VABIMO VSAKEGA ČLANA NAŠE DELOVNE SKUPNOSTI, DA SODELUJE PRI OBJAVLJANJU PRISPEVKOV V NAŠEM LISTU!

čilo glavnega direktorja o rezultatih razgovora na izvršnem svetu SRS, o popravku cen električne energije, zvišanju cen premoga za potrebe termoelektrarn in toplarn ter o možnosti kritja za izplačevanje jamskega dodatka;

— odobril je zvišanje cen premoga za dobave termoelektrarni Trbovlje in toplarni Ljubljana, za 11,73 % z veljavnostjo od 1. 1. 1973 dalje, tako kot določa drsna skala dolgoročne pogodbe, z veljavnostjo od 1. 4. 1973 dalje pa se zvišajo cene za premog, in sicer za vrednost izplačanega jamskega dodatka, ki odpade na premog, dobavljen termoelektrarni in toplarni;

— z veljavnostjo od 30. 7. 1973 dalje je odobril zvišanje cen premoga za 5 % za tiste količine, ki jih dobavljamo industriji in široki porabi.

8. Na 9. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, 30. 7. 1973:

— sprejel je stališča in pripombe na predlog družbenega dogovora o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem s tem, da je o teh pripombah treba seznaniti pristojno komisijo oziroma odbor za premogovnike pri svetu za energetiko republiške gospodarske zbornice; kadrovski sektor ZPT pa je dobil nalogo, da skupno s pravno službo in obratom za specialna rudarska dela, pripravi ustrezen odgovor skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja Ljubljana;

— soglašal je s kandidaturo Adolfa Kovača, dipl. inž. rud., za zasedbo delovnega mesta direktorja gradbišča Pletovarje—Golo rebro, na hitri cesti Hoče—Levec;

— soglašal je s prenehanjem dela treh sodelavcev, razporedil je tri sodelavce na nova delovna mesta, določil, da se sklenejo učne pogodbe za prijavljene kandidate za izučietv poklicev kovinarja, elektrikarja in avtomehanicarja;

— odobril je dve štipendiji,

3. JULIJ — DAN RUDARJEV

Slovenski rudarji že vrsto let praznujemo svoj Dan rudarjev 3. julija, v spomin na gladovno stavko zasavskih rudarjev v letu 1934.

Tudi v letošnjem letu je bil pripravljen že več tednov pred Dnevom rudarjev, obširen program za izvedbo športnih in kulturnih prireditev. O izvedbi proslave je razpravljal in sklepal v pomladnih mesecih odbor za informacije, tisk in propagando ZPT in sklenil, da se v letošnjem letu organizira proslava podobno kot v preteklih letih, tj. na športnem in kulturnem področju s tem, da bo osrednja proslava v Hrastniku. Za organiziranje športnih prireditev je bila pooblaščen komisija za šport in rekreacijo rudniškega odbora sindikata rudarjev pri ZPT, za pripravo osrednje proslave pa je bila zadolžena uprava podjetja.

V okvir proslave ob letošnjem Dnevu rudarjev, so sodile naslednje prireditve:

— komisija za šport in rekreacijo pri rudniškem odboru sindikata rudarjev (ROS), je organizirala tekmovanja ekip fiz posameznih delovnih enot ZPT v nogometu, šahu, streljanju z zračno puško in kegljanju. Tekmovanja so potekala 9. in 10. 6. 1973 v Zagorju, 17. 6. 1973 v Trbovljah, 23. in 24. 6. 1973 v Hrastniku ter 30. 6. 1973 v Trbovljah;

— dne 29. 6. 1973 je bil v večernih urah v delavskem domu v Trbovljah, koncert delavske godbe Trbovlje, ob njeni 70-letnici, ki pa je bil hkrati posvečen tudi rudarskemu prazniku;

— v nedeljo, 1. 7. 1973, je bilo v Trbovljah športno srečanje ekip mladih rudarjev iz vseh slovenskih rudnikov, v raznih športnih prostorih. Tekmovali so v malem nogometu, streljanju z zračno puško, šahu, namiznem tenisu in kegljanju. Organizator srečanja je bila mladinska organizacija pri ZPT, aktiv Trbovlje;

— v nedeljo, 1. 7. 1973, so se

udeležili rudniški gasilci iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, po 13 iz vsake čete, skupno 39, tradicionalnega tekmovanja rudarskih gasilskih ekip. Tekmovali so v raznih gasilskih veščinah, tekmovanje pa je potekalo v Velenju;

— v ponedeljek, 2. 7. 1973, je bilo ob 10. uri v predavalnici delavskega doma v Trbovljah, srečanje predstavnikov sindikalne organizacije ZPT z otroki smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti. ROS jim je pripravil manjši prigrizek, vsak otrok pa je dobil manjšo denarno pomoč v višini po 150,00 din;

— dne 2. 7. 1973, je bila ob 16. uri na pokopališču na Dolu pri Hrastniku, žalna slovesnost za smrtno ponesrečenimi člani naše delovne skupnosti. Na slovesnosti so sodelovali pevci in godba iz Hrastnika, predstav-

Adolf Kovač, dipl. inž. rud., predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve pri ZPT, je spregovoril v nabito polni dvorani delavskega doma v Hrastniku, na osrednji proslavi dneva rudarjev, 2. 7. 1973.

Foto: J. Gerhard

niki rudnika Hrastnik ZPT in družbeno-političnih organizacij pa so položili spominske lovorjeve vence na obeh skupinskih grobovih;

— dne 2. 7. 1973, je bila ob 18. uri osrednja proslava Dneva rudarjev v delavskemu domu v Hrastniku;

— dne 2. 7. 1973, so predstavniki rudniškega odbora sindikata rudarjev in osnovnih organizacij sindikata, obiskali članke kolektiva v raznih zdravstvenih zavodih v Sloveniji. Ob tej priliki so jim izročili manjša darila;

— v dneh 3. in 4. 7. 1973, je potekal na balinišču TVD Partizan Trbovlje, balinarski turnir v počastitev Dneva rudarjev in Dneva borcev. Organizator prireditve je bil TVD Partizan Trbovlje;

— dne 4. 7. 1973, na Dan borcev, je tekmovala nogometna reprezentanca delovnih enot ZPT z reprezentanco rudnika Senovo, v Senovem. Prireditve je potekala v počastitev Dneva rudarjev.

Osrednja proslava v Hrastniku

V času od 17.30 do 18. ure, je rudarska godba Hrastnik, pod vodstvom dirigenta Jožeta Rusa, izvedla promenadni koncert na ploščadi pred delavskim domom v Hrastniku. Med tem so se številni člani kolektiva ter gostje zbrali za sodelovanje na osrednji proslavi v dvorani delavskega doma v Hrastniku. Proslave so se udeležili poleg številnih članov kolektiva tudi Lidija Šentjunc, članica sveta federacije, Marjan Orožen, republiški sekretar za notranje zadeve in član IS SRS, Rade Galeb, predsednik zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, Stjepan Šaubert, direktor centra za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije, predstavniki rudarsko-energetskega industrijskega kombinata Kolubara-Vreoci, predstavniki občine Raška in predstav-

niki občine Montini iz Francije, s katerima ima občina Hrastnik pobratimstvo, poleg tega pa se je proslave udeležilo večje število predstavnikov družbeno-političnih organizacij iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, republiški in zvezni poslanci ter predstavniki odseka za rudarstvo FNT univerze, rudarskega instituta ter republiškega rudarskega inšpektorata iz Ljubljane.

Ob 18. uri se je pričela proslava v dvorani delavskega doma. Za uvod je pozdravil vse navzoče Branko Kušar, predsednik delavskega sveta rudnika Hrastnik ter na kratko napovedal program proslave.

Slavnostni govor je imel predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT Adolf Kovač, dipl. inž. rud. V svojem govoru je orisal pomen praznovanja 3. julija, boje delavskega razreda pod vodstvom KP za izboljšanje življenjskih pogojev, obdobje NOB, predvsem pa je omenil v svojem govoru povojno obnovo, prizadevanja rudarjev za industrializacijo domovine, izboljšanje življenjskih pogojev, potek in razvoj samoupravljanja, modernizacijo pridobivanja premoga, dosežene uspehe, pri čemer je še posebej omenil 20-letno delo obrata za specialna rudarska dela, uvajanje temeljnih organizacij združenega dela, nazadnje pa je vsem članom kolektiva ZPT čestital ob dnevu rudarjev za njihov stanovski praznik, posebne čestitke pa je izrekel tudi vsem borcem NOB za praznik dneva borcev.

Za njim je Stane Dobčnik, predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, objavil podelitev zapeljivih ur jubilentom dela, posebej pa je objavil in podelil nagrade trem učencem osnovnih šol, za najboljše spise, ki so jih napisali na temo: »Moja predstava o delu rudarja v jami«. Franc Selan, dipl. inž. rud., predsednik odbora za izume in racionalizacije je objavil ter podelil priznanja in nagrade novatorjem oziroma racionalizatorjem za

17 študijskih pomoči in eno šolnino, za študij oziroma šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah; 20 prosilcev za dodelitev štipendije oziroma študijske pomoči pa je zavrnil;

— rudarski šolski center-oddelek za izobraževanje odraslih je dobil nalogo, da analizira učne uspehe vseh štipendistov tehniških strok in da organizira ob začetku novega študijskega leta, razgovor z vsemi štipendisti ZPT;

— sprejel je opozorilo za vse tiste tehnične delavce, ki ne spoštujejo določil pravilnika o strokovni usposobljenosti, da so dolžni do 30. 8. 1973 predložiti zahtevane naloge zaradi položitve strokovnega izpita; v nasprotnem primeru bodo razporejeni na druga delovna mesta;

— na znanje je sprejel poročilo o podelitvi spominskih daril ob dnevu rudarjev.

T. L.

V nekaj vrstah

Dan samoupravljalcev

Dne 27. junija 1973, je organizacija, razširjeno sejo republiške zvezne sindikatov Slovega sveta ob dnevu samoupravljalcev. Te seje se je udeležil tudi predstavnik Zasavskih premogovnikov, Tone Pikš, predsednik osrednjega delavskega sveta.

Nov predsednik občine

V začetku julija t.l. je skupščina občine Trbovlje, izvolila novega predsednika občinske skupščine. Na to mesto je bil izvoljen Janez Očepek, str. tehnik, dosedanji predsednik občinskega sindikalnega sveta Trbovlje. Dosedanji predsednik skupščine občine Trbovlje Jože Laznik, je v začetku maja 1973 odpovedal nadaljnje opravljanje predsedniških dolžnosti.

Hkrati je plenum občinskega sindikalnega sveta Trbovlje, v

začetku julija t.l. namesto dosedanjega predsednika Janeza Ocepka, izvolil na ta položaj Vinka Kovačiča, dosedanjega tajnika občinskega sindikalnega sveta Trbovlje.

Priznanja občine Hrastnik

Skupščina občine Hrastnik je ob svojem občinskem prazniku 3. 7. 1973, podelila priznanja zaslužnemu občanu, naslednjim občanom Hrastnika: plaketo zaslužnemu občanu je prejela Frančiška Vezovišek iz uprave občinske skupščine Hrastnik, zaposlena kot referent za mladoletnike in mladoletne prestopnike, in sicer kot priznanje za delovanje v družbeno-političnih organizacijah; posebna priznanja skupščine občine Hrastnik za leto 1973 pa so prejeli: Julij Smodiš, upokojenec, za posebne uspehe v družbeno-političnih organizacijah; Ivan Legvart iz rudnika Hrastnik, za posebne uspehe na področju društvene dejavnosti; Jože Obevravner iz tovarne kemičnih izdelkov, za posebne uspehe na področju športne dejavnosti; industrijsko gasilsko društvo rudnik Hrastnik, za posebne uspehe, dosežene na gasilskem področju; moški pevski zbor Svoboda II Hrastnik, za dosežene uspehe ob 65-letnem delovanju na kulturno-prosvetnem področju.

Plaketa in priznanja so bila podeljena na slavnostni seji občinske skupščine Hrastnik, dne 3. 7. 1973.

Čestitka ob dnevu rudarjev

Kolektivno Zasavskih premogovnikov, so ob letošnjem dnevu rudarjev, dne 3. 7. 1973, poslali brzojavne in pismene čestitke naslednji: kolektiv podjetja »Kamnik«, Kamnik; inž. Ivo Klemenčič, namestnik republiškega sekretarja za gospodarstvo; Odsek za rudarstvo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze Ljubljana; Revirski svet OK ZMS Zagorje ob Savi; Rudnik Senovo; Poslovno združenje energetike Ljubljana; OPZ RUDIS in TOZD RUDIS, engineering Tr-

sprejete tehnične izboljšave. Vladimir Sihur, direktor kadrovskega sektorja, je objavil podelitev priznanj članom jamskih reševalnih mošttev za 15-letno delo v teh moštvih, nato pa je objavil tudi podelitev priznanj članom kolektiva obrata za specialna rudarska dela, za 20-letno delo v tej enoti. Mirko Pirnaver, predstavnik rudniškega odbora sindikata rudarjev ZPT pa je objavil ter podelil pokale predstavnikom zmagovalnih ekip v športnih tekmovanjih pred dnevom rudarjev. Vse navzoče sta toplo pozdravila in čestitala vsem članom kolektiva Zasavskih premogovnikov, predstavnik občine Raška in generalni direktor REIK Kolubara, Milan Miletič.

V kulturnem delu programa so sodelovali: moški pevski zbori Svobode I Hrastnik, pod vodstvom Viktorja Malovrha, moški pevski zbor Svobode II Hrastnik, pod vodstvom Vilija Petriča, moški pevski zbor Svobode Dol pri Hrastniku, pod vodstvom Adolfa Dragarja, rudarska godba Svobode I iz Hrastnika, pod vodstvom Jožeta Rusa in recitatorji Svobode I iz Hrastnika, pod vodstvom

Anice Prosenc. Režijo kulturnega dela programa je imel na skrbi Viktor Malovrh, program je zasnoval in pripravil vezno besedilo Jože Skrinar, okrasitev odra Milan Kovač, organizacijo proslave pa je imel na skrbi Tine Lenarčič.

Pevski zbori so zapeli vsak po tri pesmi, in sicer po eno delavsko, narodno in borbena pesem. Na koncu proslave so vsi trije pevski zbori, ob spremljavi rudarske godbe, zapeli Radovana Gobca: Dvigni se prapor.

Proslava je trajala okrog 90 minut, nato pa so direktorji oziroma vodje delovnih enot ZPT v glavni dvorani, na balkonu in v stranski dvorani podelili jubilentom dela zapestne ure, reševalcem in članom kolektiva obrata za specialna dela pa priznanja.

Proslava je v celoti uspela, čeravno je trajala nekoliko predolgo. Udeležilo se jo je okrog 450 članov kolektiva in gostov.

Po končani proslavi so se udeleženci iz Trbovelj in Zagor odpeljali z avtobusi na svoje domove.

T. L.

NAGRADE JUBILANTOM DELA

Tovariš Stane Dobčnik, predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, je na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev, dne 2. 7. 1973 v delavskem domu v Hrastniku, objavil število članov naše delovne skupnosti, ki so prejeli v dar zapestno uro, ki jim jo je podarila delovna skupnost ZPT v zahvalo in priznanje za njihovo dolgoletno delo v podjetju. Ženske — članice naše delovne skupnosti, so prejele zapestno uro za 25-letno delo, moški člani pa za 30-letno delo v podjetju.

Direktorji oziroma vodje delovnih enot so po končani proslavi podelili jubilentom dela zapestne ure v dar, v raznih

prostorih delavskega doma v Hrastniku. Ob tej priliki se je jubilentom dela zahvalil za njegovo dolgoletno delo v podjetju tudi namestnik glavnega direktorja ZPT Jože Zorčič, inž.

Skupno število jubilentov dela, ki so letos prejeli v dar zapestne ure je bilo 169, od tega 20 žensk. Iz rudnika Hrastnik je prejelo ure 38 članov, iz rudnika Trbovlje 29, iz rudnika Zagorje 55, iz obrata za specialna rudarska dela 7, iz obeh separacij 17, iz elektrostrojne obrata 9, iz GRAMATA Trbovlje 2, iz nabavnega oddelka (skladišča) 1, iz rudarskega šolskega centra 6 in iz uprave ZPT 5 članov.

Zapestne ure so prejeli naslednji člani oziroma članice naše delovne skupnosti iz posameznih delovnih enot:

a) iz rudnika Hrastnik: Srečko Biderman, Franc Bratec, Ludvik Dolanc, Franc Gunzek, Alojz Homšek, Jože Hribar, Ivan Jager, Viktor Jovan, Jože Kmetič, Jože Kralj, Martin Kranjc, Filip Kukuruzovič, Anton Kunstič, Franc Laznik, Ivan Lenič, Ela Ločičnik, Franc Medvešek, Mirko Medvešek, Franc Mur, Franc Oprešnik I., Franc Petrič, Alojz Povše, Filip Pavlič, Ivan Rezec, Viljem Recek, Ivan Robič, Albin Rozman, Maks Sakelšek, Ivan Skrinar, Stanko Sotler, Franc Strah, Ivan Strmšek, Anton Velše, Bruno Vnuk, Ivan Vrbovšek, Jakob Vengust, Edi Zdovc, Andrej Priman;

b) iz rudnika Trbovlje: Ivan Arnšek, Milan Barovič, Dominik Brinar, Milan Brčon, Viktor Ceferin, Ladislav Dolar, Jožefa Fūkaš, Jože Drnovšek, Ladislav Ferlin, Anton Gračner, Ivan Košec, Rudolf Kramar, Alojz Lesar, Rudolf Matulj, Jože Pfajfer, Valentin Pfajfer, Miloš Pišek, Anton Planko, Dra, go Roškar, Ivan Skale, Gabrijel Tišina, Vid Užmah, Drago Vo-

deb, Draga Flis, Ivan Zupanc, Stanko Žibret, Ivan Bola, Ivan Lesar, Pavla Medvešek;

c) iz rudnika Zagorje: Ludvik Bokal 4., Alojz Borišek 5., Bregar Franc, Mira Balaškovič, Jože Brodnik, Milan Brvar 1., Franc Burgar, Franc Cukjati 2., Avgust Čop, Franc Drnovšek 22., Alojz Florinda, Franc Gabršek, Ivan Grabnar 9., Matevž Gradišek, Peter Graj, Ivan Hirschelj, Franc Hrastovec, Franc Jerman 10., Franc Juratovec 2., Ignac Klančičar, Jože Klemenčič 5., Rudolf Klopčič, Miroslav Kokalj, Karel Končar, Stanislava Koritnik, Ivan Kramžar, Stefan Lavrin, Valentin Lovrač, Milan Marolt, Ernest Mihelčič, Franc Možgon, Emil Ocvirk, Anton Pavlič 5., Alojz Pavšek, Franc Perključ, Ignac Pistotnik, Jože Pistotnik 2., Karel Pušnik, Anton Razboršek, Franc Razboršek 11., Stanislav Repovž, Valentin Režun, Franc Roglič 7., Leopold Rozina 4., Jože Ržišnik 3., Ivan Simončič 5., Marija Smrkolj, Fani Škrabar, Viktor Šink, Edvard Tekavčič, Martin Tomc, Ivan Tomšič, Ignac Trentelj, Albin Zatler, Rado Zavrašek;

č) iz separacije: Viktor Blatnik, Karla Dečman, Stanislav

bovlje; Rudarsko-energetsko industrijski kombinat Kolubara-Vreoci; Udruženje rudnika uglja Beograd; Geološki zavod Ljubljana; Rudarski institut Ljubljana; Rudnik živega srebra Idrija; Rudnik lignita Velenje; Rudnik kaolina Črna, Kamnik.

Za poslane čestitke topla zahvala!

Razprave v zbornici

Svet za energetiko pri gospodarski zbornici SRS, je na svojih sejah 8. junija in 20. julija 1973, razpravljal o osnutku zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in osebnih dohodkov, obravnaval je prijaviteljene raziskovalne naloge, ki naj jih zbornica sofinancira v letu 1974 in o raziskovalni nalogi »program avtomatizacije SRS od leta 1974—1978«.

Nadalje je razpravljal še o osnutku družbenega dogovora o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, o predlogu za izgradnjo elektroenergetskih objektov v letih 1974—1978, o osnutku elektroenergetske bilance za leto 1974, o študiji o ekonomskih in tehničnih možnostih izgradnje termoelektrarne ob rafineriji nafta Lendava ter o sofinanciranju odjemalcev električne energije za priključitev na distribucijsko omrežje.

Svet je soglašal z raziskovalno nalogo »študija razvoja koncentracije proizvodnje na rudnikih premoga SRS«, ki jo je svetu predložil rudarski institut Ljubljana.

Pregled počitniških domov

V času od 25. do 28. julija 1973 si je tričlanska komisija rudniškega odbora sindikata rudarjev ZPT, ogledala poslovanje počitniških domov ZPT v Crikvenici in na Rabu. V komisiji so bili Ivan Vovk, Mirko Pirnaver in Ivo Škrinar, v njej pa je sodeloval tudi Karlo Tabor.

Na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev, dne 2. 7. 1973, so nastopili, pod vodstvom Viktorja Malovrha, Rudarska godba Hrastnik ter moški pevski zbori Svobode I, Svobode II in Svobode Dol pri Hrastniku in recitatorji Svobode I Hrastnik.

Podpis pogodbe za najetje posojila

Dne 26. julija 1973, sta po poblastilu osrednjega delavskega sveta ZPT, podpisala glavni direktor inž. Albert Ivančič in direktor finančnega sektorja Roman Turnšek, pogodbo z Ljubljansko banko, za najetje posojila za modernizacijo podjetja. S tem je dana možnost pričetka črpanja že preje odobrenih investicijskih sredstev za modernizacijo ZPT.

Razgovori na izvršnem svetu

Dne 26. julija 1973, je glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud., sodeloval na republiškem sekretariatu za gospodarstvo SRS na razgovorih, ki so se nanašali na ureditev oziroma zagotovitev sredstev za nadaljnje izplačevanje jamskega dodatka. Ob tej priliki je bil dosežen sporazum s predstavniki združenega elektrogospodarstva Slovenije in izvršnega sveta SRS, da se za določen odstotek zviša cena električne energije po drsni skali, ki jo določa dolgoročna pogodba, hkrati pa so se strinjali s tem, da premogovniki zvišajo cene premoгу za toliko, za kolikor znaša vrednost izplačanih jamskih dodatkov za proizvodnjo premoгу, ki odpade na termoelektrarne in toplarne.

Toplifikacija

S pričetkom obratovanja toplarne ZPT na področju Trbovelj, se je pojavilo čedalje več interesentov iz vrst raznih delovnih organizacij, za priključitev na rudniško toplarno. Zadeva je postala še posebno aktualna v zadnjih mesecih, ko je splošna bolnišnica v Trbovljah pričela s širjenjem svojih prostorov. Da bi pri izdelavi projekta lahko upoštevali vse sedanje, pa tudi bodoče potrebe, so se 26. 7. 1973 sestali na upravi ZPT predstavniki RUDISA, osnovne šole, trgovskega podjetja Prvi junij, PTT podjetja, Ljubljanske banke, stanovanjskega podjetja, SDK, Splošne bolnišnice in drugi, zaradi uskladitve interesov in potreb.

Deželak, Alojz Hren, Marija Klančičar, Ivan Kovač, Ana Lindič, Alojzija Muhič, Leon Narglav, Terezija Vrtačnik, Alojz Žibret, Jernej Žibret, Alojz Macerl, Franc Jurca, Tatjana Koprivc, Jože Zalaznik, Alojz Zakrajšek;

d) iz elektrostrojnega obrata: Jože Jerman, Gvido Lovše, Alojz Martinčič, Vili Ovnič, Mirko Prek, Rudolf Stakne, Ferdo Škrinar, Martin Zupan, Marija Lipovšek;

e) iz obrata za specialna rudarska dela: Stanislav Bobek, Jože Jerman, Anton Jerman, Andrej Kranjc, Ivan Kukovica,

Alojz Škrinar, Rado Forte;

f) iz rudarskega šolskega centra: Karel Razboršek, Jože Kosalin, Jožefa Kovač, Ernest Kreže, Stane Omahne, Franc Krafogel;

g) iz GRAMATA: Milica Kavšek, Marija Muhič;

h) iz nabavnega oddelka (skladišča): Maks Baš;

i) iz uprave ZPT: Štefan Dobeljšek, Zora Božjak, Vili Kuhar, Alojz Pikelj in Vanda Šturbej.

Vsem jubilentom dela naše prisrčne in iskrene čestitke!

NAGRADE ZA SPREJETE TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Na osrednji proslavi dneva skem domu v Hrastniku, je predsednik kolektivnega izvršilnega organa ZPT — odbora za izume in racionalizacijo Franc Selan, dipl. inž. rud. prebral sklep tega organa o sprejetju nekaterih tehničnih izboljšav ter izročitev priznanj in nagrad predlagateljem osvojenih izboljšav. Hkrati je razdelil priznanja in izročil denarne nagrade za osvojene tehnične izboljšave.

Priznanja in nagrade so prejeli naslednji tovariši:

— Ivan Flajs iz rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 800,00 dinarjev, za osvojeno izboljšavo sklopke pri izvoznem stroju na jašku Hrastnik;

— Ivan Miklič iz rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v znesku 900,00 dinarjev, za sprejete izboljšave pri popravilu naglavnih jamskih svetilk;

— Stevo Savanovič z rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 300,00 dinarjev, za izvedeno izboljšavo na transportu modelov za ravnanje TH podporja;

— Mirko Levec iz rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 300,00 dinarjev, za sprejeto izboljšavo na stikalu TS-35;

— Milan Rome iz rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 500,00 dinarjev, za sprejete izboljšave pri izdelovanju prirobnih robov na plastičnih ceveh;

— Leopold Rebernik iz rudnika Hrastnik, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 800,00 din, za sprejeto izboljšavo za kontrolno kontaktorsko svetilko na električni tok;

— Ernest Ščukanec, dipl. inž. rud. ter Vlado Žunk iz rudnika Trbovlje, sta prejela skupno enkratno denarno nagrado v višini 600,00 din, za osvojeno jekleno podgradnjo križišča v jami;

— Matjaž Hočevnar, dipl. inž. rud. iz rudnika Zagorje, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 1.000,00 din, za izdelavo načrta etažnega oddelka jaška v kompletnem jeklenem podporju;

— Mirko Mlakar, dipl. inž. rud. iz separacije, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 500,00 din, za osvojeno spremembo tehnološkega procesa

na težkotekočinski separaciji v Trbovljah;

— Rado Kantužar in Alojz Kerše iz separacije, sta prejela skupno enkratno denarno nagrado v višini 600,00 din, za osvojeno preureditev pogonov tresalk in transport v bunker A;

— Franc Gorišek iz elektrostrojnega obrata, je prejel enkratno nagrado v višini 500,00 din, za preureditev konstrukcijskih trakov, preureditev drč za izsipavanje premoga in izboljšavo temeljnega okvirja ventilatorjev;

— Maks Rak iz elektrostrojnega obrata, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 300,00

din, za osvojeno zamisel izboljšave pri skupnem prevozu;

— Ernest Ramšak iz obrata za specialna rudarska dela, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 400,00 din, za sprejeto izboljšavo pri nakladalnem transporterju;

— Ivan Kreča iz obrata za specialna rudarska dela, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 400,00 din, za osvojeno mehanično odpiranje vrat na varnostnem odru pri poglobljanju jaška;

Vsem šestnajstim racionalizatorjem naše tople čestitke k osvojenim tehničnim izboljšavam in koristnim predlogom!

OB PRAZNIKU RUDARJEV

Vsako leto 3. julija praznujemo slovenski rudarji v novi Jugoslaviji svoj praznik. Ta dan nas spominja na veliko gladovno stavko zasavskih rudarjev, ki je bila v dneh od 2. do 5. julija leta 1934 ali natančneje, trajala je točno 72 ur. Tako je zapisano v analih rudnika Hra-

stnik. Toda ta dogodek in njemu enaki niso osamljeni primeri tragičnosti, ki so spremljali zgodovino naših rudarjev in rudarje pri svojem delu skozi stoletje. Pri prelistavanju črne kronike je namreč možno ugotoviti iz zanesljivih virov oziroma obstoječe evidence za zad-

Vzporedno s pripravljanjem projekta za razširitev toplovodnega omrežja, pa tečejo pogovori tudi o konstrukciji financiranja.

Nova telefonska centrala

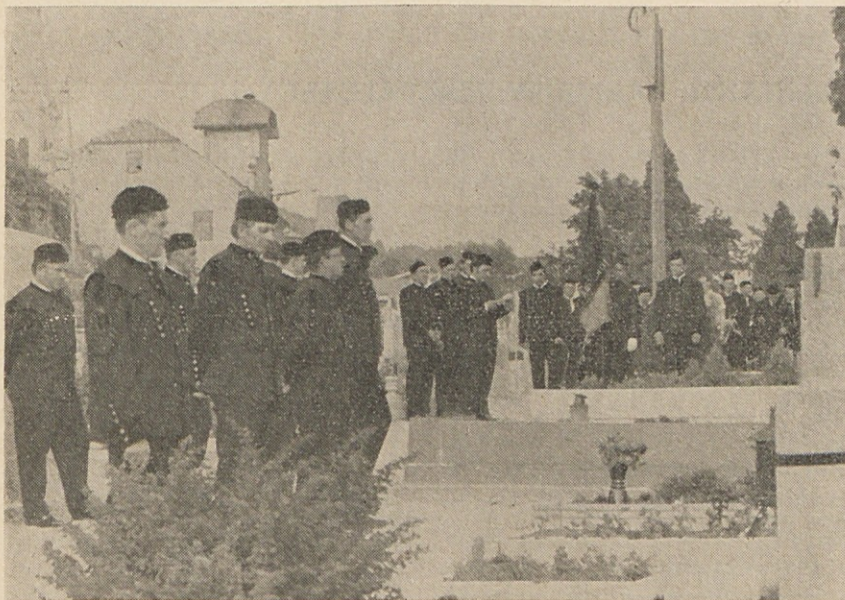
Podjetje za PTT promet Trbovlje, je 26. 7. 1973, uradno odprlo novo avtomatsko telefonsko centralo v Trbovljah za 1600 števil. Centralo je izdelala tovarna Nikola Tesla iz Zagreba. Ima možnost dodatnega vgrajevanja zmogljivosti. V teku pa je tudi razširitev avtomatskih telefonskih central v Hrastniku in v Zagorju. PTT podjetje je vložilo za modernizacijo telefonskega omrežja v Zasavju preko 8 milijonov din.

Koncert vrh Triglava

Dne 1. avgusta 1973, je 33 pevk in pevcev mešanega pevskega zbora DPD Svoboda II iz Trbovelj, odšlo na daljši izlet z namenom, da stopijo tudi na vrh Triglava. To se jim je uresničilo. Potem, ko so noč med 1. in 2. avgustom prespali v planinski koči Planika, so se 2. avgusta zgodaj zjutraj podali na vrh Triglava. Ob navzočnosti številnih drugih planincev, je zbor vrh Triglava zapel 12 narodnih pa tudi umetnih pesmi, pod vodstvom svojega dirigenta Staneta Ponikvarja. Udeleženci izleta so nato obiskali še Dolič, Prehodavce, dolino sedmerih Triglavskih jezer, nato pa so preko Komne sestopili v Bohinj. Vrnili so se zelo srečni in zadovoljni. Izlet je organiziral Vinko Ffeifer, član zbora, ki je hkrati načelnik mladinskega odseka planinskega društva Trbovlje.

Dan rudarjev Srbije

V dneh od 4. do 6. avgusta 1973, so se mudili trije predstavniki ZPT Jože Zorčič, inž., namestnik glavnega direktorja, Tone Pikš, predsednik osrednjega delavskega sveta in Rado Kantužar, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev ZPT, v Vreocih. V goste jih je povabil industrijsko-energetski kombinat Kolubara. Znano je, da je naše podjetje 3. 7. 1973, sklenilo s kolektivom tega kom-

Na dolskem pokopališču je bila 2. 7. 1973 v popoldanskih urah, žalna komemoracija za ponesrečenimi rudarji. Spominu ponesrečenih rudarjev so se poklonili člani kolektiva. (foto J. Kirič)

binata sporazum o tesnem sodelovanju na strokovnem, samoupravnem in družbeno-političnem področju. V času svojega obiska so sodelovali na športnih prireditvah tega kolektiva in na razširjeni seji delavskega sveta, ki je bila povezana s kulturno prireditvijo ob dnevu rudarjev Srbije.

V istem času sta se službeno mudila na področju Srbije tudi Emil Kohne, dipl. inž. rud., glavni varnostni inženir in Drago Borišek, dipl. inž. rud., tehniški direktor OSRD. Skupno s Stanetom Vodiškarjem in Avgustom Jordanom sta se udeležila osrednje proslave dneva rudarjev Srbije, v Resavici. Kot je znano, izvaja obrat za specialna rudarska dela ZPT že dalj časa razna rudarska investicijska dela za Resavsko-moravski bazen.

Mladi rudar

Z majhno zamudo je izšla 2. številka časopisa Mladi rudar, v šolskem letu 1972/73, ki je glasilo učencev rudarskega šolskega centra ZPT iz Zagorja. Ciklostiran časopis Mladi rudar izhaja že peto leto, ureja pa ga poseben uredniški odbor iz vrst gojencev RSC in ob sodelovanju mentorja in tehniških sodelavcev. V zadnji številki, ki obsega 26 strani, so objavljeni razni literarni prispevki, ki se nanašajo na življenje v internatu, doma, na delu, v šoli; objavljenih pa je tudi vrsto vesti, poročil in komentarjev v zvezi z zaključkom šolanja, dnevom mladosti, športnimi tekmovanji, delom mladinskega aktiva, učnimi uspehi, nagradami vajencev, ipd.

Priznanje OSRD

Ob dnevu rudarjev Srbije, so se mudili v Resavici, dne 6. avgusta 1973 naši predstavniki. Na proslavi, na kateri je govoril tudi Petar Stambolić, član sveta federacije in ki je bila osrednjega značaja, so Zasavski premogovniki - obrat za specialna rudarska dela, prejeli posebno pismo priznanje in pohvalo za uspešno sodelovanje in razvoj Rembasa, t.j. Resavsko-moravskega premogovnega bazena.

njih 100 let, da se je doslej pri rudniku Hrastnik smrtno ponesrečilo 112 rudarjev. Priznati je, da je število teh žrtev svojega poklica ogromno. Prevelik in pretežak je krvni davek rudarjev, ki s sadovi svojega truda preživljajo sebe in svoje družine, s svojim proizvodom pa dajejo energetske osnove življenju in razvoju širokemu krogu družbe. Naša dolžnost in obveza je, da skušamo v okviru organizacije združenega dela, ki je sestavni del družbe, storiti vse kar je v naši moči, da posledice teh tragičnih dogodkov niso preobčutne. Uspelo nam je sicer zadovoljivo rešiti socialno plat za doseganje življenjskih ciljev doraščajočih otrok in poskrbeti za preživnine žena smrtno ponesrečenih rudarjev, vendar tem otrokom in ženam ne moremo vrniti očetov in mož. Toda, ko smo polagali mrtve rudarje v tihe grobove širom Slovenije in celo izven nje, od Lopatinca pri Čakovcu do Šentjanža na Dolenjskem, pa v Sedražu pri Laškem, v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in še drugje, smo jim v zadnjih nagovorih obljubili, da jih bomo ohranili dolgo v lepem spominu. Tako se jih sedaj še posebej za naš rudarski praznik spominja-

mo in se jih bomo tudi v bodoče. V Hrastniku, oziroma na dolskem pokopališču smo 2. julija ob 16. uri opravili svojo dolžnost in počastili njihov spomin. Na komemoraciji, ki je bila lepo pripravljena, je sodelovala rudarska godba in pevski zbor Svobode I, recitatorji iz šole Heroja Rajka, predsednik DS rudnika Hrastnik Branko Kušan je imel žalni govor, uniformirani rudarji pa so položili vence na oba skupinska grobova smrtno ponesrečenih rudarjev. Komemoracija je bila lepo pripravljena, vendar pa žal ni bila dovolj obiskana niti s strani članov kolektiva, niti občanov, kar prvim in drugim prepuščamo v razmišljanje, zakaj tako in ne drugače, kot bi se spodobilo. In ko človek prisluhne igranju in petju žalostink, recitacijam in govoru na grobovih mrtvih rudarjev, se ga poloti bolesten občutek zaskrbljenosti in se v mislih vpraša, zakaj človeška moč, ob vsej visoki tehniki še ni uspela ukrotiti, pomiriti in obvladati podivjane sile pod zemljo, in ali bo še vedno in tolikokrat, naš rudarski pozdrav SREČNO, izražal rudarjevo odvisnost od sreče.

Aleksander Kandušar

PRIZNANJA JAMSKIM REŠEVALCEM

Tovariš Vladimir Sihur, direktor kadrovskega sektorja ZPT, je namesto glavnega varnostnega inženirja, prebral na osrednji proslavi ob letošnjem dnevu rudarjev, dne 2. 7. 1973 v delavskem domu v Hrastniku, imena članov naše delovne skupnosti iz rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, ki so 15 let požrtvovalno in uspešno sodelovali pri delu jamskih reševalnih moštven in vseh rudniških ZPT.

Priznanja in zahvale za delo v jamskih reševalnih moštvih so v obliki rudarske grafike slikarja Janeza Kneza, prejeli:

a) iz rudnika Hrastnik: Lado Kmet. Jože Leskovar, inž.

Stanko Ovčak, Jože Vidmar, dipl. inž. rud.;

b) iz rudnika Trbovlje: Peter Schneider, dipl. inž. rud.;

c) iz rudnika Zagorje: Rado Ozbič, dipl. inž. rud., Lado Jager, Albert Uršič, Vinko Drnovšek, Viktor Rebernjak, Jakob Ristič, Franc Dolšek in Ivan Vovk.

Priznanja so posameznim reševalcem izročili direktorji vseh treh rudnikov po končani proslavi.

Požrtvovalnim reševalcem vse priznanje in najtoplejša zahvala za delo in prizadevanje pri reševanju življenj rudarjev ter našega družbenega imetja!

RUDARSTVO DOMA IN PO SVETU

POMANJKANJE PREMOGA ZA TERMOCENTRALE

Upravni odbor skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva smatra, da je treba skladno z razvojem izvorov energije, prenosne in distribucijske mreže, imeti na skrbi tudi zagotovitev goriva, posebno premoga. Elektroenergetska bilanca za leto 1974 bo po vsej verjetnosti pravočasno pripravljena. Pročujuje možnosti, na kakšen način bi zmanjšali eventualno pomanjkanje električne energije. To pomanjkanje bo v naslednjih letih neizbežno. Industrializirani svet je zaskrbljen zaradi deficita energije in goriv vseh vrst, zato se situacija na primer v Italiji bistveno ne razlikuje od situacije in okoliščin v ZDA pa tudi v drugih državah. Ocene so si enotne v tem, da bo do večje energetske krize prišlo v letu 1975 pa tudi v naslednjih letih. Posebno vprašanje pa je pomanjkanje premoga za termoelektrarne, ker je to vprašanje še posebej žgoče. Proizvodnja premogovnikov je, kolikor je znano, limitirana in je v trenutnih pogojih skorajda nemogoče bistveno povečati proizvodnjo premoga. To pa je seveda posledica prezgodnjega »odpisovanja« premoga vzporedno s pospeševanjem industrializacije bolj razvijali porabo nafte in plina. Sedaj pa se zahteva od premogovnikov, da na nek način zagotovijo redne dobave premoga ob povišanih potrebah termoelektrarn. V premogovnikih pa ni mogoče preko noči delati čudežev.

PREDVIDENA VEČJA PORABA PREMOGA V ZDA

Zaradi zaostrovanja energetske situacije sodi nacionalna premogovna družba ZDA, da bi bilo treba sedanjo proizvodnjo premoga v ZDA zviševati, tako da bi v letu 1980 pridobili 750, v letu 1985 1.000 in v letu 2000 2.000 milijonov ton premoga. Računajo, da bodo v letu 1985 vplinili okrog 100 milijonov ton premoga.

ISTRSKI PREMOGOVNIKI POSLUJEJO RENTABILNO

Sanacijska uprava, ki je bila uvedena pred letom dni v istrskih premogovnikih Raša—Labin, je uspela ob pomoči republiških organov in občine Labin, rešiti vrsto nerešenih problemov, ki so bremenili poslovanje tega največjega premogovnika črnega premoga v Jugoslaviji. Poleg ostalega, je bila pred nedavnim dosežena nova realnejša cena za njihov visokokalorični premog. Kakor je znano, največ tega premoga porabi termoelektrarna Plomin. V tem premogovniku so boljše organizirali odkopavanje in proizvedli še vrsto drugih ukrepov za racionalnejše poslovanje, predvsem v pogledu stroškov poslovanja. Precej so zmanjšali porabo električne energije. Direktor premogovnika Mario Iljašič je mnenja, da bo premogovnik letošnje leto dosegel dobiček v svojem poslovanju.

SLABŠI POLOŽAJ V PORURJU

V preteklem letu je firma Ruhrkohle v ZR Nemčiji, imela izgubo v višini 567 milijonov DM. Izguba se je pokazala že v letu 1969, zato je vsako leto sprejemala vrsto ukrepov za zagotovitev rentabilnosti poslovanja. Med temi ukrepi so bili seveda tudi ukinitve nadaljnje obratovanja nekaterih rudnikov, zmanjšanja števila zaposlenih rudarjev pa tudi modernizacija drugih, perspektivnejših premogovnikov. V prvih mesecih letošnjega leta se je položaj nekoliko izboljšal. Nadaljujejo z opuščanjem nerentabilnih rudnikov in modernizaciji preostalih rudnikov.

NOVA TOVARNA V ISTRI

V Štalijah blizu Labina, so pred nedavnim slovesno odprli tovarno termoizolacijskega materiala »Porosen«. To je prvi objekt, ki ga je zgradilo podjetje Labin—Progres, ki je bilo ustanovljeno z namenom, da postopoma nadomesti zmanjše-

KADROVSKE VESTI

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

Junij 1973 — sprejeti:

Janc Anton II. — zun. delavec, Fazlič Omer — kopač, Ula-ga Karel — vozač, Rebov Albert — ključavničar, Pavlica Slobodan — rud. tehnik, Jerše Viktor — zun. delavec, Vuga Franc — vozač, Kladnik Rudolf — vozač, Močilar Jožefa — poslužiteljica v okrepčevalnici, Dračić Mihael — vozač, Alihodžič Osman — vozač;

Julij 1973 — sprejeti:

Rotar Ciril — električar, Bezgovšek Franc — vozač, Lovrič Nikola — vozač, Flajs Vojko — kovinostrugar, Kirn Alojz — zun. delavec, Pavlič Ivan — pom. delavec, Veselič Franjo — vozač;

Junij 1973 — odšli:

Smolič Alojz — avtomehanic, v JLA; Kranjc Milan — vozač, samovoljna prekinitev; Lesnik Janko — kopač, v JLA; Bajda Beno — kopač, umrl; Kunšek Milan — vozač, samovoljna prekinitev;

Julij 1973 — odšli:

Babič Ernest — kopač, upokojen; Petkovšek Jože — ključavničar, sporazumna prekinitve; Musar Jože — str. nadzornik, upokojen; Recek Vili — pom. delavec, inv. upokojen;

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Junij 1973 — sprejeti:

Andrejaš Rudolf — opek. delavec, Kreže Stojan — zun. delavec, Sinanovič Faud — kop. pomočnik, Hodžič Hasan — kopač, Hodžič Mustafa — kopač, Freljih Marija — čistilka, Planinc Ivan — varilec, Hribar Ivan — vozač, Kukovič Roman — opek. delavec, Maršalek Davor — kopač, Rihtarič Franc — kopač, Korošec Srečko — kopač, Horvat Franc — kopač, Kepe Štefan — kopač, Pikš Anton — kopač, Žavbi Ivan — kopač;

Julij 1973 — sprejeti:

Karba Jurij — kopač, Špita-

vanje proizvodnje premoga v Raši in zagotovi zaposlitev rudarjev z gradnjo druge industrije. Predvideno je, da bi koncem leta 1975 prenehali s proizvodnjo črnega premoga v premogovniku Raša. Za ureditev tovarne so izkoristili obstoječe rudniške objekte, zato so v novi obrat vložili razmeroma malo sredstev.

PROIZVODNJA ČRNEGA PREMOGA

Po nepopolnih podatkih je znašala v letu 1972 svetovna

proizvodnja črnega premoga 2 milijardi 208 milijonov ton, kar znaša okrog 24 milijonov ton ali 1,1 % več kot leto poprej. V socialističnih državah (SSSR, Kitajska, Poljska) proizvodnja premoga stalno narašča. ZDA proizvajajo skoraj $\frac{1}{4}$ črnega premoga na svetu. Pomembnejši proizvajalki črnega premoga sta še Kanada in Avstralija. V Zahodni Evropi pa je še nadalje tendenca padanja proizvodnje premoga.

Glavni proizvajalci črnega premoga na svetu so:

Država	1970	1971	1972
		(v milijonih ton)	
cel svet	2.185,1	2.184,0	2.208,1
ZDA	550,5	508,9	541,4
Kanada	11,6	14,6	15,6
Južna Amerika	7,1	7,6	7,9
Poljska	140,1	145,1	151,0
Velika Britanija	144,6	147,1	116,6
ZR Nemčija	111,3	110,8	102,5
Francija	37,4	33,0	29,8
ČSSR	28,1	28,7	28,2
Španija	10,8	10,5	11,1
Belgija	11,4	11,0	10,5
Romunija	8,1	8,1	8,1
Madžarska	4,2	3,9	4,0
Nizozemska	4,3	3,6	2,8
SSSR	470,0	485,0	500,0
Kitajska	360,0	390,0	400,0
Indija	73,7	69,2	73,5
Japonska	39,7	33,4	28,1
Severna Koreja	23,0	23,5	23,5
Južna Koreja	12,4	12,8	12,8
Egipt	54,6	58,7	57,9
Avstralija	49,2	48,9	53,7

MANJ PREMOGA V EGS

Eazširitev Evropske gospodarske skupnosti s pristopom Velike Britanije, je dovedla do tega, da se je obseg proizvodnje premoga podvojil, vendar se splošno stanje v tej vrsti industrije ni spremenilo. V veliki Britaniji porabijo skupno proizvodnjo premoga doma, le okrog 2 % premoga izvozijo. V skupni EGS »deveterice« držav, so v letu 1972 zaprli 18 rudnikov s skupno zmogljivostjo 7 milijonov ton.

VEČJA PROIZVODNJA NA POLJSKEM

Proizvodnja premoga in koksa na Poljskem je v stalnem porastu, prav tako tudi izvoz. V letu 1972 so nakopali 151 milijonov ton črnega premoga, 38,2 milijonov ton rjavega premoga in pridobili 172 milijonov ton koksa iz črnega premoga. Od tega pa so izvozili 32,7 milijonov ton črnega premoga, 4,1 milijonov ton rjavega premoga in 2,3 milijonov ton koksa.

lar Drago — vozač, Tominšek Silvester — ključavničar, Leben Janez — ključavničar, Burkelc Darka — ek. tehnik, Novak Franc — vozač, Vogrin Želko — kopač;

Junij 1973 — odšli:

Frajle Jože — priuč. kovinar, v zapor; Šavperl Vlado — kopač, v JLA; Pekošek Jože — kopač, v JLA; Bedenik Franc — kopač, v JLA; Krivec Stanko — kopač, samovoljna prekinitev; Lukač Alojz — vzdrž. zaščitnih sredstev, upokojen; Goršek Zdravko — vozač, samovoljna prekinitev; Bricelj Egidij — ključavničar, upokojen; Julij 1973 — odšli:

Kolander Martin — kopač, upokojen; Planko Jože — kopač, inv. upokojen; Kukovič Roman — opek. delavec, sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Junij 1973 — sprejeti:

Jurejc Franc — vozač, Avsenak Marjan — kopač, Fazlič Alija — vozač, Sikič Mumamed — vozač, Dedič Izet — vozač, Ibranovič Osman — kopač, Kreča Marjan — vozač, Lozinšek Anton — vozač, Humčević Hazim — vozač, Kurtič Mirhet — vozač, Ostojič Milorad — vozač, Jovanovič Koja — vozač; Julij 1973 — sprejeti:

Jan štefan — vozač, Djombič Osman — vozač;

Junij 1973 — odšli:

Drnovšek Filip — mizar, upokojen; Omerović Hasin — vozač, samovoljna prekinitev; Urancar Franc — kopač, upokojen; Filkovič Ivan — kopač, v JLA; Blaznik Franc — vozač, v JLA; Delič Izet — vozač, samovoljna prekinitev; Sinanovič Senahid — vozač, samovoljna prekinitev; Hribar Ivan — el. poslovodja, upokojen; Tursunovič Hamdija — vozač, samovoljna prekinitev; Simončič Ivan — kopač, upokojen;

Julij 1973 — odšli:

Beber Martin — ključavničar, sporazumna prekinitev; Kogej Ivan — ključavničar,

KITAJSKA KONKURENCA

Avstralski premogovniki, ki dobavljajo premog japonskim železarnam, bodo v kratkem dobili hudo konkurenco. Kitajska je postala na tem področju čedalje večji trgovski partner Japonske. Kitajske rezerve premoga so precejšnje in mnogo večje od avstralskih. Avstralski premogovniki pa so deloma zaščiteni pred konkurenco z dolgoročnimi pogodbami z japonskimi kupci.

VEČ LIGNITA V GRČIJI

Proizvodnja lignita se je v preteklem letu v primerjavi z letom poprej zvišala za 38,9 %, tj. na 10,93 milijonov ton. Okrog 80 % proizvedenega lignita porabijo domače termoelektrarne.

KRIZA V ENERGETIKI

Po oceni britanske nacionalne premogovne družbe, bo na svetu koncem tega desetletja nastopila kriza v pogledu oskrbe z energijo, če se bo porast porabe energetskih virov nadaljeval s sedanjim tempom. Velika Britanija uvaža velike količine nafte, čeravno sama intenzivno eksploatira nafto in zemeljski plin na področju Severnega morja. Po mnenju te družbe bi morali premogovniki zviševati vsako leto svojo proizvodnjo najmanj za 5 %, intenzivno pa eksploatirati premog z obstoječo tehniko in izkoriščanjem opreme.

ZASEDANJE KOMISIJE SEV

Komisija SEV za proizvodnjo premoga je imela v juniju 1973 svoje zasedanje v kraju Velike Karlovice v ČSSR. Predstavniki Bolgarije, Madžarske, Nemške demokratične republike, Poljske, Romunije, SSSR in ČSSR kakor tudi opazovalci iz Jugoslavije, so pripravili načrt znanstveno-raziskovalnih del do leta 1980. Ta obsega problematiko zagotovitve koksne premoga članicam SEV, zaščito okolja in racionalno eksploatacijo rezerv premoga.

OCENA SVETOVNIH REZERV PREMOGA

Zadnja leta svetovna proizvodnja premoga raste počasi, tako da je v zadnjih desetih letih znašalo povprečno povečanje 4,2 % letno. Že dolgo je znano, da so hudi konkurenti premogu zemeljski plin in nafta, v zadnjem razdobju pa tudi nuklearna energija. Po ocenah znašajo rezerve črnega premoga na vsem svetu 6.664 milijard ton, od tega v ZDA 3.210 milijard ton ali 48 %, v SSSR 1.322 milijard ton ali 20 %, na Kitajskem 1.115 milijard ton ali 17 odstotkov, ostale rezerve premoga pa so še v obeh Nemčijah, Veliki Britaniji, Kanadi, Poljski, Južni Afriki, Indiji, Avstraliji in drugod.

NAMESTO RUDNIKA NOVA TOVARNA

Za dan rudarjev, 3. julija 1973, so v Laškem odprli novo tovarno izolacijskega materiala TIM. Postavili so jo z namenom, da bi v njej zaposlili rudarje iz dosedanjega rudnika Laško. Tovarno so postavili v Rečici pri Laškem. V njej bodo v glavnem proizvajali stiropor, pa tudi druge izolacijske materiale. Slavja so se udeležili rudarji v prazničnih uniformah, godba, pevci in številni gostje. Op pokanju možnarjev je tovarno odprl inž. Ivan Pariš, predsednik upravnega odbora sklada skupnih gospodarskih rezerv SRS. Po slovesni otvoritvi so imeli laški rudarji in delavci TIM piknik na Šmohorju.

STROJ NAMESTO RUDARJEV

V Sovjetski zvezi so postavili v rudniku Bagatir v Kazahstanu, rotacijski ekskavator za eksploatiranje premoga. Nadomestil bo okrog 3000 rudarjev. Stroj je visok 50 m, njegova zmogljivost pa je 5000 ton premoga na uro. Ekipa, ki upravlja s strojem, šteje 50 ljudi. Računajo, da bodo na tem rudniku postavili še štiri enake in dva nekoliko manjša. Tin stroji bodo omogočili, da bodo proizvedli 50 milijonov ton premo-

sporazumna prekinitev; Bajcar Martin — električar, sporazumna prekinitev; Kreft Kolman — kpač, odpoved zaradi neopravičenega izostajanja; Jovanovič Koja — vozač, samovoljna prekinitev; Ostojič Milorad — vozač, samovoljna prekinitev; Cigula Jože — kopač, samovoljna prekinitev.

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA

Junij 1973 — sprejeti:

Opara Alojz — učnik, Flis Jože — zun. delavec, Prašnikar Rajko — sep. delavec, Forte Jurij — električar;

Julij 1973 sprejeti:

Poznič Zdravko — zun. delavec, Počeha Jože — varilec, Ljubič Jože — električar, Prezelj Vladimir — zun. delavec;

Junij 1973 — odšli:

Jamšek Ivan — strojnik, inv. ukopjen; Bravec Stane — zavirač, v JLA;

Julij 1973 — odšli:

Koznik Jože — sep. delavec, sporazumna prekinitev; Stvarnik Jože — ključavničar, prekvalifikacija; Živčec Anton — delavec, v JLA;

DELOVNA ENOTA OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA

Junij 1973 — sprejeti:

Jamšek Edvard — električar, Oplotnik Robert — vozač, Mašanovič Sulejman — vozač, Čkrjanc Jože — vozač, Čop Jože — ključavničar, Kozlevčar Ivan — vozač, Begovič Šefik — vozač, Čufurovič Šalih — vozač, Gorjup Pavle — kopač, Lesjak Teodor — kopač, Pavlovič Milan — šofer, Točakovič Dragutin — vozač, Hodžič Sulejman — kopač, Zupanc Bogomir — šofer, Jozepovič Josip — vozač, Vuleta Dragomir — vozač, Vuleta Nedelko — vozač, Grgič Veselko — vozač, Strmec Ljubo — šofer, Mursel Adam — šofer, Fazlič Rajif — pom. kopača, Matanovič Mato — vozač, Jančkovič Stojan — vozač, Šiljič Salko — vozač, Žagar Ivan — kopač;

Julij 1973 — sprejeti:

Sinanovič Senahid — vozač, Blaznik Franc — ključavničar, Bokal Marjan — kopač, Bugarinovič Spasoje — vozač, Žagar Franc II. — vozač, Tasič Trajan — učnik, Miskiç Sulejman — kopač, Marmarac Vahid — vozač, Vodiškar Jože — vozač, Bevc Stojan — kopač, Omerčič Hamid — vozač, Nikolič Milun — vozač, Marikanovič Miodrag — kopač, Boben Ivan — ključavničar; Vuklič Milorad — vozač, Spasojevič Miloš — vozač, Omerovič Hasin — vozač, Dorič Rifat — vozač, Bonjaj Tihorad — zun. delavec, Rakič Milorad — kopač;

Junij 1973 — odšli:

Ristič Najdan — kopač, sporazumna prekinitev; Kolar Albert — kopač, v JLA; Reljič Momin — kuhar, sporazumna prekinitev; Graner Franc — vozač, sporazumna prekinitev; Bečirovič Sulejman — učnik, sporazumna prekinitev; Jermančič Albin — šofer, samovoljna prekinitev; Ritonja Ivan — kopač, sporazumna prekinitev; Stevanovič Rade — vozač, samovoljna prekinitev; Murič Muhamed — kopač, samovoljna prekinitev; Jankovič Stojan — vozač, samovoljna prekinitev; Vuleta Nedelko — vozač, sporazumna prekinitev; Vuleta Dragomir — vozač, sporazumna prekinitev; Čamandič Tahir — učnik, sporazumna prekinitev; Ordagič Zufikar — kopač, samovoljna prekinitev;

Julij 1973 — odšli:

kot energije in goriva, ker so Ing. Starman Franc — dipl. inž. rud., sporazumna prekinitev; Topič Huzeir — vozač, sporazumna prekinitev; Tasič Trajan — učnik, sporazumna prekinitev; Lipovšek Anton — kopač, sporazumna prekinitev; Mijatovič Stjepan — vozač, sporazumna prekinitev; Mohorko Anton — vozač, sporazumna prekinitev; Povodnik Martin — vozač, sporazumna prekinitev; Omerčič Hamit — vozač, samovoljna prekinitev; Živkovič Dragutin — pom. kopača, sporazumna prekinitev; Savič Drago — ključavničar, sporazumna prekinitev; Nikolič Ranko —

ga letno. Rudarje bodo zaposlili v predelovalni industriji in gradbeništvu.

NOVA DELOVNA MESTA

V rudniku črnega premoga Vrška Čuka blizu Zaječara, so začeli z izgradnjo novega jaška. Globok bo okrog 320 m. Na ta način bodo rudarji tega premogovnika prišli do večjega leži-

šča premoga, ki so ga pred nedavnim odkrili. Življenjsko dobo rudnika bodo podaljšali za naslednjih 10—15 let. Sicer pa v tem premogovniku manjka delovne moči, čeprav posluje pozitivno. Potrebovali bi takoj 250 rudarjev. Letošnja polletna proizvodnja tega premogovnika je znašala 22.000 ton premoga oziroma 10.000 ton premoga manj, kot so predvidevali.

Na poslovilnem razgovoru z upokojenimi člani naše delovne skupnosti v počitniškem domu na Partizanskem vrhu, je 14. 6. 1973, v imenu delovne skupnosti spregovoril namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž.

UČNI USPEH UČENCEV RŠC

Za preteklo šolsko leto 1972/73 lahko rečemo, da se je na rudarskem šolskem centru ZPT v Zagorju, končalo. Le nekaj učencev je še, ki jih čakajo konec avgusta razredni, popravni in zaključni izpiti.

Učni uspeh je bil, kot že nekaj let nazaj, izredno visok (95,8 %). Kar trije oddelki, od šestih, so izdelali 100-%. Kriterij ocenjevanja je bil enako zahteven kot prejšnja leta, ni pa visok kot v nekaterih drugih poklicnih šolah. K dobremu uspehu so veliko pripomogle tudi dobre učne metode predava-

teljev in ugodne možnosti za pripravljanje na pouk (učne ure v domu učencev).

Kar 14 rudarskih učencev je izdelalo razred z odliko, 22 je bilo prav dobrih, le 3 niso bili uspešni. Treba je poudariti, da so med prav dobrimi tudi takšni, ki zaradi socialno neurejenih razmer doma, niso uspešno izdelali vseh razredov osnovne šole, pri nas pa v izenačenih pogojih izdelujejo enako dobro kot vsi drugi.

Slabši pa je učni uspeh koviarskih in elektrikerskih učen-

cev. Deloma vplivajo nanj strožji učni kriteriji teh šol, precej pa pristopi posameznih predavateljev (previsoke zahteve, premajhna metodična razgledanost), v dokajšnji meri pa tudi vihравost, nezrelost ter neurejenost učencev (obdobje pubertete), ki se na uk premalo pripravljajo in so doma pogostokrat premalo ustrezno nadzorovani. Tako so kovinarji (v SIC) izdelali s 77,7-% uspehom, električarji pa z 72,6-%, od ostalih učencev, ki so v učnem razmerju pri ZPT so bili od štiri, trije pozitivni. Letos je uspešno opravilo zaključne izpite 29 učencev, od tega 18 rudarjev, 5 kovinarjev, 5 električarjev in en avtomehanic, še 5 pa jih ima možnost opraviti izpit v jesenskem izpitnem roku.

Poleg učenja je v šolskem letu tekla še cela vrsta prostovoljnih dejavnosti — od priprav na proslavo, pevskega zborra, športnih tekmovanj, izdajanje glasila, mladinskih dejavnosti, seminarjev in sestankov. Najbolj aktivni v teh dejavnostih so bili tudi v učnem uspehu praviloma najboljši. Več dela pa smo imeli z učenci, ki so se neradi vključevali v organizirane oblike izvenšolskega dela in se zato pogostokrat zatekali k neprimernemu razvedrilu.

Ob tako visokem učnem uspehu pa še vedno ne moremo biti zadovoljni z nekaterimi pokazalci. Prvi tak problem je osip učencev iz rudarske šole. Pred tremi leti je znašal še nad 33 % — letos je celokupni osip v vseh treh razredih 24 učencev (20,1 %). Največji vzrok odhajanja je nezainteresiranost posameznikov za poklic in iskanje takojšnje zaposlitve. Sorazmerno majhen delež prispevajo izključitve (6 učencev). Zvišane nagrade bodo verjetno osip v prihodnosti še znižale, pa tudi kakovost praktičnega pouka, ki bo bolj mehaniziran, bo napravila rudarski poklic že v rudarski šoli zanimivejši in privlačnejši za mladega človeka. Bistveno pa ne bomo mogli več izboljševati pogojev bivanja in izvenšolskih dejavnosti.

Drug tak problem je šolski obisk (92,8 %). Vidno se je izboljšal v II. polletju, ko smo zelo ostro ukrepali proti izostankarjem. Več dejstev vpliva na obiskovanje pouka. Naši učenci so večinoma iz drugih republik in zelo oddaljeni od doma. Zato v prvih mesecih šolanja pri nas podaljšujejo praznične dneve. Pri mnogih se to večkrat ponavlja. Seveda sledijo ustrezne kazni, zmanjšanje gibljivega dela nagrad, znižane ocene discipline ter celo izklju-

vozač, sporazumna prekinitev; Sejedinovič Rizah — kopač, sporazumna prekinitev; Kelemina Ervin — strojnik, sporazumna prekinitev; Mlakar Beno — vozač, sporazumna prekinitev; Jozepovič Josef — vozač, samovoljna prekinitev; Erjavec Anton — učnik, sporazumna prekinitev.

DELOVNA ENOTA ELEKTROSTROJNI OBRAT

Junij 1973 — sprejeti:

Švajger Ferdo — kovač, Umek Jože — električar, Vidmar Andrej — pom. delavec, Šuštar Robert — pom. delavec;

Julij 1973 — sprejeti:

Hren Janez — strugar, Jorgovan Slobodan — nepriuč. delavec, Ranzinger Franc — električar, Izgoršek Lado — električar, Žibert Zdenko — električar, Gorobinko Ivan — električar;

Junij 1973 — odšli:

Kreže Jože — električar v JLA.

DELOVNA ENOTA SKUPNIH SLUŽB

Junij 1973 — sprejeti:

Neškovič Dušan — kopač (RŠC); Kolonja Mile — kopač (RŠC); Bricl Marjan — dipl. inž. str. (RŠC); Kuder Cvetka — ek. tehnik (UZP);

Julij 1973 — sprejeti:

Sluga Vilma — ek. tehnik (UZP);

Junij 1973 — odšli:

Brinar Marjan — dipl. inž. el., v JLA;

Julij 1973 — odšli:

Bokal Ferdo — instr. vajencev, upokojen (RŠC); Kolonja Mile — kopač, konec prakse (RŠC) Skrinjar Milena — uslužbenka, sporazumna prekinitev (UZP); Grobeljšek Štefka — čistilka, upokojena (UZP); Žuža Rozalija — zun. delavka, upokojena (nab. oddelek).

Posnetek iz zaključnega dela letošnjega »skoka čez kožo« mladih rudarjev-kopačev, dne 7. 6. 1973 v stekleni dvorani delavskega doma v Zagorju.

čitve (če je prekoračeno število 45 neopravičenih ur). Tesni pisмени in osebni stiki s starši ugodno vplivajo in zmanjšujejo izostanke. Veliko zamud nastane zaradi bolezni, utemeljenih, včasih pa tudi neutemeljenih. Stimulativnejši način nagrajevanja bo verjetno močno znižal število bolezenskih izostankov. Svoje pa prispevajo tudi redni stiki z zdravniki. Bistveno se je zmanjšalo število nesreč pri delu. Veliko zamud so napravili učenci zaradi večkratnih sistematičnih vojaških pregledov v svojih občinah. V prihodnjem šolskem letu bodo učenci vse te preglede opravili pri nas.

MOJA PREDSTAVA O DELU RUDARJA V JAMI

Po sklepu odbora za informacije, tisk in propagando ZPT, so bili tudi v letošnjem letu povabljeni učenci osnovnih šol, nad katerimi ima naše podjetje patronat, k sodelovanju pri proslavi Dneva rudarjev. V letošnjem letu je bila tema nagradnega spisa: Moja predstava o delu rudarja v jami. Izmed poslanih prispevkov, so bili odbrani trije, za katere je komisija smatrala, da so najboljši. Na proslavi Dneva rudarjev, dne

MOJA PREDSTAVA O DELU RUDARJA V JAMI

Na glavo so mi poveznili veliko kapo-rudarsko čelado. Okrog pasu so mi navezali veliko škaflo, ki me je potegnila kar na eno stran in rekli, da je to akumulator za svetilko, ki je bila vtaknjena v špranjo na prednji strani kape in povezana z akumulatorjem z nekako vrvco podobno tisti, ki jo ima mama doma pri likalniku. Nataknilo so mi prevelike škornje in rekli, da so to najmanjše, ki jih imajo. Oblečen pa sem bil v tisto, kar smo doma že davno zavrgli.

Tak sem bil rudar, podoben tistim, ki so stali okrog mene

V zvezi z zamujanjem je bilo izrečenih precej administrativnih kazni, čedalje manj pa je kazni zaradi drugih prekrškov (medsebojnega fizičnega obračunavanja, uživanje alkohola, žalitev učnovzgojnega osebja, prilaščanje tuje lastnine, itd.). Tudi sestav učencev prispeva k temu, da je čedalje manj raznovrstnih izgrediv.

V prihodnjem šolskem letu 1973/74 bomo še krepili sistem obveščanja učencev in staršev. Vsakokrat bomo pravočasno ukrepali. Upamo, da bo uspeh v celotnem pogledu še boljši kot letos.

Vlado Garantini

2. 7. 1973 v delavskem domu v Hrastniku, so prejeli nagrade v višini po 150,00 din Igor Horvatič iz osnovne šole heroja Rajka v Hrastniku, Edi Bokal iz osnovne šole Trbovlje in Nada Pestotnik iz osnovne šole Toneta Okrogarja iz Zagorja. Njihove prispevke objavljamo v našem glasilu z namenom, da jih prebere čim širši krog bralcev našega glasila.

Prispevki se glase:

in kadili zadnje čike. Le mlajši sem bil in bolj gladkih lic.

»France, imaš novega?«, je nekdo zaklical tistemu, ki me je opremil. Ta je v rokah držal svetilko, ki se je ločila od ostalih. Na tenkem stenju je gorel plamenček, kot doma pri sveči. Rekli so mi, da je to bencinarka in da jo nosijo pazniki. Tedaj mi je šinilo v glavo, da je ta možakar »nekaj več« in da bo to moj vodič.

V nekem nepisanem redu, ko ni nihče ukazal, so se rudarji, oblečeni v vse mogoče, začeli pomikati proti rovu.

OBJAVA

Rudarski šolski center Zagorje pri Zasavskih premogovnikih Trbovlje, še vpisuje učence za poklice:

- rudar-kopač,
- električar,
- kovinar.

Vpisni pogoji: za izučevanje navedenih poklicev morajo učenci izpolnjevati naslednje pogoje:

za rudarja-kopača:

- uspešno končani najmanj 6. razredov osnovne šole,
- biti primerno telesno in duševno razvit,
- starost do 18. let;

za električarja in kovinarja:

- uspešno končan 8. razred osnovne šole,
- biti primerno telesno in duševno razvit,
- starost do 18 let.

Šola daje:

za rudarje:

- visoke mesečne nagrade,
- vsako leto brezplačno šolske potrebščine in delovno obleko,
- popolno oskrbo v internatu,
- možnosti izvenšolskega udejstvovanja po želji,
- možnost dopolnitve osnovnošolske izobrazbe,
- po uspešno opravljenem zaključnem izpitu kvalifikacijo rudarja-kopača,
- možnost takojšnje zaposlitve pri ZPT,
- najsposobnejšim štipendije za nadaljnje šolanje;

za električarje in kovinarje:

- visoko mesečno nagrado,
- brezplačno delovno obleko,
- povrnitev prevoznih stroškov,
- po uspešno opravljenem zaključnem izpitu kvalifikacijo: kvalificiranega električarja, strugarja, orodjarja,
- možnost takojšnje zaposlitve pri ZPT.

Šolanje za vse navedene poklice traja 3 leta. Prošnje za vpis pošljite na Rudarski šolski center ZPT, Zagorje, Cesta zmage 5, Zagorje ob Savi.

Sonce je žgalo in zelenje je puhtelo ob cesti, po kateri so se neslišno pomikali koraki rudarjev, obutih v gumijaste škornje.

V tej gneči sem se čudno počutil, a želja, da bom ta dan rudar, je premagla strah in neznanost.

Že je nad menoj zdrsnil temen ovalen obok in od nenadne teme sem kar oslepel in pričel stopati neznanemu nasproti. Še nekaj trenutkov in že sem zagledal pred seboj odsev svetilk, ki se je gibal levo ali desno, kakor se je pač nagibal korak rudarjev. Bili smo v rovu, takem pravem in malo podobnemu tistemu, ki smo ga otroci pred dnevi skopali v hrib, ko smo se šli rudarje. Korak in pozibavanje rudarjev je bilo tako enakomerno, da nikakor nisem mogel ujeti ritma. Oni »nekaj več« in z drugačno lučjo mi je šepnil: »Le pritisni, mali!« Nisem vedel ali naj vprašam ali ne, kaj naj pritisnem. Še bolj sem se zravnaval in popravil tisto težko reč za pasom, vendar tega ni nihče opazil. Tišina je bila kot v živem grobu. Od časa do časa je kdo spredaj čudno spregovoril, ko mu je noga obtičala v blatu ali udarila ob železna vodila, ki jim pravijo tir. Začutil sem, da napetost raste, ker je postajalo vse tiše in še tisto, kar so popreje mrmrali med seboj je utihnilo.

Nekdo spredaj je prekinil molk in zaklical: »Nace, imaš čik?« »Imam, grenkega; daje več sline!« Za njim je nekdo pridal: »Meni žena zadnje čase kupi tistega, ko je zraven slika aviona. Jaz jih ne zbiram, mulcu jih dam!« Čudno se mi je zdelo, da se jim sploh ljubi govoriti.

Nasproti je pričelo pihati in zračni tok je nosil vonj po gnilem lesu. Doma bi že davno odprlo okno . . .

Naenkrat smo obstali. Kaj zdaj? Delovišče še ni. Spredaj se je zaslišalo mrmranje in kaj kmalu smo se znašli na širšem prostoru. Telesa so drsela ob telesih. Nasproti prihajajoči so

bili vsi enaki, enako črni in nekam mudilo se jim je. Bila je smena, ki se je vračala na površje.

Odsev svetilke je bil že takšen, da sem okrog sebe videl bolj razločno. »Le kje je premog?«, sem si mislil, vprašati pa nisem upal. Pozneje sem zvedel, da je bilo vse, kar sem videl premog, veliko premoga. Spredaj se je vrsta krčila. Nekaj jih je šlo na levo, drugi na desno. Moj sij svetlobe je pred menoj posvetil v prazno. Zmanjkalo je pred menoj tistega zibajočega hrbta, ki ga je vseskozi obsvetljevala moja svetilka, in velikih škornjev, s katerimi sem lovil korak.

»Tu smo, fante!«, me je z očetovsko roko prijel oni z drugačno svetilko. »Malo počakajva, potem boš pa marsikaj videl!«

Mož, ki je bil zdaj moj resnični zaščitnik, je visoko nad glavo krilil z lučjo in mi govoril, da išče metan . . . Metan? »Metan?«, sem vprašal. »Ali je tukaj, je ja nevaren!« »Seveda je, fante, pa še kako! Vidiš, zato imam tako luč, ki ga pokaže. Kadar ugasne, je to znak, da je v jami metan. Tedaj damo vsi skupaj to grapavo pot pod nogo in se umaknemo, jamo pa prezračimo!«

»Čudno!«, sem pomisil, zamrmral pa nisem ničesar.

»Veš fante, v jami se ne sme kaditi. Lahko pride do eksplozije! Rudarji, ki kadijo si pomagajo drugače. Iznajdljivi so. Čikajo!« Tedaj sem razumel prejšnji razgovor o čikih in sličicah o avionih . . . Pogovor je naju privedel čisto do kraja, do tam, ko se ne da naprej. Postala sva. Od blizu se je zaslišalo: »Hou« in več glasov za tem: »Ruk!« V sevu svetlobe sem videl nekaj postav, golih do pasu in s čelado na glavi kako so z železnimi drogovi prestavljali iekleni trak-transporter. Slišalo se je kako jeklo škrtalo ob jeklo. Z onim z drugačno svetilko sva se primaknila čisto do prednje stene. Rudar je bil vrtalec. Za hip je stroj utihnil. Oni z

drugačno svetilko in vrtalec sta se nekaj pogovarjala, česar nisem razumel. Spregovoril je vrtalec »Imate mladega. Dobro ga podkrepite, da ne bo obupal!« Pomolil mi je roko. V temi sem jo otipal in začutil, kot bi gladil po podplatu . . .

Pristopilo je še nekaj ostalih rudarjev. V rokah so držali lopate. Goli so bili do pasu in nikogar od njih ne bi prepoznal. Mlastili so z usti in pljuvali v temo. V siju svetlobe sem zagledal lopate, ki so bile take, da bi se s sošolcem lahko usedla vanje.

»Pa kje je premog?«, sem boječe izustil. Vsi hkrati so se zasmejali. Najbližji rudar je dvignil kos premoga in mi ga pomolil v roke: »Tu je, glej ga! Spodaj, stojiš na njem; pazi, da ti ne pade na glavo, ker je tudi zgoraj. Na, boš pravi rudar!« in pomazal me je z roko preko lica. »Veš, ta premog je drugačen od tistega, ki ga imate doma v kleti. Tega zunaj na separaciji še predelajo, presejejo. Veliko ima primesi, ki ji rečemo jalovina. To morajo odstrantiti, ker ne gori. No, pa vse to se učiš v šoli!« Tako me je bodril oni z drugačno svetilko.

Rudarji so se razšli. Zabučalo je znova; škrtalo je iz vseh strani in okno bi odprlo pa ga ni bilo, tako je blo zadušljivo . .

Utrujen sem postajal in zaželel sem si, da bi bil že zunaj. V sevu svetlobe sem videl, kaj vse visi iz stropa, se drobi; podpore škrtajo in les je nalomljen. »Pojdiva«, sem zaslišal in začutil roko na rami.

Obrnila sva se in zakolovratila po tiru nizdol . .

Z glavo sem zadela ob nekaj, kar je viselo iz stropa. Moj spremljevalec mi je razložil. »To je rudarska malica, ki je privezana na vrvcu, da je ne dobijo tisti, zunaj tako preganjani četveronožci - podgane. Veš, kadar bežijo podgane, bežijo tudi rudarji. Čut, da bo zrušek jih nažene v beg. Tako se tudi rudarji večkrat rešijo, če pravočasno opazijo begajoče podga-

ne!« Vse se mi je zdelo tako čudno; tudi ta pripoved.

Tir je postajal vse ravnejši in pot pod nogami vse bolj gladka. Bila sva na glavni progi.

»Vidiš, fante, tu so nekoč videli jamskega škrate. Samo v rdečo srajco je bil oblečen; drugače je bil gol. Pravijo, da rudarjem spiše vodo, ki jo hranijo za pitje. Ko sem bil v tvojih letih, so mi pravili, da je nekoč nekemu rudarju spil celo kri. To je pravi škrate, škrateški. Še danes ne vemo, zakaj se potika po jami!«

Gomazelo je po meni; stiskal sem akumulator in si popravljal luč na čeladi, čakajoč, kje bom zagledal škrate, da bi zapil ...

Nekje pred nama je spet postajalo glasneje. Že sem razločil luči, ki so švigale sem ter tja. Kaj kmalu sva stala na prostoru, ki ni bil nič podoben onemu, kjer so bili rudarji z lopatami. Tu je bilo bolj visoko in široko; stene so bile gladkejše in vlažne.

»Vidiš, ker si utrujen, se bova na površje peljala. Zdaj sva pred jaškom, ki vodi na površje!« Nihče me ni več pogledal, me kaj vprašal ali mi razlagal. Bil sem podoben ostalim, enako umazan, enako pozibajočega koraka kot drugi. Zunaj je sijalo sonce, toplo in svetlo, da je kar jemalo vid. Korak mi je postal drugačen, bolj trden je bil.

»Stric, ali je bilo res vse, kar sem videl in slišal?«, sem boječe vprašal. »O, fante, res, res je bilo vse tako, samo, da je resnično rudarsko življenje še hujše. Več je žuljev, mnogo več ...

Pa ta poklic rudarji ljubijo in živijo z njim. Veš, res je bilo vse tako kot si videl in slišal; samo tisto o škrate sem si izmislil. Pa zato ne bodi hud! Pa srečno!«. »Srečno in hvala!«

Igor Horvatič, 8. d razred osnovne šole heroja Rajka Hrastnik

MOJA PREDSTAVA O DELU RUDARJA V JAMI

Mi otroci rudarjev se dostikrat vprašamo, kakšno je delo naših očetov. Oče mi razlaga, jaz pa strmim in misli mi že uidejo.

Očetov glas pojenja, pred menoj je tema. Vdim le bleščečo rudarsko svetilko, ki ni le sredstvo, ampak tudi čustvena vez med rudarjem in črnimi skladi. Svetilka — luč življenja.

Tam vidim sklonjenega moškega. Kolena mu rahlo drgetajo. Z roko drži vrtalni stroj, z drugo sega v žep po robec. Kaplja znoj mu počasi drsi po licu. Za trenutek se zasveti v blesku luči in potem izgine. Roka z robcem se približa licu in potegne po prašni, z znojem prepojeni koži.

Zdaj imam širši razgled, ker sem stopil izza črne gmote, kjer sem se skrila. Zagledam ljudi podzemlja. Neutrudni so. Njihovi obrazi so odločni, neuklonljivi. Sence njihovih teles so orjaške. Občudujem njihovo vztrajnost. Kar ne gre mi v glavo. Kot da imajo dve roki desni.

Le tu pa tam slišim kakšno besedo:

»Hej, Miha, kako gre? Jo boš?«

»Kaj? Da je ne bi? Ni prva tako trda, pa tudi zadnja ne.«

Zopet je vse tiho. Sliši se le trušč vrtalnega stroja, ki spada k temni tišini. Glej, prihaja! Prihaja voziček in sledi mu še drugi. Kup premoga je že pripravljen. Dva vzdigneta lopati in krepko pljuneta v roke. Lopata seže globoko v kup, se polna izmota iz njega in črno kamenje v loku pada v vagon. Tako se ponavlja. Končno roke omagajo. »Saj bo kmalu poln,« slišim mrmrajoč glas.

Kazalec na uri se pomika proti deveti. Kmalu bo malica. Že jaz, ki sem samo opazovalec, jo komaj čakam. No, mogoče pač zato, ker sem še neutrujen, mlad in moj oče bi rekel razvajan. Počasi stopam proti gruči rudarjev. Odlagajo orodje.

Odpravljajo se k malici. — Joj, nekdo me je opazil kljub mraku. Je že prepozno. »Hej, ti! Kdo ti je pa dovolil, da si tukaj? Ali ne veš, da je nevarno?« Oh, saj nisem jaz, saj ni moje telo. Samo moj duh je z vami, spoštovani vladarji rova. — Glejte, kot da bi duše rudarjev začutile prisotnost nekoga, ki ne spada v njihov krog. Da, imajo nekaj svojstvenega. O tem ne dvomim. Celo globoko sem prepričan. Z leti težkega dela jim pride v kri in srce nekaj, česar navadni zemljani nimamo. Tista slutnja. Slutnja, ki se včasih spremeni v kruto nezogibno tragiko.

Ali ste že slišali, da podgane opozarjajo na nezgodo? Vedno se najde kdo, ki tega ne ve. Ne vem, kaj bi rekel o tem. Težko verjamem. Če pa poskušam skočiti iz svoje kože, bi mogoče lahko postal do neke mere vražjeveren. Mogoče je pa le res. Včasih že sam slučaj združi domnevo z resnico.

Malica je že končana. Podkrepljeni in dobre volje se vračajo na delo. Zapuščam skupino. Sedaj imam okrog štirideset metrov do naslednjega rova. Zdi se mi, da se sprehajam po mavričnem obodu. Svetilka, ki jo imam na čeladi, meče svetlobo na stene. Tu se barvi stikata in prelivata. Rumena svetloba mojega svetila in črna barva skladov se zlijeta v škrlatno liso. Tako nežno prihajata druga v drugo, kot da sta rojeni za skupno pot. Zadržujem dih, da ne bi zmotil krasote, da ne bi kot nepovabljen gost kalil barvnega sožitja.

Ko pridem do drugega rova, se zopet ponovi isto. Skupina delavcev trdo delajo. Vsem drsijo kaplje po prašnem licu. Vsi kljubujejo in to je glavno.

Nekdo me je rahlo udaril po rami. Zdramil sem se iz globokega razmišljanja. Pred seboj sem opazil očeta in belo vsakdanost. Samo zgodbe, ki mi jo je pripovedoval, pa žal nisem slišal. Samo nekega vprašanja se medlo spominjam.

»Oče oprosti, prav nič nisem razumel«, sem rekel v zadregi. Začudil se je, ker je menda mislil, da sem tako kratke pame-ti. Ostal je tiho. Nagubal je čelo, z veliko roko pa si je podprl brado. Tako sedeč na nizkem stolu se mi je zdel mogočen.

»še enkrat ti bom povedal. Zdaj pa pazljivo poslušaj,« je vztrajal pri svojem.

»Bom«! sem odločno odgovoril.

Res vdrugič sem poslušal z

obema ušesoma in nisem pre-slišal ene same besede.

Po pripovedovanju sem očeta objel okoli vratu, ga iskreno pogledal v oči in mu rekel z nemočnim glasom:

»Tako si velik. Tako si močan. Ti si vreden rudarja in rudar je vreden tebe. Oba imam zelo, zelo rad.«

Takrat mi je bilo dvanajst let.

Edi Bokal, 8. c
osnovna šola Trbovlje

MOJA PREDSTAVA O DELU RUDARJA V JAMI

V prostem času mnogo pre-mišljam o različnih poklicih. Če sem odkrita, lahko rečem, da skoraj vsak dan. Čeprav sem še otrok, sem spoznala v dosedanjem življenju kar lepo število poklicev. Poznam delo inženirjev, ekonomistov, prav-nikov in še drugih izobraženih ljudi. Precej dobro pa poznam tudi poklic delavca. Sem nam-reč iz rudarske družine, zato sem o delu rudarja še najbolj seznanjena. Ker je rudarski po-klic zanimiv, ga bom opisala

takšnega, kakršen se meni zdi.

Zasavje imenujejo ljudje tu-di »črni revirji«. Ime mu po-vsem ustreza, saj je industrija tu močno razvita. Poleg tega pa ima še več rudnikov rjavega premoga. Precej časa že stanujem v Kisovcu. Ženske so veči-noma gospodinje in delavke, moški prebivalci pa so le, z red-kimi izjemami, sami rudarji. Z njimi se srečujem vsak dan, za-to njihovo življenje dodobra poznam. Rudarji so izredno marljivi in sposobni ljudje.

Vsak dan se spustijo v temne globine rudnika, kjer ostanejo celih osem ur. Oblečeni so v zamazane delovne obleke, obuti pa v velike škornje. Glavo jim varuje čelada, s seboj pa imajo tudi močno svetilko. Tako o-premljeni z veseljem v srcu kopljejo premog, ne da bi mislili pri tem na nevarnosti, ki jim pri tem groze. Rudarji se med delom radi tudi kaj pogovore. Vendar pa pogovori kmalu utihnejo in rudarji tedaj delajo z veliko zagnanostjo in vnemo Jama bobni od drdranja vrtal-nih strojev, od kletvic in vzkli-kov rudarjev, od močnih eks-plozij, od udorov zemlje in od plazov rušечеlega se premoga. Zrak je ves nasičen s prahom, tla so večinoma blatna in mokra. Vendar se rudarji ne zme-nijo za to. Kar naprej kopljejo premog — črno zlato. V takem vzdušju preživijo vsak dan o-sem ur. Med delom se včasih strahoma ozrejo v strop, saj se ta lahko mimogrede zruši na-nje. Nevarni pa so tudi plini in nenadni vdori vode. Vse to hra-bri rudarji vedo. A vseeno osta-nejo na svojih mestih in delajo, delajo. Ko je šihla konec so ru-darji precej izmučeni. Počasi odidejo v dvigalo, ki jih odpe-lje na površino. Rudarsko delo je torej res izredno naporno. O tem se lahko prepričam vsak dan.

Mnogokrat se usedem h go-stilniškemu vrtu in opazujem te delavce. Vsi se mi zdijo sa-mozavestni, preudarni in včasih tudi precej zamišljeni. Opazila sem tudi to, da so mišičaste in srednje velike postave.

Delo rudarja imam za častno in hvalevredno. S tem se stri-njajo tudi številni drugi ljudje in zato so rudarji v vsaki druž-bi izredno spoštovani ljudje. Rudarji svoj poklic res ljubijo in skoraj nihče ga ne bi zame-njal z drugim delom. Kajti vsi rudarji imajo svoj poklic in čr-no zlato zelo radi.

Nada Pestotnik, 6. c razred
osnovne šole Toneta Okrogarja
Zagorje ob Savi

Dne 14. 6. 1973 je bilo v počitniškem domu ZPT na Partizanskem vrhu, slovo od upokojenih članov naše delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v času od 30. 10. 1972 do 31. 5. 1973. Na poslovilni razgovor je bilo povabljenih 72 naših bivših sodelavcev. Posnetek je bil narejen pred zgradbo počitniškega doma. Na fotografiji je tudi nekaj strokovnih sodelavcev.

70 LET DELAVSKE GODBE V TRBOVLJAH

Delavska godba v Trbovljah letos proslavlja 70-letnico svojega obstoja. Po doslej znanih podatkih je bila ustanovljena leta 1903, čeravno je bila prva godba v Trbovljah, ustanovljena po godbeniku Hermanu, že v letu 1891.

Delavsko godbo sta v letu 1903 ustanovila Ivan Mlakar, tajnik strokovne organizacije in Rinaldo, s finančno pomočjo konzumnega društva, ki je godbi kupilo tudi instrumente. Prvi kapelnik delavske godbe je bil Gašper Turnšek, pomagal pa mu je Simon Grohar iz Zagorja. Godbo so v kasnejših letih vodili še Alojz Draksler, Kerša, Konrindorfer, Kačnik, Stanko Kolenc in Tone Hudarin od leta 1927 pa do leta 1963, ko je zaradi bolezni prenehal voditi godbo. Za njim je godbo vodil prof. Miha Gunzek, ki jo vodi še danes. Le v letu 1972, jo je nekaj mesecev vodil Marjan Korošec.

Godba je imela prve vaje v kmečki hiši pri Gagelu. Hiša je stala tam, kjer stoji sedaj Hauckova hiša pod Klekom. Svoje prostore je godba nato imela še v Božičevi hiši, v kleti rudarskega konzuma, v starem

delavskem domu, nato v svoji stavbi poleg starega delavskega doma. Začasno je imela svoje prostore med gradnjo novega delavskega doma tudi nad rudniškim konzumom na Vodah, sedaj pa ima svoj godbeni dom na Trgu svobode. V godbo so se vključili napredni delavci in rudarji z velikimi veseljem in voljo pa tudi talentom za igranje. V bistvu je bila delavska godba vedno rudarska godba, saj so v njej igrali vedno le godbeniki, ki so bili zaposleni pri rudniku v Trbovljah. Šele po zadnji vojni se je struktura godbenikov glede na njih zaposlitev spremenila, skladno z razvojem druge industrije v Trbovljah.

Delavska godba je v vseh letih svojega obstoja priredila veliko število koncertov, naj si bo v dvorani ali pa promenadnih koncertov v stanovanjskih kolonijah. Sodelovala je na raznih proslavah, posebno ob delavskem prazniku 1. maju, pa tudi na zletih Svobod v Mariboru, Celju in v Ljubljani. Leta 1935 je Ljubljanski radio prvič posnel njihovo igranje za radijske potrebe. V letu 1944 so godbeniki delavske godbe z in-

strumenti vred, odšli v NOB. Iz predvojnih godb v Trbovljah (delavske, sokolske in železničarske), se je formirala na osvobojenem ozemlju Gornje Savinjske doline, godba štaba IV. operativne cone. Nastopala je na številnih mitingih, proslavah in prireditvah. V času nemške ofenzive so instrumente skrili, vendar so jih Nemci našli. Godba je v NOB izgubila 14 svojih najboljših članov. Takoj po osvoboditvi je ponovno pričela z delom. Delavska godba je dosegla v času svojega delovanja zelo pomembne uspehe na raznih uradnih in neuradnih tekmovanjih in nastopih. Navedli bomo le nekatere najpomembnejše uspehe. V januarju 1950 so zasedli I. mesto na zvezni reviji godb, ki jo je organiziral centralni odbor zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu, jeseni 1952 so gostovali na Koroškem v Avstriji, aprila 1955 so dosegli I. mesto v Velenju na tekmovanju Svobod iz rudarskih področij. Prav tako je v istem letu zasedla godba I. mesto na zveznem festivalu rudarskih društev v Kreki. V juliju 1958 je godba zasedla I. mesto na zveznem festivalu godb na pihalnih in zabavnih orkestru v Ohridu. Prvo mesto je na tem festivalu zasedel tudi zabavni orkester, ki ga je ustanovila delavska godba v jeseni 1957. leta in ki ga je vodil prof. Miha Gunzek. Na reviji junija 1959 v Ravnah na Koroškem sta tako delavska godba, kakor tudi njen zabavni orkester, dosegla najvišje priznanje za svoje nastope. V januarju 1963 je imela godba svoj jubilejni koncert v Trbovljah ob 60-letnici obstoja. V okviru tega jubileja je bila organizirana tudi revija godb iz rudarskih krajev — iz Hrastnika, Zagorja, Velenja, Idrije in Liboj. V juniju 1967 je dosegla godba I. mesto na reviji pihalnih orkestru v Kopru. Enak uspeh je dosegla na reviji pihalnih orkestru tudi v letu 1969 v Kopru.

Največji uspeh pa je godba

Delavska godba Trbovlje slavi v letošnjem letu 70-letnico svojega obstoja. Dne 29. 6. 1973 je priredila slavnostni koncert ob tem svojem jubileju, v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah, pod vodstvom dirigenta prof. Mihe Gunzeka

dosegla tudi v letošnjem letu na četrtem tekmovanju pihalnih orkestrrov Slovenije. Delavska godba Trbovlje je najprvo zasedla v maju letos I. mesto na področnem tekmovanju godb v Velenju, 22. in 23. junija 1973 pa je osvojila na tekmovanju v Kopru oziroma v Portorožu, I. mesto med vsemi pihalnimi orkestri oziroma godbami v Sloveniji. Posebna strokovna komisija ji je prisodila 490 točk od 500 možnih in zlato plaketo. Zavoljo tega bo predvidoma delavska godba Trbovlje prihodnje leto tekmovala na svetovnem tekmovanju v Kerkrade, na Nizozemskem. Tu bodo zastopali jugoslovanske pihalne orkestre.

V letu 1953 je delavska godba ustanovila svojo mladinsko godbo, ki je kmalu postala zelo znana. Sprejel jo je v letu 1954 tudi maršal Tito, ob svojem rojstnem dnevu. Decembra 1956 je godba dobila nove instrumente za pihalni orkester in za zabavni orkester. V jeseni leta 1957 je prof. Miha Gunzek, sedanjí dirigent godbe, ustanovil veliki zabavni orkester delavske godbe, ki je dosegel v času svojega obstoja velike uspehe. V letu 1959 je tedanjí dirigent Tone Hudarín, prejel Prešernovo nagrado za leto 1958. Podeljeno je bilo s tem priznanje tudi godbi in kulturnemu življenju v Trbovljah, za vrhunske kulturne stvaritve. V letu 1968 je godba pripravila prvo samostojno gramofonsko ploščo, v letu 1971 drugo, v letu 1972 pa tretjo, skupno s pevskima zboroma Slavček in Zarja iz Trbovelj. Omeniti moramo še dejstvo, da so iz te godbe izšli številni poklicni godbeniki, ki ob raznih priložnostih še vedno radi pomagajo ostalim godbenikom pri nastopih.

Godba je ob svojem 70-letnem jubileju pripravila 29. junija 1973 v gledališki dvorani delavskega doma, celovečerni koncert, pod vodstvom svojega dirigenta prof. Mihe Gunzka. Na koncertu so predvajali tudi skladbe, ki so jih naštudirali za republiško tekmovanje v Portorožu. Dvorana je bila nabito

polna, dosegli pa so izjemno velik in navdušujoč uspeh. Publiká je bila izredno facionirana in ni varčevala s pohvalami in priznanji. Vse priznanje pa sta zaslužila tudi dirigent Miha Gunzek in njegov pomočnik, klarinetist Alojz Zupan, ki godbo vadi v primerih odsotnosti dirigenta. Sicer pa to priznanje velja vsem godbenikom, od najmlajšega do najstarejšega, od flavtistov do basistov, od vajenca do profesorja.

Na jubilejnim koncertu je godba prejela števíla priznanja tako s strani ostalih godb iz Zasavja, kakor tudi predstavnikov kulturnih društev iz Trbovelj. Priznanja pa je izrekel tudi predstavnik ZKPO Slove-

nije. Ta je tudi podelil Gallusove značke števílnim godbenikom, Gallusovo plaketo pa sta prejela Delavska godba in njen dirigent Miha Gunzek. Pokrovitelj 70-letnega jubileja je bil delavski svet ZPT rudnika Trbovlje.

Čestikam ob 70-letnici obstoja delavske godbe Trbovlje, pa tudi k doseženemu I. mestu na zadnjem tekmovanju pihalnih orkestrrov Slovenije, tudi naše najtoplejše čestitke, priznanja in zahvale. Godbi, godbenikom ter dirigentu želimo, da bi z enako vnemo in kvaliteto nadaljevali z delom tudi v bodoče.

T. L.

PROGRAM ZA IZOBRAŽEVALNO SEZONO 1973/74

Revirska delavska univerza, Trbovlje, ki zajema področja Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, je pripravila program za izobraževalno sezono 1973/74. Po tem programu vpisuje ta univerza kandidate za šolanje v poklicnih, srednjih in višjih šolah ter v razne tečaje. Kandidati se lahko vpišejo za šolanje na Višji tehniški šoli Maribor - oddelek Trbovlje, za strojno, elektro in kemijsko smer; Visoki ekonomski komercialni šoli Maribor - oddelek Trbovlje, za ekonomsko-finančni oddelek in ekonomsko-komercialni oddelek; na Višji šoli za organizacijo dela Kranj - oddelek Trbovlje, na Tehniško srednjo šolo - strojni oddelek, Ekonomsko srednjo šolo - oddelek Zagorje, Delovodsko šolo kovinske in elektro stroke - oddelek Trbovlje, Poslovodsko šolo trgovske stroke, Srednjo komercialno šolo, poklicno šolo kovinske in elektro stroke - oddelek Zagorje, poklicno šolo za voznike motornih vozil - oddelek Zagorje, šolo za pridobitev naziva gostilničar, tečaj za prekvalifikacijo v trgovsko stroko in večerna osemletka za V., VI., VII. in VIII. razred. Poleg tega bo RDU organizirala tudi tečaje za

jezika po klasični in audiovizualno učenje nemškega in angleškega elni metodi ter tečaje za skladiščnike, vratarje, čuvaje ipd. Podrobnejše podatke o razpisnih pogojih lahko kandidati dobe na Revirski delavski univerzi v Trbovljah, Trg revolucije 7 in njenih izpostavah v Hrastniku in Zagorju ob Savi.

ZDOMEC

Daleč, daleč zdaj si draga
zemlja moja — rodni kraj.
Le čemu me s tvoj'ga praga
sla odgnala je — zakaj?

Na vozilih drugih hotno
ustavljale so se oči
in ob lepih hišah zmotno
se zavist mi obudi.

Da sem končno gnan za srečo
od družine vzel slovo
in v tujino šel blestečo,
tam se dela za zlato.

Zdaj v tujini dozorevam
dom izgubil sem in svoj mir,
prazno srce razodevam,
domotožje in nemir

Dva otroka, mlada žena
me sami čakajo doma,
preveč je bila kruta cena,
a jaz — brez uma in srca!

Maks Marinčič

ŠPORTNA TEKMOVANJA V POČASTITEV DNEVA RUDARJEV

V počastitev letošnjega dneva rudarjev, so bila organizirana številna športna tekmovanja v revirjih in v ostalih rudarskih krajih Slovenije, ki so se jih udeležili člani naše delovne skupnosti.

Sindikalne športne igre

Rudniški odbor sindikata rudarjev ZPT, je organiziral v okviru Zasavskih premogovnikov, sindikalne športne igre, ki so potekale od 9. do 30. junija 1973. Ekipe iz posameznih delovnih enot so tekmoval v nogometu, šahu, streljanju z zračno puško, kegljanju in namiznem tenisu. Vsa tekmovanja so bila izvedena v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju.

Rezultati in uvrstitev ekip v posameznih športnih panogah:

Nogomet

1. rudnik Trbovlje	11 točk
2. rudnik Zagorje	10 točk
3. rudnik Hrastnik	5 točk
4. elektrostrojni obrat	4 točke

Šah

1. rudnik Zagorje	7,5 točk
2. elektrostrojni obrat	6,5 točk

3. rudnik Trbovlje 4 točke

Streljanje

	krogi
1. rudnik Hrastnik	786
2. rudnik Trbovlje I	784
3. separacija Trbovlje	644
4. rudnik Trbovlje II	622
5. elektrostrojni obrat	544
6. OSRD	522

Kegljanje

	podrti keglji
1. rudnik Trbovlje I	547
2. rudnik Zagorje	507
3. elektrostrojni obrat	471
4. rudnik Hrastnik I	458
5. rudnik Trbovlje II	454
6. rudnik Trbovlje III	443
7. OSRD	395
8. separacija Trbovlje	346
9. rudnik Hrastnik II	337

Namizni tenis

1. uprava ZPT	8 točk
2. elektrostrojni obrat I	6 točk
3. rudnik Trbovlje	4 točke
4. elektrostrojni obrat II	2 točki
5. OSRD	0 točk

Zmagovalne ekipe so prejele na proslavi dneva rudarjev pokale v trajno last, ki jih je podaril ROS.

ŠPORTNA TEKMOVANJA RUDARSKIH MLADINSKIH AKTIVOV

V nedeljo, 1. julija 1973, je potekalo v organizaciji aktiva ZMS ZPT rudnika Trbovlje, tradicionalno športno tekmovanje mladinskih aktivov iz slovenskih rudnikov in rudnika Raša.

Tekmovanje je potekalo v malem nogometu, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju in šahu.

Ekipe so se v posameznih športnih panogah uvrstile takole:

Nogomet

	točke
1. ZPT rudnik Trbovlje I	5
2. ZPT rudnik Trbovlje II	3
3. rudnik Velenje I	2
4. rudnik Raša-Labin I	1
5. rudnik Raša-Labin II	1
6. rudnik Mežica	1
7. rudnik Velenje II	1
8. rudnik Idrija	1

Namizni tenis

	točke
1. rudnik Idrija	5
2. ZPT rudnik Trbovlje I	3
3. rudnik Mežica	2
4. rudnik Velenje	1
5. ZPT rudnik Trbovlje II	1
6. rudnik Raša-Labin	1

Kegljanje

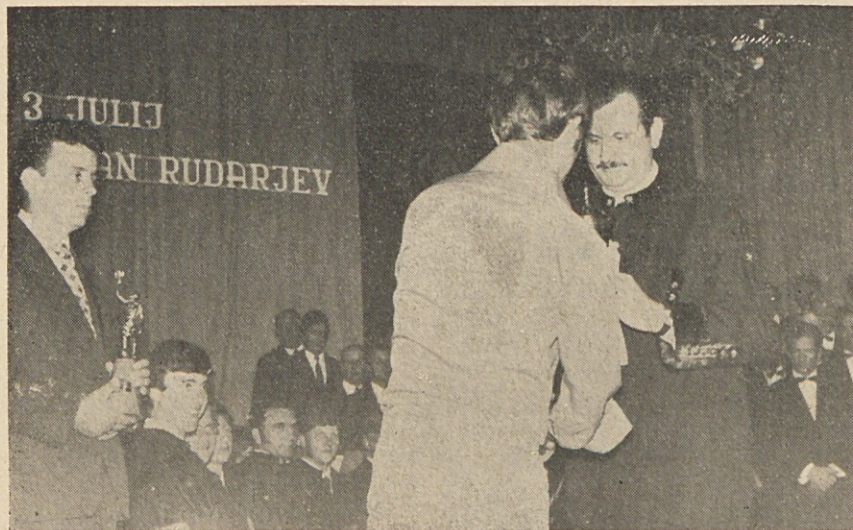
	točke
1. ZPT rudnik Trbovlje I	5
2. rudnik Mežica	3
3. rudnik Raša-Labin	2
4. rudnik Velenje	1
5. rudnik Idrija	1

Streljanje

	točke
1. rudnik Velenje	5
2. ZPT rudnik Trbovlje I	3
3. rudnik Raša-Labin	2
4. rudnik Idrija	1
5. rudnik Mežica	1

Šah

	točke
1. ZPT rudnik Trbovlje I	5
2. rudnik Velenje	3
3. rudnik Raša-Labin	2
4. rudnik Mežica	1

Predstavniki rudniškega odbora sindikata rudarjev — ROS Mirko Pirnaver, je izročil na osrednji proslavi dneva rudarjev 2. 7. 1973 v Hrastniku, predstavnikom zmagovalnih ekip v športnih tekmovanjih, pokale za dosežne najboljše uspehe. (foto J. Gerhard)

Ekipna uvrstitev po številu točk

1. ZPT rudnik Trbovlje I	21
2. rudnik Velenje I	12
3. rudnik Raša-Labin I	8
4. rudnik Mežica	8
5. rudnik Idrija	8

6. ZPT rudnik Trbovlje II	4
7. rudnik Raša-Labin II	1
8. rudnik Velenje II	1

Organizator tekmovanja je zmagovalni ekipi podaril pokal v trajno last, drugo in tretje uvrščeni ekipi ter zmagovalnim ekipam v posameznih panogah pa spominska darila.

Balinarski turnir v Trbovljah

Kegljaško-balinarska sekcija TVD Partizan iz Trbovelj, je organizirala v počastitev dneva rudarjev in dneva borcev, tri-

dnevni balinarski turnir.

Tekmovanje je potekalo v dneh od 2. do 4. julija 1973, na balinišču TVD Partizan.

Rezultati tekmovanja

1. julija 1973 — finalist Partizan

Družbeno-politične organizacije	: Cementarna	13 : 0
Družbeno-politične organizacije	: Partizan	0 : 13
Cementarna	: Partizan	4 : 13
Društvo upokojencev	: Družb. polit. organ.	13 : 9
Partizan	: Društvo upokojen.	13 : 7
Društvo upokojencev	: Cementarna	13 : 0

2. julija 1973 — finalist Elektrarna

ŠD Invalid	: Elektrarna	10 : 13
ŠD Invalid	: Zveza borcev	13 : 0
Zveza borcev	: Elektrarna	0 : 13

3. julija 1973 — finalist Strojna tovarna

Strojna tovarna Trbovlje	: IBT	13 : 1
Strojna tovarna Trbovlje	: ZPT rud. Trbovlje	13 : 0
ZPT rudnik Trbovlje	: IBT	0 : 13

Rezultati finalnih tekmovanj

- I. mesto — Partizan
 II. mesto — Elektrarna
 III. mesto — Strojna tovarna

Zmagovalni ekipi TVD Partizan je izročil predstavnik osnovne organizacije sindikata ZPT rudnika Trbovlje pokal, ki so ga za to tekmovanje poklonili ZPT — rudnik Trbovlje.

Nogomet

Senovo-Krško :
 reprezentanca ZPT 1 : 2 (0 : 1)

Rudnik Senovo je priredil v počastitev dneva rudarjev, nogometno tekmo. V goste so povabili sindikalno nogometno reprezentanco ZPT, ki se je pomerila z reprezentanco Senovo-Krško. Tekma, v kateri so prevladovali gostje, je bila zanimiva. Oba zadetka za zmagovalno ekipo je dosegel Oberčkal.

dikata rudnika Kanižarica, tradicionalno kegljaško tekmovanje za prehodni pokal, ki so se ga poleg domačinov udeležile ekipe ZPT rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje.

V borbenih igrah so bili doseženi naslednji rezultati:

	podrti keglji
1. ZPT rudnik Trbovlje	771
2. ZPT rudnik Hrastnik	688
3. rudnik Kanižarica	668
4. ZPT rudnik Zagorje	622

Prehodni pokal je drugič zaporedoma osvojila ekipa ZPT rudnika Trbovlje. V prihodnjem letu bo to tradicionalno tekmovanje v Hrastniku.

Kegljaški turnir v Velenju

Rudnik Velenje je 2. julija 1973, priredil v počastitev dneva rudarjev, kegljaški turnir za prehodno rudarsko svetilko. Tekmovanja se je udeležila tudi kegljaška ekipa ŠD Rudar iz Trbovelj.

Rezultati turnirja — borbene igre:

	podrti keglji
1. Rudar Trbovlje	929
2. Partizan Šoštanj	829
3. AERO Celje	823
4. »Celje«, Celje	821
5. Slovenjgradec	810
6. Hmeljar Zalec	804
7. Velenje I	801
8. Velenje II	747

Zmagovalna ekipa ŠD Rudar Trbovlje, je osvojila prehodno rudarsko svetilko že drugič v svojo last.

Miro Šuštar

**NA PODMEJI
PRVA TRIM STEZA
V ZASAVJU**

V soboto, 4. avgusta 1973, je bila izročena svojemu namenu prva TRIM steza v Zasavju. Na pobudo komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Trbovlje, je bila zgrajena TRIM steza na Podmejskem sedlu nad Trbovljami. Steza je dolga 1700 m in ima 20 postaj, ki so jih zgradile večje delovne organizacije v Trbovljah.

ZPT - rudnik Trbovlje je izdelal portal, ki simbolizira rudarski rov ter 8. in 9. postajo. Steza poteka po mehkem terenu v smrekovem gozdu. Ob sobotah in nedeljah bo na Podmejo organiziran avtobusni prevoz z namenom, da se čimveč občanov udeleži družinskega TRIM izleta v naravo, kjer se bodo lahko dobro razgibali na svežem zraku.

TRIM — šport za vsakogar!

Miro Šuštar

Kegljaško tekmovanje v Kanižarici

Na dan rudarjev 3. julija 1973, je bilo v organizaciji sin-

PROSTI ČAS IZKORISTIMO
 NA TRIM STEZI

HUMOR IN ANEKDOTE**VRTNARJEV VRT**

Vrtnar Vincenc v veliko veselje vrtičkarjev vestno vodi vrt. Vodovodna voda visoko vzdiguje vodovodne vire. Voda v vrtnariji veliko velja.

Vrtnar Vincenc veže vence, varuje vrtnice, vrtné vijolice, verbene, visoko vihti, vzdiguje vile, vedno v volji, veselju, vreden voljene Vide.

Vrtnar Vincenc vendar vidi v višinskem vikendu Vidmarjevo Vido vedno veselo.

Vida vidi v vrtnarju vir večnega veselja, veliko več vidi v varžetu.

Vrtnar vzame Vido, vestno varuje Vidin vrtiček, vrtnari v veliko veselje Vidi.

Viski, vinjak, vino, Vida, varujejo vrtnarja vnetja vranice.

Vrtnar vesele volje varuje vnukinje.

Vrtnarjem, vrtičkarjem v vednost!

Vrtnar Vincenc Veligovšek

= ▲ =

Bilo je pred zadnjimi prazniki in tedaj je moral biti vsak lepo obrit in ostrižen. Brivnica je bila nabito polna in seveda kot ponavadi, se je vsakemu mudilo. Prišel je starejši rudar. Temu se je še najbolj mudilo. 15 jih je bilo pred njim v vrsti in vsakega posebej je pregovoril, da so ga spustili naprej s tem, da bi pravi čas prišel na vlak, ker gre domov k ženi. No, in ko je bil možakar tako kmalu ostrižen, se je lepo vsedel na stol v kotu in zaspal. »Stric«, ga je poklical Dolfi, »zamudili boste vlak«. »Saj ne grem danes na njega«, je zabrundal stric, »grem jutri« in dremal naprej.

= ▲ =

Tako mi je dolgčas, da ne vem, kaj bi počela, je dejala mama. »Kar čez pol ga pretrgaj, boš imela dva kratka (kratka časa)«, ji je svetovala sosedica Mica.

= ▲ =

Kličejo ga Žic, ime pa mu je

Jože. Je priden rudar. Kadar ima god, ga pa malo prime. No in kadar ima god, ima dopust. Letos pa je želel imeti dopust še naslednji dan. »Kako to«, je vprašal obratovodja, »saj si imel že včeraj god«. »Že, že«, je odgovoril Žic, »vendar mi je ostalo še 105 litrov vina pa ga je treba spiti«.

= ▲ =

Že malo starejša, neporočena, samska ali kakor hočete, šivilja, je sešila za neporočena in tudi še samskega Franceljna srajco in gate (spodnje hlače). Pri meri srajce je šlo dobro, a pri gatah se je malo zataknilo. Vendar je šivilja v redu opravila svoje delo. Ko je prišel Francelj po srajce in gate in seveda plačat, je vprašal, koliko to stane. »Če bo kaj«, je dejala šivilja, »ne stane nič. Če pa ne bo nič pa 5 jurjev!«

= ▲ =

K neki hiši pod Goro, bila je velika kmetija, se je priženil Jaka. V domači bajti je pustil dva brata. Na novem domu pa je priženil tudi dve sestri svoje žene. In ti dve sestri, z ženo vred, sta mu vedno neznosno pili kri. Ničesar ni prav naredil, najsi bo na njivi, polju, v hlevu in tudi ne v hiši. Zato se je maščeval. Ko je imel god, se je podal na svoj dom po oba brata in ju pripeljal z zapravljivčkom na svojo kmetijo. Še prej pa so, kot dobri bratje, sklenili tihi dogovor. No, ko so veselo obhajali Jakov god, so se ga napili, saj veste, šnops pa bunkovec. Nato pa je med brati nenadoma izbruhnil prepir. Sprijeli so se. Sestre pa med nje in jih mirile. In takrat je padlo po njih. Tako so jih pretepli, da je bilo veselje. Po tem tepežu sta se brata peš pobrala domov, tretji pa je imel mir pred ženskami ves teden. Nato pa so znova začele.

= ▲ =

Pri izpitu slovenskega jezika je bil učenec vprašan, kako pozna največjega pesnika Franceca Prešerna. Ko ga učiteljica vprašuje, katera je njegova naj-

večja pesnitev, ki jo je posvetil svoji dragi, ta ni vedel. Učiteljica mu poskuša pomagati:

»Ve... Vene... Vene... c...«.

Takrat pa ves navdušen, da se je spomnil, reče:

»Rožni venec«.

= ▲ =

Šolski nadzornik je obiskal neko šolo. V razredu je videl, da dijaki pri odgovarjanju gledajo v knjigo. Na koncu ure jih je okregal: »Ko bi jaz v knjigo gledal, bi tudi znal«.

**SVET ZAVAROVANCEV
OBČINE TRBOVLJE**

Po podatkih skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ljubljana, sestavljajo svet zavarovancev občine Trbovlje, naslednji predstavniki posameznih delovnih organizacij: Franc Amon, Mirko Anželj, Emica Bezljaj, Albin Božjak, Anica Conradi, Izidor Dolar, Mara Dolinšek, Leopold Grošelj, Stane Grabnar, Anka Hudarín, Ivan Kic, Majda Kovačič, Jože Kuder, Janez Narad, Alojz Okorn, Leopold Ovnič, Jože Pikel, Franc Rajšek, Karel Rupnik, Anton Urbajs, Avgust Ulrich, Karel Žibert in Andrej Izlakar.

Od teh so člani skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ljubljana: Izidor Dolar, Janez Narad, Karel Rupnik in Andrej Izlakar, član izvršnega odbora skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ljubljana pa je Franc Amon.

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki - Trbovlje, pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Glasilo ureja uredniški odbor: Emil Kohne, dipl. inž. rud., Vilko Kovač, Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar. Tehniški urednik: Tine Lenarčič.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk Grafično embalažno podjetje TIKA Trbovlje.